Rekenkamer van Suriname

Rapport van bevindingen

Controle Begrotingsrekening van het dienstjaar 2017

Maart 2022

Lijst met afkortingen

ALZA	Algemene Zaken
BIZA	Binnenlandse Zaken
BFZ	Begroting en Financiële Zaken
BR	Begrotingsrekening
BWD	Bouwkundige Werken en Dienstverlening
CBB	Centrale Begrotingsboekhouding
CBD	Centrale Betaaldienst
CLAD	Centrale Landsaccountantsdienst
CTW	Civieltechnische Werken
EA	Economische Aangelegenheden
FCZ	Financiële en Comptabele Zaken
IC	Interne Controle
IFMIS	Integrated Financial Management Information System
LVV	Landbouw, Veeteelt en Visserij
NH	Natuurijke Hulpbronnen
OG	Openbaar Groen
OW	Openbare Werken
OWC	Onderwijs, Wetenschap en Cultuur
PFC	Planning, Finance and Control
PLOF	Planning en Ontwikkelingsfinanciering
Rekenkamer	Rekenkamer van Suriname
K.O.	Krediet Opening
PFC	Planning, Finance and Control
RvM	Raad van Ministers
ROGB	Ruimtelijke Ordening, Grond- en Bosbeheer
S.B.	Staatsbesluit
SER	Sociaal Economische Raad
TCT	Transport, Communicatie en Toerisme

Inhoudsopgave

Lijst met afkortingen

1. Algemene Inleiding 1

2. Ministerie van Binnenlandse Zaken 6

2.1 Inleiding 6

2.2 Begrotingsrekening 2017 6

2.3 Respons betreffende bevindingen en aanbevelingen CLAD 8

Bijlage 1 Niet gehonoreerde autorisatieaanvraag ALZA 9

Bijlage 2 Overzicht niet geautoriseerde aanvragen ALZA 10

3. Ministerie van Financiën en Planning 15

3.1 Directoraat Planning en Ontwikkelingsfinanciering 15

3.1.1 Inleiding 15

3.1.2 Begrotingsrekening 2017 15

3.1.3 CLAD-rapport inzake review begrotingsrekening 2017 16

3.1.4 Reactie ministerie op bevindingen Rekenkamer 16

Bijlage 3 Toelichting begrotingsrekening 2017 PLOF 19

3.2 Directoraat Financiën 24

3.2.1 Inleiding 24

3.2.2 Begrotingsrekening 2017 24

3.2.3 Bevindingen CLAD-rapport inzake review begrotingsrekening 2017 26

3.2.4 Reactie ministerie op bevindingen Rekenkamer 26

3.2.5 Verslag veldonderzoek 28

Bijlage 4: Ontvangen reactie Directoraat Financiën 30

3.3 Directoraat Belastingen 33

3.3.1 Inleiding 33

3.3.2 Begrotingsrekening 2017 34

3.3.3 Bevindingen CLAD-rapport inzake review begrotingsrekening 2017 38

3.3.4 Reactie ministerie op bevindingen Rekenkamer 38

Bijlage 5: Reactie Directoraat Belastingen 39

4. Ministerie van Landbouw, Veeteelt en Visserij 41

4.1 Inleiding 41

4.2 Begrotingsrekening 2017 41

4.3 Reactie ministerie op bevindingen Rekenkamer en accountantsverslag CLAD 44

4.4 Verslag veldonderzoek 45

Bijlage 6: Reactie Ministerie van LVV 47

5. Ministerie van Natuurlijke Hulpbronnen 50

5.1 Inleiding 50

5.2 Begrotingsrekening 2017 50
5.3 Respons ministerie op bevindingen en aanbevelingen accountantsverslag CLAD 52
6. Het Ministerie van Sociale Zaken en Volkshuisvesting 55
6.1 Inleiding 55
6.2 Begrotingsrekening 2017 55
6.3 Reactie ministerie op bevindingen Rekenkamer en accountantsverslag CLAD 57
6.4 Verslag veldonderzoek 57
Bijlage 7: Reactie Ministerie SOZAVO 59
Bijlage 8: Gecorrigeerde begroting 61
7. Ministerie van Onderwijs, Wetenschap en Cultuur 63
7.1 Directoraat Onderwijs 63
7.1.1 Inleiding 63
7.1.2 Begrotingsrekening 2017 63
7.1.3 CLAD-accountantsverslag bevindingen en aanbevelingen 65
7.2 Directoraat Cultuur 67
7.2.1 Inleiding 67
7.2.2 Begrotingsrekening 2017 68
7.2.3 CLAD-accountantsverslag betreffende bevindingen en aanbevelinge 68
Bijlage 9 Reactie Directoraat Cultuur 69
8. Ministerie van Volksgezondheid 70
8.1 Inleiding 70
8.2 Begrotingsrekening 2017 70
8.3 Respons ministerie op CLAD-accountantsrapport inzake haar bevindingen en aanbevelingen 73
9. Ministerie van Openbare Werken 75
9.1 Directoraat Civieltechnische Werken 75
9.1.1 Inleiding 75
9.1.2 Begrotingsrekening 2017 75
9.1.3 Analyse bevindingen CLAD 77
Bijlage 10: Schrijven Directoraat CTW aan de CLAD betreffende te corrigeren cijfers in 79
de BR 2017 79
9.2 Directoraat Transport en Communicatie 82
9.2.1 Inleiding 82
9.2.2 Begrotingsrekening 2017 82
9.2.3 Respons directoraat op bevindingen en aanbevelingen accountantsverslag CLAD 84
9.3 Directoraat Openbaar Groen 86
9.3.1 Inleiding 86
9.3.2 Begrotingsrekening 2017 86
A. Operationele Uitgaven 86

B. Programma's 87
C. Middelenbegroting 90
9.3.3 Analyse bevindingen CLAD 90
9.4 Directoraat Bouwkundige Werken en Dienstverlening 92
9.4.1 Inleiding 92
9.4.2 Begrotingsrekening 2017 92
A. Operationele Uitgaven 92
B. Programma's 93
C. Middelenbegroting 94
9.4.3 Respons directoraat op bevindingen accountantsverslag CLAD 94
10. Ministerie van Ruimtelijke Ordening en Milieu 96
10.1 Inleiding 96
10.2 Begrotingsrekening 2017 96
10.3 Respons directoraat op bevindingen en aanbevelingen CLAD 99

Tabellen

Tabel 1.1: Analyse overeenstemming van de begrotingscijfers en de financiële administratie
Tabel 3.1: Verschil tussen de begroting en realisatie 2017 (x SRD 1.000)
Tabel 3.2: Realisatie in SRD miljoen dienstjaar 2017
Tabel 9.1: Geconstateerde verschillen met betrekking tot de geraamde cijfers (bedragen x SRD 1.000)
Tabel 9.2: Geconstateerde verschillen met betrekking tot de geraamde bedragen
Tabel 9.3: Titel 1 Operationele Uitgaven (bedragen *SRD 1.000)
Tabel 9.4: Lopende Uitgaven
Tabel 9.5: Kapitaaluitgaven
Tabel 9.6: Titel II Programma's
Tabel 9.7: Titel II Programma's

1. Algemene Inleiding

Middels een schrijven van de president van de Republiek Suriname, Zijne Excellentie Chandrikapersad Santokhi, de dato 10 februari 2021 met kenmerk secpres/3186/ 20 is op 11 februari 2021 de begrotingsrekening (BR) 2017 door de Rekenkamer ontvangen. De begrotingscijfers zijn gepresenteerd in de Wet van 15 november 2017 houdende het slot der rekening (Begrotingsrekening) van de uitgaven en ontvangsten over het dienstjaar 2017 (S.B. 2017 no. 115).

Op grond van de Wet Rekenkamer Suriname 2019 (S.B. 2019 no.102) heeft de Rekenkamer de ontvangen BR over het dienstjaar 2017 van de volgende 9 ministeries inclusief directoraten beoordeeld:

1. Ministerie van Binnenlandse Zaken, directoraat Algemene Zaken;
2. Ministerie van Financiën en Planning:
   - Directoraat Belastingen
   - Directoraat Financiën
   - Directoraat Ontwikkelingsfinanciering
3. Ministerie van Landbouw, Veeteelt en Visserij
4. Ministerie van Natuurlijke Hulpbronnen
5. Ministerie van Sociale Zaken en Volkshuisvesting;
6. Ministerie van Onderwijs, Wetenschap en Cultuur:
   - Directoraat Onderwijs
   - Directoraat Cultuur
7. Ministerie van Volksgezondheid.
8. Ministerie van Openbare Werken, Transport en Communicatie:
   - Directoraat Civieltechnische Werken
   - Directoraat Bouwkundige Werken en Dienstverlening
   - Directoraat Transport en Communicatie
   - Directoraat Openbaar Groen & Afvalbeheer
9. Ministerie van Ruimtelijke Ordening en Milieu.

Opmerking;
Per Presidentieel Besluit P.B. no. 14/ 2020 ter zake Aanpassing instelling Departementen van Algemeen Bestuur zijn namen van onder andere de volgende ministeries in 2020 aangepast:

- Ministerie van Financiën is aangepast naar Ministerie van Financiën en Planning
- Ministerie van Ruimtelijke Ordening, Grond- en Bosbeheer aangepast naar Ministerie van Ruimtelijke Ordening en Milieu

Criteria

Voor de beoordeling is nagegaan wat de mate van realisatie van de begroting is geweest. Hierbij zijn de realisatiecijfers uitgedrukt in een percentage, waarbij de maatstaf van afwijking is vastgesteld.

De maatstaf van afwijking betreft percentages minder dan 80% of meer dan 100% alsmede de begrotings-artikelen die niet adequaat zijn toegelicht.
Conform artikel 24 lid 3 van de Wet Rekenkamer Suriname 2019 heeft de Rekenkamer gebruik gemaakt van de accountantsverslagen van de Centrale Landsaccountantsdienst (CLAD). Hierbij is het accent gelegd op de geconstateerde tekortkomingen en de aangedragen aanbevelingen voor het ministerie/ directoraat.

De ministeries/ directoraten is gevraagd om te reageren op zowel de bevindingen van de Rekenkamer als van de CLAD inzake de BR 2017.

De communicatie en informatiestroom is niet bij alle departementen even vlot verlopen.
Een van de veel voorkomende redenen is dat de leidinggevenden in 2017 niet langer werkzaam zijn op de directoraten. Daarnaast zijn er met medewerkers gesprekken gevoerd, die pas voor een korte termijn werkzaam zijn op de departementen. Hierdoor kon er inhoudelijk geen antwoord gegeven worden op de opgevraagde informatie van de Rekenkamer.

Voor de effectieve afronding van de controle van de BR 2017 heeft de Rekenkamer middels een schrijven, met het kenmerk DN/124.4/va No. 0019.22 d.d. 25 januari 2022, de CLAD de medewerking gevraagd voor een dossierreview van de reeds afgeronde controle van de begrotingsrekening.
De CLAD heeft de medewerking verleend aan de Rekenkamer voor inzage in de controledossiers van de begrotingsrekening 2017, waarbij de auditors van de Rekenkamer toegang hebben verkregen tot deze documenten.

Algemene bevindingen

Algemene bevindingen ten aanzien van de afstemming van de begrotingscijfers met de cijfers in de financiële administratie zijn:

- De begrotingscijfers gepresenteerd in de Wet 15 november 2017 houdende het slot der rekening (SB 2017) komen niet overeen met de cijfers in de financiële administratie bij alle gecontroleerde ministeries/ directoraten.

Hieronder volgt een analyse van de overeenstemmingen van de begrotingscijfers met de financiële administratie.

Tabel 1.1: Analyse overeenstemming van de begrotingscijfers en de financiële administratie

#	Ministeries/ directoraten	Begrotingscijfers komen overeen met de cijfers in de financiële administratie		Toelichting
		Wel	Niet	
1.	Ministerie van Binnenlandse Zaken:Directoraat Algemene Zaken	X		
2.	Ministerie van Financiën en Planning: Directoraat Financien	X		
3.	Directoraat Belastingen	X		
4.	Directoraat Ontwikkelingsfinanciering	X		
1.	Ministerie van Landbouw, Veeteelt en Visserij	X		
2.	Ministerie van Natuurlijke Hulpbronnen	X		
3.	Ministerie van Sociale Zaken en Volkshuisvesting;	X		
4.	Ministerie van Onderwijs, Wetenschap en Cultuur: Directoraat Onderwijs			De cijfers van code 612 "Gebruik van Goederen en Diensten" en Code 53136 "Opbrengst boekenhuur", sluiten niet aan op de financiële administratie.Bij code 612 heeft er geen verwerking plaats gevonden in het IFMIS, maar in een schaduw-administratie. Voor de Code 53136 wordt er geruime tijd geen boekenhuur geïnd. Er kan niet verklaard worden waarom een bedrag van SRD 91.000 als ontvangst is geboekt in de BR 2017.
5.	Directoraat Cultuur	X		
6.	Ministerie van Volksgezondheid.	X		
7.	Ministerie van Openbare Werken, Transport en Communicatie: Directoraat Civieltechnische Werken	X		
8.	Directoraat Bouwkundige Werken en Dienstverlening	X		
9.	Directoraat Transport en Communicatie		X	Er kan niet heeft aangegeven worden of de begrotingscijfers overeenkomen met de cijfers in de financiële administratie van het directoraat, vanwege het feit dat zij geen informatie hebben omtrent de data die ten grondslag liggen aan de samenstelling van de BR 2017
10.	Directoraat Openbaar Groen & Afvalbeheer		X	De geraamde cijfers in de Begroting 2017 en de BR 2017 van de Operationele Uitgaven en Programma's sluiten niet op elkaar aan. Vanuit de afdeling CBB heeft het directoraat geen terugkoppeling op de BR 2017 ontvangen. Dat is ook de reden dat niet is gereageerd op de aangehaalde misstanden vanuit de CBB en dat de geconstateerde fouten/ tekortkomingen niet zijn aangepast.
11.	Ministerie van Ruimtelijke Ordening, Grond- en Bosbeheer		X	De verevende cijfers van de post 610 "Lonen en Salarissen" die onderdeel is van de Operationele Uitgaven komen niet overeen met de cijfers in de financiële administratie van het ministerie. In de begrotingsrekening 2017 is voor code 610 het verevende

#	Ministeries/ directoraten	Begrotingscijfers komen overeen met de cijfers in de financiële administratie		Toelichting
		Wel	Niet	
				bedrag SRD 19.341 instede van SRD 19.334. Het voldane bedrag is wel correct. Het verschuldigd bedrag is dus ook niet correct en moet nul zijn in plaats van negatief 7”.

Na bestudering van de geconstateerde bevindingen van de Rekenkamer inzake de realisatiecijfers in de begrotingsrekening 2017 heeft het Directoraat Planning en Ontwikkelingsfinanciering van het Ministerie van Financiën en Planning aangegeven dat de bevindingen zijn gebaseerd op de toelichting die hoort bij de begrotingsrekening 2016.
Voor de goede orde heeft het directoraat de toelichting die behoort bij de begrotingsrekening 2017 per schrijven doen toekomen aan de Rekenkamer.

Met betrekking tot de geraamde bedragen van code 610 “Lonen en Salarissen”, 611”Sociale Premies” en 612 “Gebruik van goederen en diensten” gepresenteerd in het concept slot der rekeningen van het Ministerie van Landbouw, Veeteelt en Visserij, zijn de bedragen niet in overeenstemming met de financiële administratie van het Ministerie. Het ministerie heeft de BR 2017 met de juiste bedragen naar de Centrale Begrotingboekhouding (CBD) opgestuurd.

Daarnaast is ook geconstateerd dat bedragen volgens de begrotingsrekening niet in overeenstemming zijn met bedragen volgens het Integrated Financial Management Information System (IFMIS).
Er is veel onduidelijkheid over de werking en de output van het IFMIS. Ministeries/ directoraten hebben er daarom schaduwadministraties op na gehouden, omdat het systeem (nog) geen mogelijkheid biedt om onder andere benodigde rapportages uit te printen en om de correcte informatie uit het systeem te halen.

Algemene bevindingen ten aanzien van de mate van realisatie van de begroting

Ten aanzien van de realisatie van minder dan 80% zijn de volgende reden aangegeven waaraan dit te wijten is namelijk:

- Er is minder verevend dan geraamd, omdat op bepaalde posten minder is uitgegeven dan begroot.
- Het geraamde bedrag is niet aangesproken, omdat bepaalde activiteiten geen voortgang hebben gehad.
- Er zijn geen gelden aangevraagd door de departementen.
- De aangevraagde autorisaties zijn niet verleend.
- De leningsovereenkomsten zijn niet gesloten.
- De meeste bedrijven accepteerden geen bestelbonnen.
- Het geraamde bedrag is niet aangesproken, vanwege gewijzigde beleidsinzichten.

Bij de Middelen is er meer ontvangen dan geraamd:

- Bij het Directoraat Belastingen heeft de gewijzigde dollarkoers een stijgend effect gehad bij de omzetting van de valuta ontvangsten in 2017 en achterstallige heffing en inning die hebben plaatsgevonden.
- Er is meer ontvangen dan geraamd vanwege verhogingen van controle en de opgevoerde invorderingsactiviteiten, de toename van de export van rondhout en import van gedistilleerde dranken en de betaling van een deel van de achterstand over 2016 door Suriname Alcoholic Beverages, de Surinaamse Brouwerij en de opbrengst van een veiling.

Algemene verklaring bevindingen over de aanbevelingen van CLAD

De aanbevelingen van de CLAD worden door de ministeries/ directoraten meegenomen, en er wordt daarnaast nagegaan op welke wijze de aanbevelingen van de CLAD kunnen worden geïmplementeerd.
Echter zijn niet alle aanbevelingen van de CLAD meegenomen zoals maatregelen voor het beleid omtrent risicomanagement, de kwestie administratieve organisatie en interne beheersing rondom schuldenbeheer, het opstellen van een (standaard) format voor de controle van de bestedingen van de subsidie-middelen en overige bestedingen en de wijze waarop (tussentijds) moet worden gerapporteerd over de bestedingen ten laste van de subsidie.

Conclusie

Zoals uit de analyse blijkt hebben 4 departementen aangegeven dat de cijfers in de begrotingsrekening niet overeenstemmen met de cijfers in hun financiële administratie. Op grond van de ontvangen reacties van de ministeries/ directoraten kan de Rekenkamer de beoordeling van de begrotingsrekening 2017 nog niet afsluiten.
Op basis van de verkregen controle-informatie en de bevindingen kan de Rekenkamer conform artikel 2 lid 2 van de Wet Rekenkamer Suriname 2019 geen goedkeuring geven van de begrotingsrekening 2017.

In de hoofdstukken 2 tot en met 10 zijn de reacties en de bevindingen van de controlewerkzaamheden van de ministeries/directoraten inzake de realisatiecijfers van de BR 2017 weergegeven.

2. Ministerie van Binnenlandse Zaken

2.1 Inleiding

De Rekenkamer heeft op 19 november 2021 betreffende het onderzoek naar de realisatiecijfers van de BR 2017 een schrijven met kenmerk NV/1102/va no.315.21 verzonden naar het Ministerie van Binnenlandse Zaken(BIZA), Directoraat Algemene Zaken, (ALZA) die per 6 december 2021 (kenmerk 3157121) heeft gereageerd op de brief. Daaropvolgend heeft het auditteam het directoraat twee keer bezocht voor overige controlewerkzaamheden.

Zowel met betrekking tot de BR 2017 als het CLAD-accountantsverslag 2017 zijn de bevindingen, voortgekomen uit het onderzoek, verwerkt.

2.2 Begrotingsrekening 2017

De begrotingscijfers gepresenteerd in de Wet 15 november 2017 houdende het slot der rekening (S.B. 2017 no.101) komen overeen met de cijfers in de financiële administratie van het directoraat.

A. Operationele Uitgaven

Ten aanzien van code 612 **"**Gebruik van goederen en diensten" is er 70% verevend van het geraamde bedrag. De Rekenkamer heeft controlewerkzaamheden verricht om te geraken tot bevestiging van de toelichting opgenomen in de BR 2017.

Deze controlewerkzaamheden zijn als volgt:

- Ten aanzien van het totaalbedrag aan openstaande rekeningen van het directoraat per 31 december 2017 heeft ALZA kenbaar gemaakt hiervan geen overzicht te hebben.

ALZA beschikt niet over een lijst van leveranciers die nog betaald moeten worden, dus het bedrag aan betalingsachterstand is niet bekend. Als reden heeft ALZA aangegeven dat zij de betaalstukken in orde maken en vervolgens de reçu's indienen bij Centrale Betaaldienst (CBD) van het Ministerie van Financiën. De overige handelingen zoals betaling van de leveranciers worden niet door hen uitgevoerd. Tevens ontvangt ALZA geen informatie van het Ministerie van Financiën over welke leverancier al betaald is of niet.

- Het bedrag van aanschaffingen ten behoeve van automatisering van het dienstjaar 2017 dat is overgeheveld naar het dienstjaar 2018 kon door ALZA niet worden weergegeven. Dit vanwege het feit dat de aanschaffingen een cumulatiebedrag betreffen van de diverse organen, zoals het Kabinet van de President, het Kabinet van de Vicepresident, de Rekenkamer, die qua uitvoering en besluitvorming onafhankelijk handelen van ALZA.

Ten aanzien van de werkzaamheden die niet of onvolledig hebben plaatsgevonden in het dienstjaar 2017 wordt door ALZA wederom verwezen naar de organen die hieromtrent onafhankelijk van ALZA

functioneren. ALZA heeft inderdaad bevestigd dat in 2017 op basis van instructies vanuit het Ministerie van Financiën, vanwege afname van de staatsinkomsten, de begrotingen in dat jaar zijn ingekort. Hierdoor waren er minder middelen beschikbaar om activiteiten uit te voeren.

Aan het eind van het jaar heeft ALZA te kampen gehad met aanvragen die te laat zijn ingediend vanwege het afsluiten van het boekingsjaar.

- Ten aanzien van Code 612 “Gebruik van goederen en diensten” is er sprake geweest van niet-goedgekeurde autorisatieaanvragen door het Ministerie van Financiën. Deze situatie doet zich voor wanneer na de autorisatiestop op 15 december, toch nog autorisaties worden ingediend. Deze autorisatieaanvragen worden dan niet goedgekeurd.

Daarnaast wordt met “niet goedgekeurde autorisaties” door het Ministerie van Financiën bedoeld teruggestuurde autorisaties die niet zijn afgehandeld. Het Ministerie van Financiën stuurt aan het begin van het daarop volgend jaar (kan al in de eerste werkweek) de niet afgehandelde autorisatieaanvragen terug naar ALZA. ALZA heeft dan de taak de nodige administratieve wijzigingen aan te brengen aan autorisaties die opnieuw zullen worden aangevraagd.

De Rekenkamer heeft een overzicht (lijst) van “niet goedgekeurde autorisaties” 2017 ontvangen (zie bijlage 2). Het overzicht bevat gegevens over het ALZA-nummer, onderwerp, bedrag, de datum verstuurd naar BIZA, de datum verstuurd naar het Ministerie van Financiën als te zijn nog in behandeling zijnde aanvragen.

Enkele bestelbonnen zijn vervallen verklaard. ALZA heeft aangegeven dat bestelbonnen vervallen kunnen worden verklaard indien:

a) het opmaken van de bestelbon geheel is afgerond (opgemaakt en ondertekend), maar de aangevraagde diensten of goederen niet geleverd kunnen worden;
b) het bestelbonproces geheel is afgerond, maar komt te vervallen omdat een activiteit vanuit het directoraat/orgaan geen voortgang zal hebben.

Door ALZA wordt het document dan afgestempeld met *‘Vervallen’.* De Rekenkamer mocht inzage hebben in drie opgemaakte bestelbonnen die vervallen zijn verklaard, namelijk jaarafsluiting, bestelling van Combémarkt en een dienstreis.

B. Programma

Ten aanzien van code 0503 “E-Governance” is 0% verevend, met andere woorden is het geraamde bedrag niet aangesproken. In de begrotingsrekening is toegelicht dat dit het gevolg is van de raadsvoorstellen die door de Raad van Ministers (RvM) niet zijn gehonoreerd in 2017.

ALZA heeft allereerst kenbaar gemaakt dat het bij deze het niet gaat om raadsvoorstellen, maar een autorisatieaanvraag. ALZA heeft aan de Rekenkamer verstrekt een autorisatieaanvraag die niet gehonoreerd is door de minister van Financiën in 2017. Deze autorisatieaanvraag heeft betrekking op de aanschaf van een aanmaaksysteem voor ID-kaarten.

De omschrijving van code 0503 geeft aan dat het bedrag is begroot voor het opzetten van een Data Center, die in 2017 is komen te vallen onder leiding van het Kabinet van de President.

2.3 Respons betreffende bevindingen en aanbevelingen CLAD

Hierna is beschreven het resultaat van de analyse met betrekking tot de bevindingen en de aanbevelingen van de CLAD van het Ministerie van BIZA die zijn verwerkt in het accountantsverslag met als kenmerk MVN/mpal/0468/19 de dato 8 november 2019 en dat is voorgelegd aan het ministerie voor een nadere toelichting.

- Met betrekking tot het beheer van de subsidiemiddelen heeft ALZA aangegeven dat zij slechts belast is met de administratieve afhandeling (juiste code hanteren, beschikbaar bedrag op de begroting) van goedgekeurde subsidieaanvragen door een van de organen.
- Ten aanzien van het verbeteren van het beleid omtrent risicomanagement heeft ALZA het proces van contante kredietopening (K.O.) verbeterd. ALZA heeft de registratie en controlefuncties gescheiden om zodoende de eigen controle te verbeteren.

Sedert het dienstjaar 2016 tot heden is er veel onduidelijkheid over de werking en de output van het Integrated Financial Management Information System (IFMIS). ALZA moet er nog steeds een schaduw-administratie op na houden, omdat het systeem (nog) geen mogelijkheid biedt om onder andere benodigde rapportages uit te printen en er geen correcte informatie uit het systeem opgehaald kan worden.

Van de kwestie administratieve organisatie en interne beheersing rondom schuldenbeheer heeft ALZA geen overzicht van de schulden. De bevoegdheden van ALZA beperken zich tot het opmaken van de reçu. Uit het systeem is te halen wanneer het is voldaan.

De volgende aanbevelingen zijn niet door het directoraat geïmplementeerd:

- in overleg met de CLAD een controleprotocol opstellen voor de controle van de bestedingen van de subsidiemiddelen en overige bestedingen;
- een (standaard) format opstellen voor de wijze waarop (tussentijds) moet worden gerapporteerd over de bestedingen ten laste van de subsidie;
- op basis van de (tussentijdse) rapportages en uitkomsten van de controles de subsidie vast te stellen. Een eventuele verrekening dient eveneens plaats te vinden.

Bijlage 1 Niet gehonoreerde autorisatieaanvraag ALZA

MINISTERIE VAN BINNENLANDSE ZAKEN
Directoraat: Algemene Zaken

Paramaribo, 7 april 2017

Alza Agenda nummer: 651/17

Aan: De Minister van Financiën

Onderwerp: Autorisatieverzoek voor de aanschaf van een ID-kaarten-aanmaaksysteem ad. **SRD 15.000.000,00**

No.:

1.	Bestemd voor Dienst/dienstonderdeel	Ministerie van Binnenlandse Zaken Directoraat Algemene Zaken, afdeling 'Kabinet van de Vice-president'.
2.	Kostencategorie	Programma's: E-GOVERNANCE
3.	Codeerblok	1201/02113/0503/62011 (overige automatisering)
4.	Raming	SRD 41.028.000,00 (1201/02113/0503/62011)
5.	Kredietopening	SRD 0,00
6.	Reeds geautoriseerd	SRD 0,00
7.	Besteed/ verbonden	SRD 0,00
8.	Saldo Besteedbaar	SRD 0,00
9.	Aangevraagd bedrag	SRD 15.000.000,00 (Vijftien miljoen 00/100 Surinaamse Dollars).
10.	Aard der uitgaven	Het beschikbaarstellen van het bedrag ad. SRD 15.000.000,- voor de aanschaf van een ID-kaarten-aanmaaksysteem.
11.	Nadere toelichting.	Dit bedrag is bestemd voor de eerste tranche van de aanschaf van een ID-kaarten-aanmaaksysteem voor het Centraal Bureau Burgerzaken.
12.	Bijlage(n).	- Regerings missive no. 94 d.d. 30 januari 2017

De Minister van Binnenlandse Zaken RR

10/4/17

M.F. NOERSALIM MBA

Verz. Min. Fin: 11/4/17

Bijlage 2 Overzicht niet geautoriseerde aanvragen ALZA

14 Dec. 2021

NIET GOEDGEKEURDE AA DIENSTJAAR 2021

BR 2017

DEPARTEMENTSLEIDING

DD. NAAR MIN. FIN	ALZA NUMMER	ONDERWERP	BEDRAG	STATUS	OPMERKING
14 FEBRUARI 2017	268	Autor. T.b.v. nog te leveren Goederen/ Diensten t.l.v. de BEGROTING 2016 tbv Dir ALZA na 31 Dec 2016	20,000.00	IN BEHANDELING	
22 MAART 2017	498	Autor voor leveren en installeren van AIRCO's tbv Directoraat ALZA door **TROMOTO N.V.**	53.840.00	AANHOUDEN D.D 10 MEI 2017	
28 APRIL 2017	737	Autor verzoek betreft GOEDEREN EN DIENSTEN voor het aanvragen van financiele middelen voor betaling van ingediende rekeningen van Computech, bloemisterij M. Sital en De Ware Tijd	10,333.20	IN BEHANDELING	
AGENDA HEEFT VOOR 788 EEN ANDER STUK IN HUN CAHIER, ZE GAAN HET ONDERZOEKEN EN DAN HOREN WE IETS VAN HUN	788/ 17	Incidentieel autorisatie t.n.v. **Salaris en lonen** o/d maand mei 2017	122,750.00	IN BEHANDELING	
15 december 2017	2196	Autorisatie-aanvraag i.v.m. de **ONTHULLING** van de **MARKERING** van het pad van verzoening op 08 DEC 2017	140.552,18	IN BEHANDELING	naar Min BIZA dd 15 dec 2017
	2235	Autorisatie aanvraag betreft buitenlandse dienstreis naar Havana, Cuba t.n.v. de president, Z. E. dhr. D. Bouterse op 23 december 2017	584,278.00	IN BEHANDELING	04 JANUARI 2018

KABINET PRESIDENT

DD. NAAR MIN. FIN	ALZA NUMMER	ONDERWERP	BEDRAG	STATUS	OPMERKING
10 JULI 2017	1077	Autorisatieverzoek betreft dienstreis t.n.v. **dhr. W. Lackin** o/d periode 01 t/m 03 mei 2017	9,194.54	IN BEHANDELING	NAAR MIN BIZA D.D. 23 JUNI 2017
28 JULI 2017	1233	Autorisatie-aanvraag i.h.k.v. de **"NATIONALE Dag van de Rouw** en Verzoening op 30 JUNI 2017	134.512,50	IN BEHANDELING	NAAR MIN BIZA D.D. 26 JULI 2017
18 AUGUSTUS 2017	1352	Autorisatie -aanvraag betreffende Ticket kosten t.n.v. **dhr. HEIDANUS. E** en anderen naar New York UN Meeting dj 2015	29.385,-	IN BEHANDELING	NAAR MIN BIZA d.d. 16 Aug 2017
27-Sep-17	1546	Autorisatie-aanvraag voor het instand houden van de netwerken t.b.v. het kabinet van de president	1,000,000.00	IN BEHANDELING	
25 Oktober 2017	1700	Autorisatie aanvraag betreft jaarlijkse overheidsbijdrage aan de Surinaamse Voetbalbond i.v.m. de voetbalwedstrij om de **Presidentscup**	112,650.00	IN BEHANDELING	naar min BIZA 24 Okt 2017
31 OKTOBER 2017	1728	Autorisatie aanvraag betreft DIENSTREIS t.n.v. Ambassadeur **Naarendorp H**. naar Marokko. Periode 30 okt-20 nov 2017	114,369.79	IN BEHANDELING	nieuwe auto opgemaakt d.d 30 jan 2018 ALA # 176/18
31 OKTOBER 2017	2017	Aurorisatie-verzoek ivm de viering van **42 jaar** Staatkundige **ONAFHANKELIJKHEID Suriname** op 25 nov 2017 in het district Brokopondo	3.000.000,00	IN BEHANDELING	naar Min Biza dd 22 nov 2017

KABINET VICE - PRESIDENT

DD. NAAR MIN. FIN	ALZA NUMMER	ONDERWERP	BEDRAG	STATUS	OPMERKING
09 MAART 2017	403	Autorisatie t.b.v. Betaling DIGICEL Sur NV voor aansch. ICT apparatuur etc. dj 2016	600.075,68	IN BEHANDELING	
09 MAART 2017	405	Autor voor betaling/aankoop vn Brandstof, kantoorbenodigh, verbruiksgoed. etc over dj 2016	410.112,39	IN BEHANDELING	naar Min Biza dd 07 maart 2017

30 MAART 2017	538	Autor voor betaling CARICAD contibutie o/d periode Apr 2017 t/m Mrt 2018 als lidmaatschap tbv KVP	219.186.77	IN BEHANDELING	
11 APRIL 2017	651	Autor aanvraag voor de aanschaf van een ID-kaartensysteem tbv programma's E-Governance	15.000.000	IN BEHANDELING	
27 APRIL 2017	716	Autor verzoek tbv Schade vergoeding mbt Toyota Vitz tnv mw. STUGER van Planbureau	960,00	IN BEHANDELING	
15 MEI 2017	809	Autor verzoek. tbv CARICAD voor contributie a/h Lidmaatschap over de periode 2015-2017	437,816.24	IN BEHANDELING	Goedk. No. 314/ RvM d.d. 26 april 2017
15 MEI 2017	810	Autor. Tbv nw. Avaya IP Office telefooncentrale door Telesur a/h Kabinet v/d Vice-President	113,047.00	IN BEHANDELING	
18 MEI 2017	861	Autorisatie verzoek betreffende betaling aan dhr. R. **Cotino** voor servicen van airco's met bijbehoren op de 5e en 6e etage van het Kab van de vice-president	16,750.00	IN BEHANDELING	
18 AUGUSTUS 2017	1065	Autorisatieverzoek betreffende betaling aan mw. **M.S.X. MADDAMIN** inzake aangaan van overeenkomst voor het huren van een terrein gelegen aan de Evitastraat no. 7 t.b.v. de Vice-President over de periode juni en juli 2017	3,000.00	IN BEHANDELING	NAAR MIN BIZA D.D. 22 JUNI 2017
	1528	Autorisatieverzoek berteffende DIENSTREIS t.n.v. **dhr. A. Dankerlui** naar Jamaica. Periode 16 sept t/m 24 september 2017	1,560.00	IN BEHANDELING	
06 OKTOBER 2017	1587	Autorisatie aanvraag betreffende betaling aan mw. **M.S.X. MADDAMIN** inzake het aangaan van een overeenkomst voor het huren van een terrein gelegen aan de Evitastraat no 7 t.b.v. de VP over de periode AUGUSTUS, SEPTEMBER EN OKTOBER 2017	4,500.00	IN BEHANDELING	
13 NOVEMBER 2017	1759	Autorisatie -aanvraag tbv het wassen van div. dienstvoertuigen over de periode Febr. t/m Aug. 2017 door **SHEOMBAR Ashwien** / Puk's Carwash	23.100,00	IN BEHANDELING	naar Min BIZA dd 06 Nov 2017
13 NOVEMBER 2017	1760	Autorisatie-aanvraag tbv geleverde brandstof door **SHELL COESEWIJNE** over de periode Mrt. t/m Mei 17	4.058,44	IN BEHANDELING	naar Min BIZA dd 06 Nov 2017
13 NOVEMBER 2017	1785	Autorisatie-aanvraag tbv KVP tnv **dhr. SHEOMBAR Ashwien** voor wasbeurten diverse dienstvoertuigen over de periode MEI 2016 t/m DEC 2016	30.975,00	IN BEHANDELING	naar Min Biza dd 08 nov 2017
13 NOVEMBER 2017	1786	Autorisatie-verzoek tbv diverse betalingen over de periode JULI 2016 t/m SEPTEMBER 2017	23.922,00	IN BEHANDELING	naar Min Biza dd 08 nov 2017
13 NOVEMBER 2017	1788	Autorisatie-aanvraag tbv huur terrein tnv **Mw. M.S MADDAMIN** over Nov en Dec 2017	3.000,00	IN BEHANDELING	naar Min Biza dd 08 nov 2017
30 NOVEMBER 2017	2042	Autorisatie-verzoek ter betaling levering benzine aan KVP door **SHELL COESEWIJNE** over Mei t/m DEC 2016	6.558,35	IN BEHANDELING	naar M in Biza dd 29 no 2017
30 NOVEMBER 2017	2043	Autorisatie-aanvraag ter betaling voor de aankoop van diverse verbruiksgoederen KVP bij **IMTERMED**	3.001,08	IN BEHANDELING	naar Min Biza dd 29 nov 2017
27 OKTOBER 2017	1711	Autorisatieverzoek betreffende betaling aan **SEMC MOTORS NV** voor het repareren van het dienstvoertuig met kentekennummer PE 49- 41 van het merk Landrover Discovery SUV (Achteraf Ontv)	43,232.78	IN BEHANDELING	
08 januari 2018	2226	Autorisatieverzoek betreffende gelden voor het organiseren van een Nationaal Boedelcongres d.d. 12 januari 2018	59,180.00	IN BEHANDELING	Goedk. Volg no. 1 d.d. 9 jan 2018

STAATSRAAD					
DD. NAAR MIN. FIN	**ALZA NUMMER**	**ONDERWERP**	**BEDRAG**	**STATUS**	**OPMERKING**

03 JULI 2017	1090	Autorisatie aanvraag tbv voorgesch med kosten Mw. SUMTER-GRIFFIT. K	135,-	IN BEHANDELING	

CIVD					
DD. NAAR MIN. FIN	ALZA NUMMER	ONDERWERP	BEDRAG	STATUS	OPMERKING
28 APRIL 2017	734	Autor aanvraag tbv Contante K O voor de maand April 2017 tlv CIVD	50.000.00	IN BEHANDELING	
26 APRIL 2017	736	Autor aanvraag tlv Dienst Exploitatie Kosten tlv CIVD	400.000.00	IN BEHANDELING	
22 MEI 2017	880	Autorisatie betreffende Dienst Specif. Exploitatie Kosten	400,000.00	IN BEHANDELING	

NVD					
DD. NAAR MIN. FIN	ALZA NUMMER	ONDERWERP	BEDRAG	STATUS	OPMERKING
17 FEBRUARI 2017	258 / 267	Autorisatie aanvraag tbv Operationele kosten NVD over de mnd januari 2017	155,000.00	IN BEHANDELING	
20 FEBRUARI 2017	280	tbv Radio /TV programma's zendtijd STVS	103,605.68	IN BEHANDELING	
15 MEI 2017	812	Autor tbv kosten voor zendtijd radio en tv progamma door NVD	110,377.90	IN BEHANDELING	
23 oktober 2017	1605	Autorisatie-aanvraag betreft de betaling van de operationele-, en uitzendkosten over de maanden aprtil t/m september 2017t.l.v begrotingsartikel " Goederen en Diensten- Radio en Tv Programma's", t.b.v. **Nationaal Informatie Instituut** / NII	433,255.95	IN BEHANDELING	naar Min Biza dd 12 oktober 2017

BVC					
DD. NAAR MIN. FIN	ALZA NUMMER	ONDERWERP	BEDRAG	STATUS	OPMERKING
03 AUGUSTUS 2017	1287	Autorisatie-aanvraag t.b.v. de betaling van Chartervluchten naar het Binnenland op 22 t/m 29 dec 2016	254.186,-	IN BEHANDELING	NAAR MIN BIZA d.d. 02 AUG 2017

DNV					
DD. NAAR MIN. FIN	ALZA NUMMER	ONDERWERP	BEDRAG	STATUS	OPMERKING
14 MAART 2017	417	Autor tbv betaling HAROEN-LINE NV voor de huur vn div voertuigen dj 2016 REF:565/ Orag 2016	117,208.75	IN BEHANDELING	
14 MAART 2017	418	Autor ter betaling Binl. Chartervluchten naar OELEMARIE en TEPU aan BLUE WING AIRLINES N.V. REF: 745/ Orag 16 750/ Orag 16	889,227.25	IN BEHANDELING	
14 MAART 2017	419	Autor ter betaling service Dienstvoertuig bij JAP PARTS REF: 746/ Orag 16	6,200.00	IN BEHANDELING	
14 MAART 2017	420	Autor ter betaling reparatie/service Dienstvoertuigen bij GLOBAL CARS REF: 752/ Orag 16	227,306.86	IN BEHANDELING	
14 MAART 2017	421	Autor ter betaling service/reparatie Dienstvoertuigen bij P&D AUTOMOTIVE REF: 747/ Orag 16 748/ Orag 16	164,498.00	IN BEHANDELING	
14 MAART 2017	422	Autor ter betaling HUUR div. voertuigen bij ECONOMIC CAR RENTALS NV REF: 914/ Orag 16 915/ Orag 16	120,400.00	IN BEHANDELING	
14 MAART 2017	423	Autor ter betaling service/rep van div voertuigen bij ECONOMIC CAR RENTALS NV REF: 1033/ Orag 16	23,922.00	IN BEHANDELING	
11 APRIL 2017	641	Autor aanvraag tbv Sociale Uitkering Keuring PERSONEEL DNV	9.268.00	IN BEHANDELING	

26 APRIL 2017	697	Autor aanvraag voor betaling Service, Onderhoud etc aan div Dienstvoertuigen	10.712.22	IN BEHANDELING	
15 MEI 2017	814	Autor verzoek tbv huur Kantoorruimte te ZORG & HOOP door DNV	28,500.00	IN BEHANDELING	
15 MEI 2017	815	Autor verzoek tbv huur Kantoorruimte te ZORG & HOOP door DNV	94,696.00	IN BEHANDELING	
22 MEI 2017	881	Autorisatie inzake Dienstreis naar Jinan, China t.n.v. dhr. S Jacot, Cameron J. , Chin S.	15,048.00	IN BEHANDELING	
22 MEI 2017	882	Autorisatie aanvraag ter betaling voor Bewaking huur pand Mozartstraat no. 71	74,649.60	IN BEHANDELING	
26 MEI 2017	928	Autorisatieverzoek betr. Dienstreis t.n.v. K. Maharban	2,705.60	IN BEHANDELING	
21 augustus 2017	1371	Autorisatiev-verzoek mbt dienstreis naar TRINIDAD tnv dhr. NASIBDAR .R	2,903.20	IN BEHANDELING	
19 september 2017	1452	Autorisatieverzoek betreft DIENSTREIS naar ROME, ITALIE t.n.v. dhr. C. DUNDAS en dhr. S. CHIN. Periode 30 sep t/m 14 okt 2017	7,500.00	IN BEHANDELING	Naar min. Biza d.d 06 sep 2017
19 september 2017	1453	Autorisatieverzoek betreft DIENSTREIS naar BELGIE en ROTTERDAM t.n.v. dhr. G. DE CLERCQ, dhr. D. WATSON en dhr B. DANKFORT. Periode 02 t/m 10 sep 2017	10,552.50	IN BEHANDELING	Naar min. Biza d.d 06 sep 2017
19 september 2017	1454	Autorisatieverzoek betreft DIENSTREIS naar PANAMA t.n.v. dhr. A. EMANUELS en dhr. A. BHAROS. Periode 17 T/M 23 sep 2017	9,967.50	IN BEHANDELING	Naar min. Biza d.d 06 sep 2017
19 september 2017	1455	Autorisatieverzoek betreft DIENSTREIS naar PANAMA t.n.v. dhr. A. BISWANE, dhr. S. GANGADIEN en dhr. I. VASILDA. Periode 12 T/M 16 sep 2017	10,170.00	IN BEHANDELING	Naar min. Biza d.d 06 sep 2017
19 september 2017	1456	Autorisatieverzoek betreft DIENSTREIS naar PANAMA t.n.v. dhr. S. PAIMIN. Periode 02T/M 26 sep 2017	4,500.00	IN BEHANDELING	Naar min. Biza d.d 06 sep 2017
9/25/2017	1529	Autorisatieverzoek betreft DIENSTREIS t.n.v. dhr. R. Roeplal naar Belgie. Periode 30 augustus 2017 t/m 23 september 2017	31,800.00	IN BEHANDELING	

RVM

DD. NAAR MIN. FIN	ALZA NUMMER	ONDERWERP	BEDRAG	STATUS	OPMERKING
09 MAART 2017	404	Autor ter Betaling CONSUMPTIE tbv vergaderingen Raad van Ministers periode 2016 en 2017	48.315,50	IN BEHANDELING	
18 APRIL 2017	678	Autor verzoek voor div. betalingen z.a. Brandstof, Consumptie,Servicen vn Airco,s etc.	47.843.38	IN BEHANDLING	naar Min Biza dd 14 Apr 2017
	1064	Autorisatieverzoek betreffende betaling premie SZF t.b.v. Hoogwaardigheidsbeklerders periode mei 2017	28,750.00	IN BEHANDELING	NAAR MIN BIZA D.D. 22 JUNI 2017
25 Oktober 2017	1688	Autorisatieverzoek Contante Krediet opening over de maand **NOVEMBER 2017**	50,000.00	IN BEHANDELING	Naar Min BIZA 24 Okt 2017
11/13/2017	1737	Autorisatieverzoek betreffende betaling premie aan het **SZF t.b.v. Hoogwaardigheidsbeklerders.** Periode juni t/m oktobver 2017	143,750.00	IN BEHANDELING	naar Min BIZA dd 09 nov 2017
13 NOVEMBER 2017	1783	Autorisatie-verzoek ter betaling aan **DIGICEL Suriname N.V.** voor telefoonkosten over de periode Nov 2016 t/m Aug 2017	95.489,78	IN BEHANDELING	naar Min Biza dd 10 okt 2017

REKENKAMER

DD. NAAR MIN. FIN	ALZA NUMMER	ONDERWERP	BEDRAG	STATUS	OPMERKING
09 FEBRUARI 2017	226	Autor ivm dienstreis naar Guyana tnv mw. VREDEBERG.N	1518,20	IN BEHANDELING	

09 FEBRUARI 2017	**230**	Autor tbv dienstreis naar Santo Domingo tnv mw. KALIDIEN.A	**2702,40**	IN BEHANDELING	
09 FEBRUARI 2017	**231**	Autor ivm dienstreis naar Panama tbv mw. FERNAND.M	**2505,03**	IN BEHANDELING	
06 MAART 2017	**386**	Autor tbv betaling Abonnement DE WARE TIJD over periode 3e en 4e Kwartaal 2016	**240,00**	IN BEHANDELING	
06 MAART 2017	**387**	Autor verzoek om Jaarabonnement , Onderhoud en Inspectie bij PPS N.V. dj 2016	**5.200,00**	IN BEHANDELING	
19 JUNI 2017	**1041**	Autorisatieverzoek t.b.v. aanschaffingen t.n.v. CHM Suriname N.V.	**3,337.50**	IN BEHANDELING	
11 augustus 2017	**1306**	Autorisatie verzoek m.b.t. betaling huur pand KASIMEX N.V. over de periode April t/m Juni 2017	**67.500,-**	IN BEHANDELING	Naar Min Biza d.d. 10 AUG 2017
18 augustus 2017	**1351**	Autorisatie m.b.t. Ticket - en uitrustingskosten t.n.v. mw. WARTES. C van en naar CHINA	**24.097,50**	IN BEHANDELING	Naar Min Biza d.d. 16 Aug 2017
15 SEPTEMBER 2017	**1498**	Autorisatie verzoek betreft de waardeborging van het onderzoek en de dienstverlening ten laste van codeerblok 612' gebruik van goederen en diensten	**200,000.00**	IN BEHANDELING	

3. Ministerie van Financiën en Planning

3.1 Directoraat Planning en Ontwikkelingsfinanciering

3.1.1 Inleiding

De Rekenkamer heeft op 24 november 2021 betreffende het onderzoek naar de realisatiecijfers van de BR 2017 een schrijven verzonden met kenmerk SV/1106/va de dato 26 november 2021 no. 0358.21 inzake de informatie over de realisatiecijfers in de begrotingsrekening 2017 van het Directoraat Planning en Ontwikkelingsfinanciering (PLOF) van het Ministerie van Financiën en Planning. Daaropvolgend heeft het auditteam het directoraat bezocht voor overige controlewerkzaamheden.

Communicatieverloop

Op donderdag 16 december 2021 heeft het team een bezoek gebracht aan het Directoraat PLOF. De gesprekspartner vanuit het directoraat is geweest het hoofd van de afdeling Begrotings- en Financiële Zaken (BFZ). Dit is het geval vanwege drukke werkzaamheden van de directeur.

Het hoofd BFZ heeft aangegeven dat er reeds door haar is gereageerd op het schrijven van de Rekenkamer met betrekking tot de BR 2017. De reactie vanuit het hoofd BFZ lag tijdens het onderzoek bij de directeur.

Met het hoofd BFZ is afgesproken dat het reactieschrijven wordt opgestuurd naar de Rekenkamer op maandag 20 of dinsdag 21 december 2021.

Verder is gevraagd naar de CLAD-rapporten inzake de begrotingsrekening van 2017. Deze zijn zoals verklaard door het hoofd BFZ nog niet af vanwege enkele fouten.

3.1.2 Begrotingsrekening 2017

De begrotingscijfers gepresenteerd in de Wet 15 november 2017 houdende het slot der rekening (SB 2017) komen overeen met de cijfers in de financiële administratie van het directoraat.

A. Operationele Uitgaven

Uit de analyse blijkt dat bij drie kostensoorten de realisatie over het dienstjaar 2017 minder is dan 80%.

In de BR 2017 heeft het ministerie de reden aangegeven waaraan dit te wijten is, namelijk:

- dat voor code 612 “Gebruik van goederen en diensten” er minder is verevend dan geraamd, omdat op bepaalde posten minder is uitgegeven dan begroot en bepaalde posten zijn niet benut.
- voor code 616 “Sociale uitkeringen” is er voor de onderrealisatie geen verklaring opgenomen in de BR 2017.

B. Programma's

In drie van de programma's is het realisatiepercentage onder de 80%. Een van de programma's, te weten code 1607 "Donorcoördinatie", is niet begroot.
De oorzaken van de onderrealisatie van 80% zijn als volgt omschreven:

- Voor artikel 1606 "Sociaal Economische Ontwikkeling" is het geraamde bedrag niet aangesproken, omdat bepaalde activiteiten geen voortgang hebben gehad.
- Voor artikel 1607 "Donorcoördinatie" is de verklaring die is gegeven in de BR dat het geraamde bedrag niet is aangesproken en het in een voorbereidingsfase verkeren van voornoemd programma. Bij de controle door de Rekenkamer is er geen bedrag aangetroffen als raming in de BR.
- Voor artikel 1608 "Sociaal Economische Raad (SER)" is minder verevend dan geraamd, omdat de SER in het eerste kwartaal geen gelden heeft aangevraagd. De SER is operationeel sinds 1 april 2016.

Uit het bovenstaande blijkt wat de programma's betreft dat er in drie gevallen een afdoende verklaring is gegeven en in één geval is er geen verklaring voor het opnemen van de code op de begrotingsrekening en er is ook geen raming vermeld.

C. Middelen

Ten aanzien van de Middelenbegroting is het opvallend dat er een overrealisatie is van 330 % bij de begrotingsrekening artikel 53108 "Overige inkomsten uit overheidsbedrijven en diensten". De verklaring zoals opgenomen in de begrotingsrekening is dat er meer is ontvangen dan geraamd, omdat in het dienstjaar 2017 meer diensten aan derden zijn verleend.

3.1.3 CLAD-rapport inzake review begrotingsrekening 2017

Vermeldenswaard is dat de Rekenkamer geen accountantsverslag van de CLAD van het ministerie inzake haar bevindingen van de verrichte controle op de desbetreffende BR 2017 heeft ontvangen. Hierdoor kon er niet worden nagegaan wat de eventuele tekortkomingen en aanbevelingen voor het ministerie zijn vanuit de zijde van de CLAD.
Het CLAD-rapport is ook niet ontvangen van het Directoraat van Financiën, alhoewel dit wel was toegezegd.

3.1.4 Reactie ministerie op bevindingen Rekenkamer

Het ministerie heeft op 21 december per schrijven, met als kenmerk LA OF 2211597, gereageerd inzake de informatie met betrekking tot de realisatiecijfers in de begrotingsrekening 2017 van het Directoraat PLOF:

- Wij bevestigen dat de bedragen die zijn opgenomen in het slot der rekeningen op bladzijde 8 in overeenstemming zijn met de informatie in de financiële informatie van voormeld directoraat.

- Na bestudering van de door u geconstateerde bevindingen in uw schrijven kan geconcludeerd worden dat deze bevindingen zijn gebaseerd op de toelichting die behoort bij de begrotingsrekening 2016. Voor de goede orde doen wij u toekomen de toelichting die behoort bij de begrotingsrekening 2017 (bijlage 3).

Hieronder volgt de artikelsgewijze toelichting op hoofdartikelen voor de begrotingsrekening 2017 die door het directoraat zijn gegeven.

Puntsgewijze opmerkingen

1. Volgens het directoraat is het totaalbedrag opgenomen in Titel II: Programma's in de kolom "Geraamd BR 2017" SRD 10.613 in plaats van SRD 1.613.
2. Het programma code 107 "Donorcoördinatie" was voor het dienstjaar 2017 begroot voor SRD 500.000. Bij de Nota van Wijziging is het geraamde bedrag van dit programma teruggebracht naar 0.

Artikelsgewijze toelichting op hoofdartikelen

Titel I: Operationele uitgaven

Lopende uitgaven

- **Artikel 610 Lonen en Salarissen**

  Er is minder verevend dan geraamd, omdat er enkele personen zijn afgevoerd van de betaalrol vanwege overplaatsing (drie) en ontslag (één). Verder waren er vacatures opgebracht die niet zijn ingevuld. De vacatiegelden zijn niet benut.

- **Artikel 611 Sociale Premies**

  Er is minder verevend dan geraamd, omdat er vele personen zijn afgevoerd van de betaalrol en er vacatures die opgebracht waren, niet zijn ingevuld. Het verevende bedrag van sociale premies is namelijk afhankelijk van de kosten voor het totaal dat aan salaris is betaald.

- **Artikel 612 Gebruik van goederen en diensten**

- Er is minder verevend dan geraamd, omdat er op bepaalde posten minder is uitgegeven dan begroot. Zo is een belangrijk onderdeel van deze kostensoort "Huisvesting", die 68% bedraagt voor het totaal begrote bedrag onder code 612. De huisvestingskosten zijn voor minder dan de helft (45%) benut.
- Van de post "Buitenlandse verblijfskosten" is slechts 54% benut.

- **Artikel 616 Sociale Uitkeringen**
  Er is minder verevend dan geraamd, omdat de post lig- en verpleegkosten niet is benut. Deze post maakt 62% uit van het totaalbedrag aan sociale uitkeringen. De post “Poliklinische en overige medische kosten” is niet geheel benut.

Kapitaaluitgaven

- **Artikel 20 Inventaris**
  Er is minder verevend dan geraamd, omdat de aanschaf van laptops niet heeft plaatsgehad. In dat dienstjaar is een kopieerapparaat aangeschaft.

Titel II: Programma’s

- **Artikel 0926 Algemeen Bureau voor de Statistiek**
  Het verevend bedrag is gelijk aan het geraamd bedrag.

- **Artikel 1606 Sociaal Economische Ontwikkeling**
  Het geraamde bedrag is niet aangesproken, omdat de activiteiten van de projecten die onder dit programma zijn opgenomen niet hebben plaatsgevonden.

- **Artikel 1608 Sociaal Economische Raad**
  Er is minder verevend dan geraamd, omdat de SER alleen de gelden over het eerste halfjaar (januari - juni) van het dienstjaar heeft ontvangen.

- **Artikel 0246 Investsur**
  Het geraamde bedrag is niet aangesproken, omdat Investsur niet operationeel was in het dienstjaar 2017.

- **Bijlage 3 Toelichting begrotingsrekening 2017 PLOF**

MINISTERIE VAN FINANCIËN & PLANNING
Directoraat Planning en Ontwikkelingsfinanciering
Henck Arronstraat 36 – Paramaribo – Telefoon: (597) 471324
Email: secdirof@yahoo.com / secdirof@finance.gov.sr

La OF 2211597

Paramaribo, 21 december 2021

Aan de Voorzitter van de
Rekenkamer van Suriname
Dhr. Sh. Bhoendie
Waterkant 28
Alhier

Onderwerp : Informatie inzake realisatiecijfers in de Begrotingsrekening 2017
Bijlagen : twee (2)

Refererend aan uw schrijven met als kenmerk SV/1106/va de dato 26 november 2021 No. 0358.21 inzake de informatie m.b.t. de realisatiecijfers in de begrotingsrekeni g 2017 van het Directoraat Planning en Ontwikkelingsfinanciering moge het volgende dienen:

Wij bevestigen dat de bedragen die zijn opgenomen in het slot der rekeningen op bladzijde 8 in overeenstemming zijn met de informatie in de financiële informatie van voormeld directoraat.

Na bestudering van de door u geconstateerde bevindingen in uw schrijven, kan geconcludeerd worden dat deze bevindingen zijn gebaseerd op de toelichting die behoort bij de begrotingsrekening 2016.
Voor de goede orde doen wij u toekomen de toelichting welke behoort bij de begrotingsrekening 2017.

Het Ministerie van Financiën en Planning heeft aan de Centrale Lands Accountants Dienst (CLAD) de begrotingsrekening over het dienstjaar 2017 aangeboden ter controle. Bij de controle bleek dat in de begrotingsrekening van 2017, de cijfers en toelichting van het dienstjaar 2016 zijn opgenomen. In afstemming met het directoraat heeft de CLAD bevestigt, de correcties welke naar aanleiding van de verrichte audit zijn geconstateerd formeel door te geven aan de afdeling die belast is met het opstellen van de begrotingsrekening. Dit heeft als gevolg dat de CLAD geen accountantsverslag heeft uitgebracht inzake haar bevindingen van de te verrichten controle op de begrotingsrekening 2017.

Puntsgewijze opmerkingen

1. We merken op dat het totaal bedrag opgenomen in Titel II: Programma's in de kolom "Geraamd BR 2017" 10.613 moet zijn i.p.v. 1.613
2. Het programma Code 1607 Donorcoordinatie was voor het dienstjaar 2017 begroot voor SRD 500.000 . Bij de Nota van Wijziging is het geraamd bedrag van dit programma teruggebracht naar 0.

De reactie op de overige vragen zal in een separaat schrijven naar u worden opgestuurd.

Hopende u voldoende geïnformeerd te hebben.

Hoogachtend,

Mw. Drs. I. Sandel MPA
Directeur

Cc.: *Directeur Financien*
Minister van Financiën en Planning

Artikelsgewijze toelichting op hoofdartikelen

T PLAN N NCIE

TITEL I: Operationele uitgaven

Lopende uitgaven

Er is minder verevend dan geraamd, omdat er enkele personen in afgevoerd van de betaalsrol, vanwege overplaatsing (3) en onslag (1). V er w er vacatures opgebracht welke niet zijn ingevuld. De t vacatiegelden is niet benut

1 Sociale Premies
Er is minder verevend dan id, mdat er e ele personen zijn afg erd van de b l en er v es welke opgebracht waren met ingevuld Het v vend g van Sociale Premies is namelijk afhankelijk van het totaal aan salaris betaalde kosten.

Artikel 612 Gebruik van n diensten
Er is verevend dan geraamd, omdat p ste minder is uitgegeven dan begroot
Zo is e belangerijk onderdeel van deze kostensoort huisvesting, welke 68% bedraagt v het totaal begroot bedrag onder code 6 ? De huisvestigingskosten zijn voor minder dan de helft (45%) benut. De st buitenla dse verblijfkosten is slecht 54% benut

Artikel 616 Soc ale Uitkeringen
Er is minder verevend dan geraamd, omdat de post lig- en verplee n niet is benut Deze post maakt 62% uit van het totaal begroot bedr n Sociale uitkeringen
De post ische- en overige medische kosten niet l n n.

Kapitaal uitgaven

Artikel 70 Inventaris
Er is minder verevend dan geraamd, omdat de aansel van laptops niet heeft plaats gehad
In dit dienstjaar heeft de aans hat plaats d van een kopieerapparaat.

TITEL II: Programma's

0926
Het verevend bedrag is aan het geraamd bedrag

i i eling
Het geraamd bedrag niet aangesproken, omdat de act teiten van de projecten d e onder t programma zijn opgenomen niet hebben plaatsgevonden.

Artikel 1607 Donorcoordinatie

sche Raad
Er is minder erevend dan , omdat de . alleen de gelden over eerste h ltfjaar (jan – jun) van dit dienstjaar heeft o n.

Artikel 0246
Het geraamd bedrag is niet n omdat Inv niet operationeel was i het dienstjaar 2017

III: Middelenbegroting

Belasting Middelen

Artikel 53 heidsbedrij
Er is meer ontv ngen dan d. vanwege de overheadkosten v n het MICS6 1

Paramaribo. .. ..

Overzicht van betalingen voorgaande dienstjaren

Conform art.32 van de Comptabiliteitswet

I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI
Dienst jaar	Code Kostensoort/ Beleids maatregel	Omschrijving Kostensoort/ Beleidsmaatregel	Verschuldigd ultimo periode	Voldaan	Voldaan	Voldaan	Voldaan	Voldaan	Vrijgevallen wegens verjaring	Verschuldigd bedrag der verevening per ultimo 2017
				2013	2014	2015	2016	2017		
2012										
2013										
2014	20	Materiele kosten	5,912							5,912
2015	20	Materiele kosten	9,834							9,834
2016										

3.2 Directoraat Financiën

3.2.1 Inleiding

De Rekenkamer heeft op 26 november 2021 betreffende het onderzoek naar de realisatiecijfers van de BR 2017 een schrijven verzonden naar het Directoraat Financiën met als kenmerk SV/1106/va no.0359.21 inzake de informatie met betrekking tot de realisatiecijfers in de begrotingsrekening 2017 van het ministerie. Financiën heeft per 16 december 2021 (kenmerk 3237/2021) gereageerd op de brief. Daaropvolgend heeft het auditteam het directoraat één keer bezocht voor overige controlewerkzaamheden.
Zowel met betrekking tot de bevindingen uit de controle BR 2017 als het CLAD-accountantsverslag 2017 zijn de bevindingen voortgekomen uit het onderzoek in dit rapport verwerkt.

Communicatieverloop

Op 15 december 2021 heeft de Rekenkamer een bezoek gebracht aan het directoraat voor nader onderzoek. Aan het auditteam wordt aangegeven dat de directeur geen tijd heeft om het team te ontvangen, ofschoon er een afspraak was gemaakt. Uiteindelijk wordt aangegeven dat de directeur het team wel zal ontvangen, maar dat hij maar tien minuten kan vrijmaken. Bij het gesprek waren aanwezig: de directeur Financiën en het hoofd van de afdeling Economische Aangelegenheden (EA).
Het auditteam wordt aan het begin van het gesprek gevraagd om het directoraat de gelegenheid te geven om nog in de loop van de week 20 – 24 december 2021 schriftelijk te reageren op de brief inzake realisatiecijfers BR 2017. Dit schrijven heeft de Rekenkamer pas ontvangen op 23 februari 2022 brief nummer La. F. 666.

3.2.2 Begrotingsrekening 2017

De begrotingscijfers gepresenteerd in de Wet 15 november 2017 houdende het slot der rekening (SB 2017) komen overeen met de cijfers in de financiële administratie van het directoraat.

A. Operationele Uitgaven

De Rekenkamer heeft geconstateerd dat bij de Operationele Uitgaven, te weten Code 612 “Gebruik van goederen en diensten” en Code 620 “Inventaris”, er voor minder dan 80% van de raming is verevend. Verder is gebleken dat voor transportmiddelen geen bedrag in de raming is opgenomen.

In de Begrotingsrekening 2017 geeft het ministerie de redenen waaraan dit te wijten is. Deze zijn onder andere omdat:

- voor code 612 - “Gebruik van goederen en diensten” er minder is verevend dan geraamd, omdat:

a. het geraamde bedrag in de herziene Nota Wan wijziging 2017 gebracht is naar SRD 17.079.000,-;

b. niet alle geplande activiteiten uitgevoerd zijn.
   - voor code 620 “Inventaris” er minder is verevend dan geraamd, omdat er minder is aangeschaft dan gepland;
   - voor artikel 621 “Transportmiddelen” geen raming is opgenomen. Er is geen verklaring hiervoor gegeven in de begrotingsrekening.

B. Programma’s

Uit de beoordeling is gebleken dat bij acht programma’s de realisatie over het dienstjaar 2017 minder dan 80% is.

In de Begrotingsrekening 2017 zijn de oorzaken van de realisatie van beneden de 80% als volgt omschreven:

- Voor artikel 0115 “Renovatie en Nieuwbouw Kantoorgebouwen” is het geraamde bedrag niet aangesproken, vanwege gewijzigde beleidsinzichten. Deze beleidsmaatregel is gekoppeld aan code 54199 “Overige ontvangen leningen”.
- Voor artikel 0151 “Renovatie oud-Domeinkantoor” is er geen bedrag geraamd en er is geen verklaring hiervoor gegeven.
- Voor artikel 0217 “Capaciteitsgebouw Financiën” is er geen bedrag geraamd en er is geen verklaring hiervoor gegeven.
- Voor artikel 0505 “Nieuw IFMIS” is er minder verevend dan geraamd, omdat er alleen toegekend is voor wat er is aangevraagd. Daarnaast is bij het opmaken van de begroting ook rekening gehouden met onvoorziene uitgaven voor het nieuwe systeem en diverse aankopen.
- Voor artikel 0923 “Bijdrage ter Stimulering van Ontwikkelingsprojecten” is er geen bedrag geraamd en er is geen verklaring hiervoor gegeven.
- Voor artikel 0998 “Subsidie aan EBS” is het geraamde bedrag niet aangesproken vanwege het feit dat de subsidie vooruit uit de werkrekening van het Ministerie van Financiën wordt betaald. Dit programma is gekoppeld aan Niet-Belastingmiddel 53171 “Opbrengsten Verkoop Stroomlevering”.
- Voor artikel 1609 “Rentes” is het geraamde bedrag niet aangesproken, omdat de begroting laat is goedgekeurd binnen de DNA.
- Voor artikel 1610 “Aflossingen” is het geraamde bedrag niet aangesproken, omdat de begroting laat is goedgekeurd binnen de DNA.
- Voor artikel 1701 “Bijzondere Voorzieningen ten behoeve van Rampenbeheersing en –bestrijding” is het geraamde bedrag niet aangesproken, omdat er zich geen calamiteiten hebben voorgedaan.
- Voor artikel 1702 “Algemeen Onvoorzien” is er minder verevend dan geraamd, omdat er niet veel onvoorziene betalingen hebben plaatsgevonden.

C. Middelenbegroting

Ten aanzien van de Middelenbegroting is het opmerkelijk dat er in één geval een realisatie van 14% is en in drie gevallen een realisaties van 0%.

In de BR 2017 is in de toelichting een verklaring hiervoor aangehaald:

- Voor artikel 53014 “Dividend” is er minder ontvangen dan geraamd, vanwege het volgende. Bij dividend wordt meestal eerst interim-dividend uitgekeerd in het jaar waarop het betrekking heeft. Het slotdividend wordt daarna in het volgend jaar gestort, meestal na de Algemene Vergadering van Aandeelhouders en heeft nog steeds betrekking op het volgend boekjaar. Dit verklaart het verschil in begroting versus realisatie. De begroting wordt aangemaakt op basis van het boekjaar, terwijl de dividendstortingen op kasbasis plaatsvinden.
- Voor artikel 53015 “Winst CBvS” is er geen verklaring gegeven voor het ontbreken van ontvangsten.
- Voor artikel 53171 “Opbrengst verkoop stroomlevering” is er geen verklaring gegeven voor het ontbreken van ontvangsten.
- Voor artikel 54199 “Overige ontvangen leningen” is er geen verklaring gegeven voor het ontbreken van ontvangsten.

3.2.3 Bevindingen CLAD-rapport inzake review begrotingsrekening 2017

Vermeldenswaard is dat de Rekenkamer geen accountantsverslag van de Centrale Landsaccountantsdienst (CLAD) van het ministerie inzake haar bevindingen van de verrichte controle op de desbetreffende BR 2017 heeft ontvangen. Hierdoor kon er niet worden nagegaan wat de eventuele tekortkomingen en aanbevelingen voor dit ministerie zijn vanuit de zijde van de CLAD. Tevens is het CLAD-rapport niet ontvangen van het Directoraat van Financiën alhoewel dit wel was toegezegd.

3.2.4 Reactie ministerie op bevindingen Rekenkamer

Met referte aan het schrijven van de Rekenkamer d.d. 26 november 2012 kenmerk SV/1106/va no. 0359.2 1 inzake onderwerpelijke aangelegenheid is de volgende informatie ontvangen.

Artikel 53014 Dividend

Op kasbasis zijn de nettodividenden over het boekjaar 2015 van De Surinaamsche Bank (DSB) ook in het jaar 2017 ontvangen. Dit betreft slotdividend over boekjaar 2015. De DSB-bank heeft enorme verliezen geleden in 2016, waardoor de perspectieven voor dividend voor de komende jaren er niet goed uitzien.
Het dividend van de Hakrinbank is ontvangen over boekjaar 2016.
Voor Self Reliance is sinds boekjaar 2014 geen dividend uitgekeerd aan de staat Suriname. Dit door een beslaglegging die nu al is opgeheven. Het totale dividend dat ontvangen moet worden over de periode 2014—2017 is SRD 7.559.888,91.
De overheid moet de administratieve afhandeling verrichten voor het innen van deze middelen. De dividend-belasting is wel al overgemaakt; het nettodividend bedraagt SRD 5.669.916,68.

Voor het boekjaar 2018 moet niet veel verwacht worden van de financiële instellingen. Waarschijnlijk zullen de inkomsten uit hoofde van het dividend nihil zijn.

Het verschil tussen de raming en de realisatie is heel groot. Dit is merendeels te wijten aan de recessie van de economie die een weerslag heeft gehad op de banken vanwege betalingsachterstanden van cliënten. Ook heeft de devaluatie een enorme impact gehad op de solvabiliteit van de banken.

Tabel 3.1: Verschil tussen de begroting en realisatie 2017 (x SRD 1.000)

Boekjaar 2016	DSB	HB	SR	CBvS	Totaal
Nettowinst	(190.168)	35.012	28.503		(127.253)
Dividend, bruto Dividendbelasting 25% Netto uit te keren dividend		8.786 2.197- 6.590	6.168 1.542- 4.626		14.954 3.739- 11.216
Aandeel van de staat in % Aandeel van de staat in SRD	8,90%	51% 3061	36% 1665		5.026
Staatsbegroting 2017					**13.109**
Kasstorting 2017	**652**	**1.200**			**1.852**

Bron: Ministerie van Financiën en Planning

Artikel 53015 Winst CBvS

De laatst gecontroleerde jaarrekening van de Centrale Bank van Suriname (CBvS) is van het boekjaar 2015, waarbij het verlies SRD 256.300.548,- bedroeg. Hieruit kan gedistilleerd worden dat voor het boekjaar 2016 geen winstuitkering van de CBvS mogelijk is geweest. Het verlies over boekjaar 2015 is in zijn geheel opgenomen als een vordering op de staat "Geconsolideerde Staatsschuld IV".

Artikel 53171 Opbrengst verkoop stroomlevering

Dit artikel is in lijn met Artikel 0998 - Subsidies aan EBS (Uitgavenzijde). In 2017 is een bedrag gerealiseerd van SRD I.025,6 miljoen.

Artikel 0998 Subsidie aan EBS

Voor subsidie aan EBS is meer gerealiseerd dan geraamd. Bij de realisatie is gebleken dat er middelen beschikbaar zijn gesteld aan EBS in 2017. In totaal is een bedrag gerealiseerd van SRD 1.025,6 miljoen, met een onderbouwing van de uitgaven.

Tabel 3.2: Realisatie in SRD miljoen dienstjaar 2017

Realisatie in SRD	2017
Power sales EBS (Suralco)	219.100.000
Olielevering aan EBS	119.300.000
Additionele subsidie aan EBS uit hoofde van verrekeningen	687.200.000
Totaal subsidie aan EBS	**1 025.600.000**

Bron: Ministerie van Financiën en Planning

3.2.5 Verslag veldonderzoek

Begroting

Tijdens het veldbezoek zijn de volgende aandachtspunten van het Ministerie van Financiën en Planning aan de orde gekomen:

1. De directeur van het Directoraat Financiën gaf te kennen dat de CLAD-rapporten inzake de begrotingsrekening van het directoraat wel aanwezig zijn en dat die ook opgestuurd zullen worden naar de Rekenkamer. Dit is niet gebeurd.

2. De directeur gaf te kennen dat autorisatie verleend wordt aan de ministeries wanneer hun budgetsaldo dat toelaat. Het bedrag van SRD 4.000,- waarmee vrijstelling van goedkeuring van de Raad van Ministers nodig was, is verhoogd naar SRD 10.000,-. Dit bedrag zal binnenkort mogelijk weer verhoogd worden naar SRD 25.000,00. Deze verhoging zal geschieden onder de voorwaarden dat er sprake is van goed functionerende afdelingen interne controle.

3. Middelen voor projecten worden gefaseerd vrijgegeven aan de hand van een uitbestedingsverslag.

4. De directeur geeft aan dat er geen cashuitgaven meer gedaan zullen worden. Alle uitgaven zullen weer via de begroting geschieden. De kredietopening van SRD 50.000, - die de ministeries per directoraat ontvangen, zal dan komen weg te vallen.

5. Het Ministerie van Financiën wil erop toezien dat er binnen elk ministerie een planningsunit wordt opgezet; dit om de begrotingen realistischer op te stellen.

Het hoofd van de afdeling EA gaf te kennen dat die er al een tijdje zijn opgezet, maar de formele functies moeten nog “in place” gebracht worden.

6. Financiën had een sessie ingebouwd met de ministeries inzake IFMIS. Er zijn instructies gegeven aan de ministeries, waarbij alle uitgaven in het systeem ingevoerd dienen te worden. Sommige ministeries leggen de uitgaven eerst handmatig vast, alvorens zij die in het systeem opbrengen. Vandaar dat er achterstanden zijn in IFMIS. De directeur geeft aan dat voor de Rekenkamer ook een exemplaar van de instructies opgestuurd zal worden. Dit is niet gebeurd

7. IFMIS is in 2016 geïmplementeerd, maar niet alle modules waren toen in werking. Middels een stappenplan zijn bepaalde modules nu aangeschaft. Momenteel zijn aan de uitgavenzijde alle

onderdelen volledig geïmplementeerd en is het nu ook mogelijk de salarissen in het systeem op te brengen. Wat betreft de inkomstenzijde zijn er nog enkele modules die geïmplementeerd moeten worden.

8. Er is geen exact bedrag van hoeveel het totaal IFMIS-project bedraagt. Initieel was er een bedrag van ongeveer $ 15 miljoen afgesproken. IFMIS wordt door middel van deelcontracten bijgewerkt met daaraan afzonderlijke kosten verbonden.

9. Niet iedereen van het ministerie heeft toegang tot het systeem. Tot zover hebben bij het directoraat vijf users toegang. Sedert begin 2021 kunnen de rapportages uit het systeem gehaald worden, aldus de directeur, op voorwaarde dat de ministeries tijdig hun financiële gegevens in het systeem hebben ingevoerd.

10. Vanaf het dienstjaar 2022 zal er voor de Rekenkamer een username worden aangemaakt, aangezien dit instituut haar eigen begroting en administratie gaat uitvoeren.

11. Er zal een sessie voor de Rekenkamer worden ingebouwd samen met de deskundigen van CBB en CBD met betrekking tot IFMIS, waarbij er uitgebreid zal worden ingegaan op de functionaliteit van het systeem en de eventuele knelpunten.

12. Ten aanzien van de subsidieaanvraagprocedures is er aangegeven dat de instanties zich niet houden aan hun verantwoordingsplicht, vandaar dat de subsidie niet tijdig of niet wordt toegekend.

Bijlage 4: Ontvangen reactie Directoraat Financiën

MINISTERIE VAN FINANCIËN EN PLANNING

Gompertstraat no. 3
Paramaribo-Suriname
T: 597 474184
E: secdir@finance.gov.sr

Wordt verzocht bij aanhaling dezer dagtekening letter en nummer nauwkeurig te vermelden.

La.F. no. 666

Paramaribo, 23 februari 2022

Secretaris van de Rekenkamer van Suriname
Mw. Drs. N.H. Vredenberg, MBA
Alhier

Betreft: informatie realisatiecijfers begrotingsrekening 2017.

Geachte mw. Vredenberg,

Met referte aan uw schrijven d.d. 26 november 2012 kenmerk SV/1106/va no. 0359.21, inzake onderwerpelijke aangelegenheid, moge ik u de volgende gegevens toekomen.

Artikel 53014 Dividend.
Op kasbasis zijn de netto dividenden over het boekjaar 2015 van de DSB-bank ook in het jaar 2017 ontvangen. Het betreft Slotdividend over boekjaar 2015. De DSB-bank heeft enorme verlies geleden in 2016 waardoor de perspectieven voor dividend voor de komende jaren niet goed uitziet. Dividend van de Hakrinbank is ontvangen over boekjaar 2016.

Voor Self Reliance is sinds boekjaar 2014 geen dividend uitgekeerd aan de Staat Suriname. Dit door een beslaglegging die nu al is opgeheven. Het totale dividend dat ontvangen moet worden over de periode 2014 – 2017 is SRD 7.559.888,91. De overheid moet de administratieve afhandeling verrichten voor het innen van deze middelen. De dividendbelasting is wel al overgemaakt, netto dividend bedraagt SRD 5.669.916,68.
Voor het boekjaar 2018 moet niet veel verwacht worden van de financiële instellingen. Waarschijnlijk zullen de inkomsten uit hoofde van dividend nihil zijn.

Het verschil tussen de raming en de realisatie is heel groot, dit is merendeels te wijten aan de recessie van de economie die een weerslag heeft gehad op de banken vanwege

1

betalingsachterstanden van cliënten. Ook heeft de devaluatie een enorme impact gehad op de solvabiliteit van de banken.

Verschil tussen begroting en realisatie 2017

x SRD 1.000,-

Boekjaar 2016	DSB	HB	SR	CBvS	Totaal
Nettowinst	(190.768)	35.012	28.503		(127.253)
Dividend, bruto	-	8.786	6.168		14.954
Dividend belasting 25%	-	2.197-	1.542-		3.739-
Netto uit te keren div.	-	6.590	4.626		11.216
Aandeel van de Staat in %	8,90%	51%	36%		
Aandeel van de Staat in SRD	-	3.361	1.665		5.026
Staatsbegroting 2017					13.109
Kasstorting 2017	652	1.200	-		1.852

Artikel 53015 Winst CBvS

De laatst gecontroleerde jaarrekening van de Centrale Bank van Suriname is van boekjaar 2015, waarbij het verlies SRD 256.300.548,- bedroeg. Hieruit kan gedistilleerd worden dat voor boekjaar 2016 geen winstuitkering van de CBvS mogelijk is Het verlies over boekjaar 2015 is in zijn geheel is opgenomen als een vordering op de Staat "Geconsolideerde Staatsschuld IV".

Artikel 53171 Opbrengst verkoop stroomlevering

Dit artikel is in lijn met ARTIKEL 0998 Subsidies aan EBS (Uitgavenzijde). In 2017 is een bedrag gerealiseerd van SRD 1.025,6 miljoen.

Artikel 0998 Subsidie aan EBS

Voor subsidie aan EBS is meer gerealiseerd dan geraamd. Bij de realisatie is gebleken dat er middelen beschikbaar zijn gesteld aan EBS. In totaal is een bedrag gerealiseerd van SRD 1.025,6 miljoen, met een onderbouwing van de uitgaven.

Realisatie (in SRD miljoen)	2017
Power sales EBS (Suralco)	219.1
Olie-levering aan EBS	119.3
Additionele subsidie aan EBS uhv verrekeningen	687.2
Totaal subsidie aan EBS	**1,025.6**

Voor wat betreft informatie danwel documenten c.q. rapporten van de CLAD kan worden aangegeven dat tussen de directeur van CLAD en de Voorzitter van de Rekenkamer van Suriname afspraken lopen inzake informatie uitwisseling.

Hopende u hiermee te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,

D. Parohi
Directeur van Financiën.

3.3 Directoraat Belastingen

3.3.1 Inleiding

De Rekenkamer heeft op 24 november 2021, betreffende de Begrotingsrekening (BR) over het dienstjaar 2017 van het Directoraat Belastingen van het Ministerie van Financiën en Planning, een schrijven verzonden met kenmerk SV/1106/du no.0355.21 inzake de informatie over de realisatiecijfers in de begrotingsrekening 2017 van het directoraat. Daaropvolgend heeft het auditteam het directoraat bezocht voor de overige controlewerkzaamheden.

Communicatieverloop

Op 20 december 2021 heeft de Rekenkamer een bezoek gebracht aan het directoraat voor nader onderzoek. Aan het auditteam is aangegeven dat de directeur geen tijd heeft om haar te ontvangen, ofschoon er een afspraak was gemaakt. Bij het gesprek waren aanwezig de directeur Belastingen en een medewerker van de afdeling Planning, Finance & Control (PFC).
Het auditteam wordt gevraagd om het directoraat de gelegenheid te geven om in de eerste week van januari 2022 schriftelijk te reageren op de brief inzake realisatiecijfers BR 2017.

Tijdens het veldbezoek zijn de volgende punten aan de orde gekomen:

- Uit het gesprek kon er niet veel gehaald worden. De betreffende medewerker is vanaf april 2021 werkzaam op het directoraat en wel als medewerker op de afdeling PFC. Zij heeft meegedeeld dat haar collega die momenteel met verlof is, de brief onder ogen heeft gehad. De directeur zit er pas vijftien maanden aan, dus hij heeft inhoudelijk geen antwoord kunnen geven op de brief.
- Het afdelingshoofd PFC was met ziekteverlof.
- Over de besteding van de middelen is in grote lijnen toegelicht dat het directoraat te kampen heeft met een gebrek aan middelen. De kredietopening over de laatste twee maanden bedroeg SRD 250.000.

De directeur gaf te kennen dat de Rekenkamer in de eerste week van de maand januari 2022 uitgebreid reactie zal ontvangen op het schrijven. De betreffende reactie is middels een schrijven op 10 februari 2022, met als kenmerk La. B.no: 0341, ontvangen.

3.3.2 Begrotingsrekening 2017

Het directoraat heeft aangegeven dat de begrotingscijfers gepresenteerd in de Wet 15 november 2017 houdende het slot der rekening (S.B. 2017) overeenkomen met de BR-cijfers in de financiële administratie van het directoraat.

A. Operationele Uitgaven

De Rekenkamer heeft geconstateerd dat bij de bovengenoemde kostensoorten, te weten artikel 612 - "Gebruik van goederen en diensten" en 620 "Inventaris" voor minder dan 80% van de raming is verevend. Verder is gebleken dat voor artikel 621 "Transportmiddelen" niets is verevend.
In de BR 2017 heeft het directoraat de reden waaraan dit te wijten is als volgt omschreven:

- Voor artikel 612 "Gebruik van goederen en diensten" is er minder verevend dan geraamd, omdat er voor een zevental raadsvoorstellen geen goedkeuring is ontvangen en voor een viertal raadsvoorstellen pas in 2018 een missive is ontvangen. Hierdoor is de verevening niet verlopen zoals was verwacht.
- Voor artikel 620 "Inventaris" is er minder verevend dan geraamd, vanwege bezuinigingsmaatregelen in 2017, waardoor er geen aankopen van computers en technisch gereedschap zijn gedaan.
- Voor artikel 621 "Transportmiddelen" is het geraamde bedrag niet aangesproken vanwege bezuinigingsmaatregelen, waardoor zaken zoals voertuigen en vaartuigen niet konden worden aangeschaft.

B. Programma's

Uit de beoordeling is gebleken dat bij alle negen programma's de realisaties over het dienstjaar 2017 minder dan 80% is. In de Begrotingsrekening 2017 zijn de oorzaken van de realisatie van beneden de 80% als volgt omschreven,

1. Voor artikel 0119 "Renovatie en nieuwbouw kantoorgebouwen" het geraamde bedrag niet is aangesproken vanwege het volgende:

Onder dit programma heeft het aannemingsbedrijf R. Balwant-Gir herstelwerkzaamheden verricht aan het dak van het Centraal Belastingkantoor aan de Van Sommelsdijckstraat voor een bedrag van SRD 247.335,63 conform missivenr. 806 ORAG d.d. 16/8/2016. De oplevering heeft wel plaatsgevonden, maar vanwege een omissie heeft de verevening niet plaatsgevonden zoals verwacht.
Verder is er een raadsvoorstel ingediend voor het verharden van het emplacement van het Centraal Belastingkantoor aan de Van Sommelsdijckstraat door de aannemer Lascoban voor een bedrag van SRD 1.222.738, maar de goedkeuring heeft pas in het jaar 2018 plaatsgevonden. Vandaar dat er geen uitvoering hieraan gegeven kon worden.
De overige voornemens waaronder het herinrichten van een ruimte voor het opzetten van de afdeling Klantenservice en de voorbereidingen voor het bouwen van een kantoorpand ten behoeve van de Inspectie en het ontvangkantoor der Invoerrechten en Accijnzen hebben geen voortgang gehad in 2017.

2. Voor artikel 0120 “Renovatie en nieuwbouw dienstwoningen” zijn er geen beleidsactiviteiten onder dit programma uitgevoerd. Vanwege bezuinigingsmaatregelen en andere prioriteiten, namelijk het inrichten van reeds opgeleverde dienstwoningen, is er geen aanvang gemaakt met het renoveren en/of bouwen van dienstwoningen.
3. Voor artikel 0121 “Aanschaf kantoorgebouwen” is er geen verklaring gegeven voor het niet begroten van deze post.

De Rekenkamer moet alsnog vernemen wat precies de oorzaak van de omissie is geweest die ertoe heeft geleid dat er geen verevening heeft plaatsgevonden. Dit is het geval ofschoon de oplevering wel heeft plaatsgevonden, hetgeen dus betekent dat er wel een prestatie is geleverd.
Voorts is ook niet toegelicht door belanghebbende functionaris waarom de voortgang van het bouwen van een kantoorpand voor de Inspectie en het ontvangkantoor der Invoerrechten en Accijnzen geen voortgang hebben gehad.

Voor artikel 0121 “Aanschaf kantoorgebouwen” dient er ook nog een verklaring gegeven te worden voor het niet begroten van dit programma.
Vermeldenswaard is dat er voor zes artikelen wel verklaringen zijn gegeven, met name:

- artikel 0218 – Capaciteitsgebouw Belasting Dienst;
- artikel 0219 – Modernisering, Verzelfstandiging van de Belastingorganisatie;
- artikel 0506 - Nieuw Automatiseringsbelastingsysteem, alsmede Onderhoud van het Douanesysteem en Scans;
- artikel 1604 - Fiscale Controle Binnenland;
- artikel 1605 - Introductie Nieuwe Fiscale Wet- en Regelgeving;
- artikel 1802 - Beveiliging Kantoorgebouwen Belastingen.

C. Middelenbegroting

Ten aanzien van de Middelenbegroting is het volgende beeld tot uitdrukking gekomen. In de BR 2017 is in de toelichting een verklaring hiervoor aangehaald en als volgt omschreven:

1. Voor artikel 51010 “Inkomsten Belasting (inclusief loonbelasting)” is er meer ontvangen dan geraamd, vanwege onder andere:

- de gehanteerde dollarkoers die gewijzigd is van gemiddeld 1 : 6,29 in 2016 naar gemiddeld 1 : 7,55 in 2017; dit heeft een stijgend effect gehad bij de omzetting van de valutaontvangsten in 2017;
- achterstallige heffing en inning die hebben plaatsgevonden.

2. Voor artikel 51020 “Vermogensbelasting” is er meer ontvangen dan geraamd, vanwege projectmatig uitvoeren van de heffing.
3. Voor artikel 51021 “Huurwaarde belasting” is er minder ontvangen dan geraamd, omdat de vrijwillige compliance van de belastingplichtige veel te wensen overlaat. De huurwaardebelasting is een aanslagbelasting. Indien de belastingplichtige niet tijdig de belasting voldoet, wordt de raming niet gehaald. De kosten voor dwanginvordering zijn vaak hoger dan de opbrengsten. Het

vrijwillig voldoen aan de betalingsverplichting is derhalve een voorwaarde voor het behalen van de geraamde opbrengsten.

4. Voor artikel 51030 “Loterijbelasting” is in de verklaring van de BR 2017 aangegeven dat er minder is ontvangen. Er is minder ontvangen dan geraamd, omdat er in 2017 veel minder loterijtrekkingen zijn gehouden dan verwacht. Verder spelen beslagen door derden op tegoeden van de staat bij loterijbedrijven nog steeds een grote rol.

Echter is bij de controle van de Rekenkamer gebleken dat er meer is ontvangen en er hierdoor zelfs sprake is van een overrealisatie. De Rekenkamer verwacht nog opheldering over deze verklaring van het directoraat.

5. Voor artikel 51031 “Dividendbelasting” is er meer ontvangen dan geraamd vanwege het volgende. De hoogte van de ontvangsten voor dividendbelasting is afhankelijk van de mate waarin de bedrijven dividend uitkeren aan hun aandeelhouders. Gelet op de macro-economische situatie in het land was bij het opstellen van de begroting een minimale raming opgenomen. Dit was het geval mede gelet op afnemende winsten van bedrijven, alsook door het afzien van het uitkeren van dividend aan aandeelhouders.

<u>Ten aanzien van de Indirecte Belastingen</u> het volgende:

1. Voor artikel 51170 “Invoerrechten” is er meer ontvangen dan geraamd vanwege de 100%-controle op de haven per 23 juni 2017 en de opgevoerde invorderingsactiviteiten met betrekking tot de opgelegde relazen van bekeuringen, waarbij de suppleties voor importrechten ook betaald moeten worden.
2. Voor artikel 51130 “Omzetbelasting” is er meer ontvangen dan geraamd vanwege de 100%-controle en de opgevoerde invorderingsactiviteiten.
3. Voor artikel 51171 “Uitvoerrecht op hout” is er meer ontvangen dan geraamd vanwege de toename van de export van rondhout.
4. Voor artikel 51141 “Accijns op Gedistilleerd” is er meer ontvangen dan geraamd vanwege de toename van de import van gedistilleerde dranken en de betaling van een deel van de achterstand over 2016 door Suriname Alcoholic Beverages. Daarnaast is er in april 2017 een veiling gehouden. De opbrengst van deze verkoop heeft ook geresulteerd in hogere ontvangsten.
5. Voor artikel 51142 “Accijns op Bier” is er meer ontvangen dan geraamd vanwege de toename van de import van bier en de inloop van de betalingsachterstand over 2016 door de Surinaamse Brouwerij.
6. Voor artikel 51161 “Verbruiksbelasting Motorbrandstoffen” is er minder ontvangen dan geraamd vanwege:
   - de tegoeden van de Sol op de staat over bepaalde maanden (negatieve verbruiksbelasting);
   - de regelingen die zijn getroffen met de oliemaatschappij Gow2, waarbij de maatschappij de verschuldigde verbruiksbelasting ter verrekening overmaakte naar de moedermaatschappij Staatsolie.

7. Voor artikel 51162 “Belasting op publieke Vermakelijkheden” is er meer ontvangen dan geraamd vanwege verhoogde activiteiten.
8. Voor artikel 51174 “Rij -en voertuigenbelasting” is er geen bedrag begroot. Er is geen verklaring in de begrotingsrekening opgenomen hiervoor.

Ten aanzien van de Niet-Belastingmiddelen het volgende:

1. Voor artikel 55003 “AOV-Premie” is er minder ontvangen dan geraamd vanwege het volgende. De afdracht van de AOV-premie in het eerste halfjaar was meer dan in het tweede half jaar, waardoor bij het herzien van de begroting er een miscalculatie gemaakt is. Bij de Nota van Wijziging is er een hoger bedrag opgebracht dan aanvankelijk was verwacht, namelijk SRD 150.000.000. Vanwege de miscalculatie is de realisatie dan ook niet gehaald.
2. Voor artikel 53111 “Consent- en deviezenrecht” is er meer ontvangen dan geraamd vanwege de 100%-controle en de verhoogde invorderingsactiviteiten.
3. Voor artikel 53131 “Entrepotgelden” is er minder ontvangen dan geraamd vanwege het volgende:
   - In april 2017 is er een veiling gehouden. De kosten voor opslag zijn hierbij betaald.
   - De tweede veiling heeft geen voortgang gehad, vandaar dat de raming niet gehaald is.
4. Voor artikel 53153 “Diverse Vergoedingen” is er minder ontvangen dan geraamd vanwege een omissie bij de Nota van Wijziging. Het middel Directe belasting, Bronbelasting, is abusievelijk meegenomen bij de herziening van de Nota van Wijziging als te zijn een niet-belastingmiddel. Hierdoor is de raming niet gehaald.
5. Voor artikel 53109 “Royalty’s” is er niets begroot en daardoor zijn er ook geen ontvangsten.

De verklaringen voor bovenstaande overrealisaties zijn toereikend.

D. Middelen

Ten aanzien van Leningen het volgende.
Voor artikel 54101 IDB “Paramaribo Urban Rehabilitation Program IaDB” is er wel een raming opgenomen, maar er zijn geen ontvangsten geboekt.

De Rekenkamer wenst ook erop te wijzen dat de verklaring van onderrealisatie bij de loterijbelasting artikel 51030 onjuist is, omdat zoals blijkt uit de controle van de begrotingsrekening, er juist meer is ontvangen. Dus er is sprake van een overrealisatie.
Tevens is ook een verklaring gevraagd waarom het artikel 53109 “ Royalty’s” niet is begroot, en waarom er geen realisatie is bij leningen.

De Rekenkamer heeft aan het directoraat gevraagd haar te informeren over welke inspanningen door het directoraat worden ondernomen om de begrote middelen voor minimaal 80% te realiseren in het komende dienstjaar en over de reden(en) van het opnemen van artikelen die niet worden begroot op de begrotingsrekening.

3.3.3 Bevindingen CLAD-rapport inzake review begrotingsrekening 2017

Vermeldenswaard is dat de Rekenkamer geen accountantsverslag van de CLAD van het ministerie inzake haar bevindingen van de verrichte controle op de desbetreffende BR 2017 heeft ontvangen. Dit CLAD-rapport is ook niet ontvangen van het Directoraat van Financiën, alhoewel dit wel was toegezegd.

3.3.4 Reactie ministerie op bevindingen Rekenkamer

Op 10 februari 2022 heeft de Rekenkamer een reactie ontvangen van de directeur der Belastingen op de bevindingen van de Rekenkamer. Hieronder worden deze weergegeven:

- Code 0119 “Renovatie en nieuwbouw kantoorgebouwen”. Het geraamde bedrag is niet aangesproken. Er was autorisatie aangevraagd op basis van missivenummer 806 ORAG. Vanwege een foutief ingediende factuur bij het Ministerie van Openbare Werken, terwijl de factuur bij Belastingen zelf moest worden ingediend, is er pas op 27 juni 2018 een bestelbon opgemaakt. Reçu 4054 is pas op 02 mei 2019 opgemaakt, waardoor de verevening niet te zien zal zijn in 2017 en ook niet tot en met maart 2018.
- Code 0121 “Aanschaf kantoorgebouwen”. Ten aanzien van het bouwen van een nieuw pand voor het Ontvangkantoor der Invoerrechten en Accijnzen kan gezegd worden dat dit geen voortgang heeft gevonden. Het was destijds verschoven naar een ander te bepalen datum. Hiermee rekening houdend is er geen raming voor dit artikel.

Het beleid dat wordt uitgestippeld, leidt tot het tot stand komen van de bedragen op programma’s. Door gewijzigde beleidsinzichten verandert dit beleid, waardoor bepaalde beleidszaken niet worden gerealiseerd. Het Directoraat Belastingen zal er altijd op toezien dat er een realistische raming wordt gemaakt.

- Artikel 51030 “Loterijbelasting”. Er is daadwerkelijk meer verevend dan geraamd. Het is niet duidelijk waarom er staat aangegeven dat er minder is verevend dan geraamd. Bij dezen wordt er een correctie gepleegd op hetgeen eerder stond aangegeven. De meerontvangsten kunnen toegerekend worden aan de betere ICT-mogelijkheden voor met name de gokgelegenheden van huis uit. Het is makkelijker voor de burger geworden om te gokken.

Ten aanzien van de geprojecteerde inkomsten voor 2018 kan gezegd worden dat de belastingdienst ervan uitgaat dat de doelen zullen worden nagestreefd. Met name dat minimaal 80% van de geraamde bedragen zal worden gerealiseerd.

Bijlage 5: Reactie Directoraat Belastingen

10 FEB. 2022

Belastingdienst
Suriname

MINISTERIE VAN FINANCIËN EN PLANNING
DIRECTORAAT BELASTINGEN
KERKPLEIN #12
PARAMARIBO, SURINAME
Tel. (597) 476542
Fax. (597) 424062
Email secdirbel@gov.sr

Rekenkamer
Ontvangen d.d. 10 FEB. 2022
Volgnr. 0212.22
Dossier nr. 1106
Antw.nr.
d.d.
Par.

La.B.no: 0341

Paramaribo, 07 februari 2022

Aan : de voorzitter van Rekenkamer van Suriname
T.a.v. : dhr. drs. S. Bhoendie
Adres : Waterkant 28
Tel : (597) 472854/ 473976

Betreft: BR 2017

Geachte heer Bhoendie,

Hierbij de verklaringen op de door u aangehaalde tekortkomingen op de Begrotingsrekening 2017 van het Directoraat Belastingen.

Code 0119 "Renovatie en nieuwbouw kantoorgebouwen".
Het geraamd bedrag is niet aangesproken. Er was autorisatie aangevraagd o.b.v. Missivenr. 806 ORAG. Vanwege een foutieve ingediend factuur bij Ministerie van Openbare Werken, terwijl de factuur bij de Belastingen zelf moest worden ingediend, is er pas op 27 juni 2018 een bestelbon opgemaakt. Reçu 4054 is pas 02 mei 2019 opgemaakt, waardoor de verevening niet te zien zal zijn in 2017 nog tot en met maart 2018.

Code 0121 "Aanschaf kantoorgebouwen".
Ten aanzien van het bouwen van een nieuw pand voor het Ontvangkantoor der Invoerrechten & Accijnzen, kan gezegd worden dat dit geen voortgang heeft gevonden. Het was destijds verschoven naar een ander te bepalen datum. Hiermee rekening houdend, is er geen raming opgenomen voor dit artikel.

Het beleid dat wordt uitgestippeld, lijdt tot het tot stand komen van de bedragen op programma's. Door gewijzigde beleidsinzichten, verandert dit beleid waardoor bepaalde beleidszaken niet worden gerealiseerd. Het Directoraat Belastingen zal er altijd op toezien dat er een realistische raming wordt gemaakt.

Kerkplein 12
Paramaribo - Suriname
www.belastingdienst.sr
Ministerie van Financiën

Artikel 51030 "Loterijbelasting".
Er is daadwerkelijk meer verevend dan geraamd. Het is niet duidelijk waarom er staat aangegeven dat er minder is verevend dan geraamd.
Bij deze wordt eer een correctie gepleegd op hetgeen eerder stond aangegeven. De meer ontvangsten kunnen toegerekend worden aan de betere ICT-mogelijkheden voor met name de gokgelegenheden vanuit huis uit. Het is makkelijker voor de burger geworden om te gokken.

Ten aanzien van de geprojecteerde inkomsten voor 2018 kan gezegd worden dat de belastingdienst ervan uitgaat dat de doelen zullen worden nagestreefd. Met name dat minimaal 80% van de geraamde bedragen zullen worden gerealiseerd.

Ik hoop u voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,

De directeur der Belastingen,
Namens deze,

Dhr. mr. I. Kalaykhan

4. Ministerie van Landbouw, Veeteelt en Visserij

4.1 Inleiding

De Rekenkamer heeft op 24 november 2021 betreffende het onderzoek naar de realisatiecijfers van de BR 2017 een schrijven verzonden met kenmerk SvD/1108/va no.0354.21 inzake de informatie over de realisatiecijfers in de begrotingsrekening (BR) 2017 van het Ministerie van Landbouw, Veeteelt en Visserij (LVV). Daaropvolgend heeft het auditteam het ministerie bezocht voor overige controlewerkzaamheden.

Communicatieverloop

Op 10 december 2021 heeft de Rekenkamer een bezoek gebracht aan het ministerie voor nader onderzoek. Aan het auditteam wordt aangegeven dat bij het versturen van brieven voor reactie een stagnatie kan optreden, omdat er nog gecommuniceerd zal moeten worden met de overige directoraten van het ministerie. Bij het gesprek waren aanwezig de waarnemend directeur Veeteelt, directeur Visserij, een beleidsmedewerker en het hoofd BFZ.

Het auditteam wordt aan het begin van het gesprek gevraagd om het ministerie de gelegenheid te geven om nog in de loop van de week 13 – 17 december 2021 schriftelijk te reageren op de brief inzake realisatiecijfers BR 2017. Op 21 december 2021 is een schriftelijke reactie, met als kenmerk 835/ 21/ LOWC, ontvangen.

4.2 Begrotingsrekening 2017

De begrotingscijfers gepresenteerd in de Wet 15 november 2017 houdende het slot der rekening (SB 2017 no.104) komen overeen met de cijfers in de financiële administratie van het ministerie.

A. Operationele Uitgaven

Voor de kostensoorten Sociale Premies is de realisatie boven de 100%. In de Begrotingsrekening 2017 geeft het ministerie aan waaraan dit te wijten is:

- de functiecorrecties[1], die als gevolg hebben een toename van de sociale premies. Verder staat er vermeld dat hieromtrent is afgestemd met de Thesaurie Inspectie en er toestemming is verleend.

Uit de beoordeling is echter gebleken dat het geraamde bedrag van de code 610 “Lonen en Salarissen”, 611 “Sociale Premies” en 612 “Gebruik van goederen en diensten” volgens de begrotingsrekening niet overeenkomt met het bedrag volgens de Begrotingswet (S.B. 2017, no. 104 d.d. 15/11/2017). In het rapport van de bevindingen van de CLAD staat vermeld dat het ministerie bij de opmaak van de

[1] Functiecorrecties: hiermee wordt bedoeld bevorderingen van ambtenaren

Begrotingsrekening 2017 conform de begrotingswet van 2017 de geraamde bedragen heeft opgenomen van de lopende uitgaven. Door de afdeling CBB zijn echter in de Begrotingsrekening 2017 de onjuist geraamde bedragen opgenomen.

Reactie Rekenkamer

Dit zal alsnog gecorrigeerd moeten worden, want deze cijfers zijn niet correct!

B. Programma

Uit de beoordeling is gebleken dat van de zeventien programma's er zes programma's wel zijn gerealiseerd;
één programma is niet gerealiseerd en de resterende tien zijn niet opgebracht op de begroting. Bij vijf van de zes gerealiseerde programma's is het realisatiepercentage beneden de 80%.
In de BR 2017 staan de oorzaken van de realisatie van beneden de 80% als volgt vermeld:

- Voor de programma's 0123 "Cultuurtechnisch Onderhoud", 0124 "Institutionele Vormgeving", 0714 "Stimulering Landbouwsector", 0930 "Stichting Landbouw Ontwikkeling Commewijne" en 0933 "Stichting Nationaal Rijst Instituut" zijn de aangevraagde autorisaties niet verleend.
- Voor de programma's 0123 "Cultuurtechnisch Onderhoud", 0124 "Institutionele Vormgeving", 0714 "Stimulering Landbouwsector" en 0929 "Alliance" zijn de leningsovereenkomsten respectievelijk 54002 "India ontvangen leningen", 54101 "IDB ontvangen leningen", 54707 "DB ontvangen leningen" (zie middelenbegroting) niet gesloten.
- Programma 0715 'Veehouderij" is niet gerealiseerd, doordat de leningsovereenkomsten (zie middelenbegroting 54002, 54101 en 54707) niet zijn gesloten.

Bevindingen CLAD-rapport inzake review begrotingsrekening 2017/2018

Titel II. Programma's

Uit het rapport van bevindingen van de CLAD, kenmerk DML/dml/0461/19 de dato 5 november 2019, zijn de volgende adviezen gegeven aan het ministerie, met name dat:

- subsidies verstrekt moeten worden op basis van voorwaarden met betrekking tot prestatievaststelling en rapportage;
- een format opgesteld moet worden voor de wijze van rapporteren over de bestedingen ten laste van de subsidie;
- in overleg met de CLAD een controleprotocol opgesteld wordt voor de controle van de bestedingen van de subsidiemiddelen en overige bestedingen;
- de subsidie op basis van de (tussentijdse) rapportages en uitkomsten van de controles vastgelegd dient te worden en er een eventuele verrekening moet plaatsvinden.

C. Middelen

Ten aanzien van de Middelenbegroting, Titel III. is het volgende beeld naar voren gekomen.

- Van de acht gevallen zijn er vier gerealiseerd en de resterende vier niet. Er zijn in twee gevallen realisaties van beneden de 80% te zien en de andere twee realisaties zijn boven de 100%.
- Van de opbrengstenposten 51162 “Zeevergunningsrecht en andere visvergunningen” en 53016 “Opbrengst Parastatalen” is er minder dan 80% gerealiseerd, te weten 56% om 3%.

In de Begrotingsrekening 2017 heeft het ministerie toegelicht waaraan dit te wijten is. Deze zijn onder andere als volgt omschreven:

- Bij de begrotingsuitvoering is er slechts vergunning verstrekt aan industriële vergunningshouders en sportvissers.
- Verder hebben de SK- en BV-vergunningshouders niet betaald, omdat zij toestemming hadden te vissen met hun vergunning van 2016.

Voor de ontvangsten “Opbrengsten Planten Onderzoek en Resultaten” en “Opbrengst Veeteelt onder andere “Slacht- en Keuringsgelden” is de realisatie boven de 100%. In de Begrotingsrekening 2017 heeft het ministerie aangeven wat de redenen hiervoor zijn:

- de (verhoogde) tariefsaanpassing van zowel import als export van plant en plantmaterialen;
- de verhoging van keurlonen bij de import van producten van dierlijke origine.

De vier niet gerealiseerde gevallen zijn te wijten aan;

- het niet verkopen van bestekken;
- het niet sluiten van de leningsovereenkomsten.

Bevindingen CLAD-rapport inzake review begrotingsrekening 2017/2018 Titel III Middelenbegroting

Uit het rapport van bevindingen van de CLAD kenmerk DML/dml/0461/19 de dato 5 november 2019 zijn de volgende adviezen gegeven aan het ministerie, met name dat er:

- maandelijks een audit wordt uitgevoerd door de afdeling BFZ en Interne Controle, waarbij er een vergelijking wordt gemaakt en de verschillen worden verklaard;
- maandelijks controle wordt uitgevoerd door de afdeling Interne Controle om het risico te mitigeren dat de ontvangsten inzake justeerloon en leges vergunningsrechten niet volledig of niet juist worden verantwoord.

4.3 Reactie ministerie op bevindingen Rekenkamer en accountantsverslag CLAD

Dit is het resultaat van de analyse met betrekking tot de bevindingen en de aanbevelingen van de CLAD van het Ministerie van LVV die zijn verwerkt in het accountantsverslag met als kenmerk DML/dm/0462/19 de dato 5 november 2019 en dat is voorgelegd aan het ministerie voor een nadere toelichting. De reacties van de Rekenkamer en CLAD zijn in het onderstaande beschreven.

- Met betrekking tot de geraamde bedragen van code 610 “Lonen en salarissen”, 611 ”Sociale Premies” en 612 “Gebruik van goederen en diensten” gepresenteerd in het concept slot der rekeningen zijn de bedragen niet in overeenstemming met de financiële administratie van het ministerie. Het ministerie heeft de BR 2017 met de juiste bedragen naar de afdeling CBB opgestuurd.

- Met betrekking tot de beleidsprogramma’s code 0123 “Cultuurtechnisch Onderhoud”, 0124 “Institutionele Vormgeving”, 0714 “Stimulering Landbouwsector”, 0930 “Stichting Landbouw Ontwikkeling Commewijne” en 0933 “Stichting Nationaal Rijst Instituut” zijn de aangevraagde middelen niet door het Ministerie van Financiën geautoriseerd, waardoor de geplande projecten niet uitgevoerd konden worden.

- Met betrekking tot de beleidsprogramma’s code 0123, 0124, 0714, 0930 en 0933 zijn de lenings-overeenkomsten niet gesloten door het Ministerie van Financiën. Hierdoor zijn de geraamde bedragen niet ontvangen. Het ministerie geeft aan dat als er geen middelen ter beschikking worden gesteld, zij geen bestedingen/realisaties kunnen uitvoeren.

- Ten aanzien van code 0715 ‘Veehouderij” betreft dit programma uitsluitend leningsbedragen. De leningsovereenkomsten zijn niet gesloten, dus de middelen zijn niet ontvangen, waardoor er geen aanvang is gemaakt met de projecten.

Middelenbegroting

Met betrekking tot code 51162 “Zeevergunningsrechten en andere visvergunningen” is het visvergunningen-beleid in 2017 door de toenmalige minister als volgt geweest:

- Er werden commissies ingesteld met betrekking tot de kust- en binnenwaterenvisserij die zich moesten buigen over de knelpunten binnen deze sector en de minister daarover adviseren. De kust- en binnenwaterenvisserijvergunninghouders die beschikten over een vergunning 2016, mochten hiermee vissen in 2017.
- Alleen de vergunningen ten behoeve van de zee- en sportvisserij werden in 2017 verlengd en verstrekt. Deze en andere genoemde factoren in de BR hebben ertoe geleid dat er minder is ontvangen; het aantal sportvissers was ook minder geworden (van 187 naar 52 vissers). Verder hebben de SK- en BV-vergunningshouders niet betaald, omdat zij toestemming hadden te vissen met hun vergunning van 2016.

- Ten aanzien van code 53145 “Bijdragen bestekkosten” is aangegeven dat er geen bestekken zijn verkocht, omdat er geen openbare aanbesteding heeft plaatsgevonden. De reden was dat de mogelijkheid bestond dat projecten op uitnodiging zijn uitbesteed en ze uitgevoerd zijn met een afwijkingsresolutie.

- Met betrekking tot de ontvangen leningen is aangegeven dat de leningsovereenkomsten niet zijn gesloten, waardoor er geen middelen zijn ontvangen.

- Ten aanzien van de subsidiemiddelen is aangegeven dat de subsidieaanvragen geschieden middels de instructies die van het Ministerie van Financiën uitgaan. Het toezicht op de bestedingen van de verstrekte subsidie geschiedt door het Ministerie van Financiën op basis van de stukken die bijgevoegd worden bij de subsidieaanvraag.

Met betrekking tot de bevindingen uit het CLAD-rapport het volgende:

- De aanbevelingen van de CLAD met betrekking tot de middelenbegroting zijn doorgevoerd door het ministerie.
- Het overzicht conform artikel 32 van de Comptabiliteitswet zal anno 2021 aangepast worden op basis van de instructie van de CLAD.
- Het ministerie zal eraan werken om de informatie over de voldaanbedragen en schulden te verkrijgen van de Centrale Betaaldienst.

4.4 Verslag veldonderzoek

De begroting

1. Ten aanzien van de foutieve cijfers/bedragen die opgenomen zijn in de BR 2017, is aangegeven dat bij de terugkoppeling met de afdeling CBB van het Ministerie van Financiën het ministerie de fouten over het hoofd heeft gezien. Er zal voortaan dus niet alleen gelet worden op de toelichting maar ook op de bedragen.

2. Voor de onderrealisaties van de begrotingscijfers van de beleidsprogramma’s is verklaard dat het Ministerie van Financiën geen middelen (of onvoldoende middelen) heeft vrijgemaakt voor het uitvoeren van de programma’s van het ministerie. Het ministerie brengt de bedragen op de begroting, en bij de aanvraag van de middelen is het Ministerie van Financiën belast met het vrijgeven daarvan. Derhalve ligt het niet aan het ministerie dat de beleidsprogramma’s worden begroot en niet worden uitgevoerd of dat er onderrealisaties zijn geweest.

3. De redenen die een toelichting geven op wat de programma’s betreft waarvan de leningsovereenkomsten niet zijn gesloten, liggen niet bij het ministerie zelf maar bij het Ministerie van Financiën.

4. De besluiten die ten aanzien van de middelen zijn genomen, hadden de goedkeuring van de toenmalige minister van LVV.

Bevindingen

1. Aangegeven is dat de aanbevelingen van de CLAD wel door het ministerie worden meegenomen en dat er maatregelen worden genomen voor verbeteringen.
2. De controle van de bestedingen worden door het ministerie gecombineerd uitgevoerd met zowel het IFMIS als met hun schaduwadministratie. De functiescheidingen zijn bovendien binnen het IFMIS goed geregeld.
3. De minister en het hoofd IC hebben geen toegang tot het IFMIS. De inkijkfunctie is ook niet toegankelijk.
4. Het maandelijks overleg tussen het ministerie en de afdeling CBB is niet optimaal.
5. Met betrekking tot het beheer van de subsidiemiddelen is aangegeven dat er in het dienstjaar 2017 een andere werkwijze gehanteerd werd, maar momenteel verloopt de subsidieverstrekking op een andere manier.
6. Gevraagd is om de voorwaarden voor subsidieaanvraag van 2017 en de huidige voorwaarden voor subsidieaanvraag voor de Rekenkamer op te sturen.
7. Ten aanzien van het overzicht van betalingen over voorgaanden dienstjaren is verklaard dat dit in het dienstjaar 2017 werkelijk niet is ingevuld. Maar in de toekomst zal het wel worden toegevoegd. Met de richtlijnen die met de CLAD zijn besproken, zal het ministerie de nodige maatregelen treffen ten aanzien van dit overzicht.
8. Elk jaar zijn de aanbevelingen van de CLAD hetzelfde en is er geen getrouw beeld afgegeven voor de BR 2017. Het ministerie geeft aan dat zij voortaan zal werken aan de volgende punten:
   - De aanbevelingen die de CLAD heeft meegegeven aan het ministerie zullen verwerkt worden.
   - Er zal conform de richtlijnen van de afdeling CBB gewerkt worden om de fouten in de BR te minimaliseren.
   - Vanaf 2021 zal het overzicht conform artikel 32 van de Comptabiliteitswet uitgewerkt worden.

Bijlage 6: Reactie Ministerie van LVV

Ministerie van Landbouw, Veeteelt en Visserij

Letitia Vriesdelaan 8—10 Telefoonnr.(597) 479112- Fax (597) 470301
Website: lvv.gov.sr/ E-mail: minlvv@sr.net
Paramaribo – Suriname

Rekenkamer van Suriname
Ontvangen d.d. 21 DEC. 2021
Volgnr. 0555.21
Dossier nr. 1108
Antw.nr. d.d.
Par.

Paramaribo, 21 december 2021

Rekenkamer van Suriname
Mw. Drs. N. H. Vredenburg MBA
(Secretaris)
Waterkant 28

Onderwerp : Informatie inzake realisatiecijfers in de Begrotingsrekening 2017
Ons kenmerk : 835/21/Lcw
Bijlage(n) :

Refererend aan uw schrijven d.d. 24 november 2021, SvD/1108/va no. 0354.21, doen wij u toekomen de reactie op de aangehaalde vragen en opmerkingen inzake het bovengenoemde onderwerp.

De geraamde bedragen van code 610, 611 en 612 zoals gepresenteerd in het concept slot der rekeningen, zijn niet in overeenstemming met de financiële administratie van het Ministerie.
Zoals vermeld staat in het rapport van de bevindingen van de CLAD heeft het Ministerie bij de opmaak van de Begrotingsrekening 2017 conform de begrotingswet 2017 de geraamde bedragen opgenomen van de lopende uitgaven.
Aangehecht doen wij u toekomen de begrotingsrekening 2017, conform de begrotingswet 2017, die naar de Centrale Begrotingsboekhouding was opgestuurd met de juiste bedragen.

Ter verduidelijking wordt een nadere toelichting gegeven met betrekking tot de onderrealisaties en het niet realiseren van de onderstaande programma's en middelen:

Beleidsprogramma's
Code 0123, 0124, 0714, 0930 en 0933
De aangevraagde middelen zijn niet door het Ministerie van Financiën geautoriseerd, met als gevolg dat de geplande projecten niet uitgevoerd konden worden.

Code 0123, 0124, 0714, 0930 en 0933
De leningsovereenkomsten zijn niet gesloten door het Ministerie van Financiën, met als gevolg dat de geraamde bedragen niet zijn ontvangen.
Als er geen middelen ter beschikking worden gesteld, kan het Ministerie ook niet besteden/realiseren.

Code 0715
Dit programma betreft uitsluitend leningsbedragen. Zoals eerder aangegeven zijn de leningsovereenkomsten niet gesloten met als gevolg dat de middelen niet zijn ontvangen. Hierdoor is er geen aanvang gemaakt met de projecten.

Middelenbegroting
Code 51162 Zeevergunningsrecht e.a. visvergunningen
Het visvergunningenbeleid in het jaar 2017 door de toenmalige Minister van Landbouw, Veeteelt en Visserij was alsvolgt:
1. Er werden commissies ingesteld per gebied (district) met betrekking tot de kust- en binnenwaterenvisserij die zich moesten buigen over de knelpunten binnen deze sector en de Minister terzake adviseren. Derhalve mochten de kust- en binnenwaterenvisserij vergunninghouders die over een vergunning 2016 beschikten vissen in het jaar 2017.
2. Alleen de vergunningen ten behoeve van de zee- en sportvisserij werden in het jaar 2017 verlengd en verstrekt
Dit en de andere genoemde factoren in de BR hebben er naartoe geleid dat er minder is ontvangen.

Code 53145 Bijdrage bestekkosten
Er zijn geen bestekken verkocht, omdat er geen openbare aanbesteding heeft plaatsgevonden. Dit, vanwege de mogelijkheid dat projecten op uitnodiging uitbesteed zijn geworden en projecten zijn uitgevoerd met een afwijkingsresolutie.

Ontvangen leningen
Zoals aangegeven in de BR zijn de leningsovereenkomsten niet gesloten met als gevolg dat er geen middelen zijn ontvangen.

Voor wat betreft de subsidiemiddelen moge wij u informeren dat de subsidie aanvragen geschieden middels instructies die het Ministerie van Financiën geeft. (Zie bijlagen 2 en 3).
Het toezicht op de besteding van de verstrekte subsidies wordt uitgevoerd door het Ministerie van Financiën op basis van de stukken die bijgevoegd worden aan de subsidie aanvraag.

Met betrekking tot de bevindingen uit CLAD Rapport het volgende:
- dat de aanbevelingen van de CLAD met betrekking tot de middelenbegroting zijn doorgevoerd door het Ministerie van LVV;
- dat het overzicht conform art 32 van de Comptabiliteitswet aangepast zal worden anno 2021 op basis van de instructies van CLAD.

Ten aanzien van de voldaan bedragen en schulden wordt eraan gewerkt om deze informatie te verkrijgen van de Centrale Betaaldienst.

Verder informeren wij u dat er door het ministerie zoveel mogelijk getracht wordt om maatregelen te treffen om voldoende en geschikte informatie te garanderen die nodig zijn bij de controle van de begrotingsrekeningen.

Hopende met het bovenstaande u geïnformeerd te hebben.

Anand K. Ramkisoensing MSc.
Wnd. Directeur Landbouwkundig Onderzoek, Afzet en Verwerking

5. Ministerie van Natuurlijke Hulpbronnen

5.1 Inleiding

De Rekenkamer heeft op 26 november 2021 betreffende het onderzoek naar de realisatiecijfers van de BR 2017 een schrijven met kenmerk EB/1109/va no. 0357.21 verzonden naar het Ministerie van Natuurlijke Hulpbronnen (NH). De Rekenkamer heeft echter geen reactie ontvangen op voornoemd schrijven. Daaropvolgend heeft het auditteam het ministerie één keer bezocht voor het verrichten van controlewerkzaamheden. De communicatie heeft verder langs digitale weg plaatsgevonden.

Zowel met betrekking tot de BR 2017 als het CLAD-accountantsverslag 2017 zijn de bevindingen voortgekomen uit het onderzoek in dit rapport verwerkt.

5.2 Begrotingsrekening 2017

De begrotingscijfers gepresenteerd in de Wet 15 november 2017 houdende het slot der rekening (SB 2017 no.101) komen overeen met de cijfers in de financiële administratie van het ministerie.

A. Operationele Uitgaven

Ten aanzien van de artikelen 610 “Lonen en Salarissen”, 611 “Sociale Premies”, 612 “Gebruik van goederen en diensten”, 614 “Subsidies” en 616 ”Sociale uitkeringen” is er respectievelijk 73%, 65%, 52%, 39% en 51% verevend van het geraamde bedrag. De Rekenkamer heeft geconstateerd dat in de BR 2017 van het ministerie de mate van realisatie van betreffende posten voldoende is toegelicht.

B. Programma’s

De Rekenkamer heeft geconstateerd dat met betrekking tot code 0719 “Voorbereiding mineraleninstituut”, in de toelichting van de BR 2017 de reden waarom er geen realisatie heeft plaatsgevonden, niet is vermeld.

Met betrekking tot code 1305 “Institutionele voorziening en wetgeving watersector”, code 1306 “Energie Autoriteiten Suriname” en code 2106 “Drinkwater productie centrum Commewijne” is er ook geen toelichting opgenomen in de BR 2017.
De verklaring van het ministerie luidt als volgt: “A*ls de bedragen niet zijn aangesproken, wil dat zeggen dat er geen declaraties zijn. Hiermee wordt bedoeld dat er geen declaraties zijn ontvangen, waardoor er ook geen sprake is geweest van een bestelbonproces.*

De Rekenkamer heeft verder geconstateerd dat van de code 2103 ”Uitvoering waterleidingprojecten in het kustgebied en binnenland“ en code 2201 “Energievoorziening” in de BR is opgenomen dat van de verevende bedragen SRD 0 is voldaan.
De verklaring van het ministerie luidt als volgt: “*Bij code 2103 “Uitvoering waterleidingprojecten in het kustgebied en binnenland” heeft de SWM rechtstreeks zaken afgehandeld met het Ministerie van*

Financiën. Het ministerie heeft geen data omtrent dit programma, maar de informatie was wel opgevraagd bij het ministerie van Financiën."

De Rekenkamer heeft om een inzage gevraagd in de uitgaande brief inzake het verzoek om informatie bij het Ministerie van Financiën. Helaas kon de afdeling BFZ dit niet aantonen, omdat de correspondentie via de voormalige ODFB/directeur verliep.

De verklaring van het ministerie inzake code 2201 "Energievoorziening" luidt als volgt: *"Met betrekking tot dit programma is er in deze periode maar 1 (één) autorisatie goedgekeurd".* Het betrof de aankoop van materialen ten behoeve van de magazijnbevoorrading voor de Sectie Electro.
De Rekenkamer heeft inzage gehad in de onderliggende documenten zoals de autorisatieaanvraag, de factuur en de declaratie.

C. Middelenbegroting

De verklaring van het ministerie aan de Rekenkamer met betrekking tot code 53014 "Dividend Staatsolie", waarbij er in de BR 2017 is aangegeven dat er geen realisatie heeft plaatsgevonden, luidt als volgt:
"*Het ministerie heeft de afdeling Economische Aangelegenheid gevraagd om de data, maar de informatie is tot nog toe niet ontvangen. De informatie moest opgevraagd worden door de directie van het ministerie wat ook is gedaan, maar er is echter geen respons hierop ontvangen. Van de Centrale Betaaldienst is er wat data ontvangen, maar die informatie is ook niet toereikend".* In de toelichting is echter vermeld dat de ontvangsten bij de Centrale Bank van Suriname worden gestort en dat de cijfers te verkrijgen zijn op de Afdeling Economische Aangelegenheden van het Ministerie van Financiën.

De Rekenkamer heeft geen inzage gekregen in het betreffende schrijven.

Met betrekking Code 53109 "Royalty's", waarbij er meer verevend is dan er begroot was en code 53153 "Diverse vergoedingen", waarbij er geen toelichting is gegeven op de betreffende post, heeft het ministerie verklaard "*nooit informatie gehad te hebben hieromtrent en dat de afdeling BFZ dit helaas niet kan aantonen, omdat de correspondentie via de voormalige ODFB/ directeur verliep".*

De Rekenkamer heeft verder geconstateerd dat het overzicht van betalingen over voorgaande dienstjaren niet is opgenomen in de begrotingsrekening. Het ministerie heeft het volgende verklaard, en wel: "het *overzicht was wel opgenomen, alleen niet conform het voorgeschreven format van de Centrale Begrotingsboekhouding. Bij de 1e terugkoppeling met het CBB was het overzicht niet opgenomen in de BR, maar bij de 2e terugkoppeling was het overzicht zeker wel opgenomen bij de BR".*

De Rekenkamer heeft geen inzage gehad in het document betreffende de tweede terugkoppeling.

5.3 Respons ministerie op bevindingen en aanbevelingen accountantsverslag CLAD

De belangrijkste bevindingen uit het onderzoek van de CLAD betreffende de begrotingsrekening 2017 bij het Ministerie van NH zijn als volgt:

- Er is geen juiste wijze van beheer van de subsidiemiddelen.
- Er is geen effectieve functionering van de administratieve organisatie en de interne beheersing rondom het schuldenbeheer.
- Er vindt onvoldoende evaluatie van het beleid plaats ten aanzien van risicomanagement voor het financieel beheer.
- Er is sprake van veel onduidelijkheid over de werking en de output bij gebruikers van het IFMIS.
- De schulden worden niet bijgehouden en beheerd in het IFMIS of elders en er is geen controle op de volledigheid van de middelen.
- In de begrotingsrekening is het overzicht van betalingen van schuldposities van voorgaande dienstjaren niet juist ingevuld. Het vakministerie heeft geen administratie van de verschuldigde bedragen per uitgave/ programma (code), waardoor het beheer van de schulden niet op adequate wijze kan plaatsvinden.

De bevindingen met betrekking tot het beheer van de subsidiemiddelen zijn als volgt:

- Er is geen verplichting tot het overleggen van een subsidieverklaring van een onafhankelijke accountant waaruit blijkt dat de middelen zijn gebruikt voor het doel waarvoor ze zijn verstrekt.
- Er is wel toezicht door het vakministerie op de rechtmatige besteding van de verstrekte subsidies.
- Er is een (standaard) format voor de wijze waarop moet worden gerapporteerd over de bestedingen ten laste van de subsidie.
- Er is geen subsidievaststelling na indiening format en eventuele verrekening.
- Het blijkt dat onvoldoende afstemming plaatsvindt met betrekking tot de gegevens bijgehouden door de CBD, de afdeling EA en die van het Ministerie van NH.

Aanbevelingen CLAD

- Het ministerie moet zijn beleid ten aanzien van risicomanagement voor het financieel beheer nauwkeurig bekijken en periodiek een risicoanalyse voor de processen rondom het financieel beheer uitvoeren. Er kunnen dan tijdig controles en gerichte verbeteringen doorgevoerd worden.
- Om het risico te reduceren dat er onjuiste informatie wordt gerapporteerd de afdeling BFZ maandelijks overleg laten plegen met de afdeling CBD, waarbij beide administraties worden vergeleken en verschillen worden verklaard.
- Het ministerie moet een periodiek overzicht opmaken van alle reçu's per verschuldigd bedrag per uitgave (code), waardoor de boeking van de schulden kan plaatsvinden, alsook een periodiek overzicht van alle betalingen per reçu.
- Het ministerie moet het overzicht van betalingen van schuldposities van voorgaande dienstjaren bij het samenstellen van de begrotingsrekening over 2018 correct opstellen met behulp van de begrotingsrekeningen 2014 tot en met 2017, en de aanbevelingen die hiervoor zijn gegeven voor het bijhouden van de administratie van de verschuldigde bedragen uitvoeren.

Hierdoor wordt de controle van de staat mogelijk gemaakt.

Aanbevelingen beheer subsidiemiddelen

- Het verstrekken van subsidies moet op basis van (stringente) voorwaarden voor prestatievaststelling en rapportage plaatsvinden. Er moet een goedkeurende subsidieverklaring van een onafhankelijke accountant worden overgelegd. Uit de subsidieverklaring dient te blijken of de uitgaven ten laste van de subsidie rechtmatig en conform de voorwaarden hebben plaatsgevonden.
- Het ministerie kan in overleg met de CLAD een controleprotocol opstellen voor de controle van de bestedingen van de subsidiemiddelen en overige bestedingen. Ook kunnen de afdelingen BFZ en Interne Controle van het vakministerie door de CLAD begeleid worden bij het uitvoeren van de controles van de bestedingen.
- Op basis van de (tussentijdse) rapportages en uitkomsten van de controles dient de subsidie vastgesteld te worden. Een eventuele verrekening dient eveneens plaats te vinden.

De verklaringen die de Rekenkamer heeft ontvangen van het ministerie met betrekking tot de bovenstaande bevindingen van de CLAD, zijn als volgt:

- De afdeling BFZ verzamelt de financiële informatie en maakt per kwartaal een rapport op. Indien er een correctie gepleegd moet worden, nadat de rapportage is opgemaakt, wordt die verwerkt in het eerstvolgende rapport.
- Om te voorkomen dat er onjuiste informatie wordt gerapporteerd, moet er maandelijks met alle belanghebbende afdelingen overleg gepleegd worden. BFZ zal via de ODFB vragen om maandelijks met de diverse afdelingen overleg te plegen. BFZ heeft wel regelmatig contact met CBD, maar het probleem ligt nog steeds bij het systeem. Bijvoorbeeld: de afdeling Thesaurie

Inspectie heeft een autorisatie goedgekeurd, maar doordat de leverancier niet voorkomt in het systeem, kan BFZ geen bestelbon opmaken. Volgens de kredietopening van de Thesaurie Inspectie is dat bedrag dan wel geautoriseerd, maar is het niet verbonden, verevend en gerealiseerd.

- Voor subsidiemiddelen is het ministerie bezig na te gaan op welke wijze de aanbevelingen van de CLAD kunnen worden geïmplementeerd.
- Bij GMD zijn er reeds aanpassingen en richtlijnen aangegeven die gehanteerd moeten worden.
- Er zijn reçu's opgevraagd, maar helaas is er niets ontvangen.

Het Ministerie van NH heeft ook enkele knelpunten aangegeven, namelijk:

- Het IFMIS heeft kinderziektes en er zijn vaak genoeg repeterende '*errors'*.
- In het begin waren de verevende bedragen niet betrouwbaar.
- Soms zijn bedragen meegenomen bij de realisatie, maar de gelden zijn niet ontvangen.
- Bedrijven willen het 'verkregenrechtenstelsel' niet hanteren, omdat ze hun gelden moeizaam ontvangen.
- Het Ministerie van NH vraagt of het IFMIS kan worden geëvalueerd, zodat de gang van zaken vlotter verloopt.

6. Het Ministerie van Sociale Zaken en Volkshuisvesting

6.1 Inleiding

De Rekenkamer heeft op 19 november 2021 wat het onderzoek naar de realisatiecijfers van de BR 2017 betreft, een schrijven naar het directoraat verstuurd met als kenmerk MP/1111/va de dato 23november2021 no.0352.21 inzake de informatie over de realisatiecijfers in de begrotingsrekening 2017 van het Ministerie van Sociale Zaken en Volkshuisvesting (SOZAVO). Het directoraat heeft per 16 december 2021 (kenmerk 3237/2021) gereageerd op de brief. Daaropvolgend heeft het auditteam aan het directoraat een eenmalig bezoek gebracht voor overige controlewerkzaamheden.
Zowel voor de BR 2017 als het CLAD-accountantsverslag 2017 zijn de bevindingen voortgekomen uit het onderzoek in dit rapport verwerkt.

Communicatieverloop

Op 13 december 2021 heeft de Rekenkamer een bezoek gebracht aan het ministerie voor nader onderzoek. Het auditteam wordt gevraagd om het ministerie de gelegenheid te geven om nog in de loop van de week 13 – 17 december 2021 te reageren op de brief inzake realisatiecijfers BR 2017 en aanbevelingen CLAD BR 2017 van het ministerie van SOZAVO. Deze is per schrijven op 21 december 2021 met als kenmerk D 3237/ 2021 ontvangen. Tevens is er een bewijsstuk omtrent een besluit dat door het Ministerie van Financiën is genomen opgestuurd.

6.2 Begrotingsrekening 2017

De begrotingscijfers gepresenteerd in de Wet 15 november 2017 houdende het slot der rekening (SB 2017) komen overeen met de cijfers in de financiële administratie van het directoraat.

A. Operationele Uitgaven

Uit onderzoek van de Rekenkamer blijkt dat bij drie kostensoorten te weten 610 ‘Lonen en Salarissen”, 611 “Sociale Premies” en 612 “Gebruik van goederen en diensten” minder dan 80% van de raming is verevend.
In de Begrotingsrekening 2017 is de reden van onderrealisatie duidelijk omschreven.

Uit de beoordeling is echter gebleken dat het verschilbedrag van code 612 volgens de begrotingsrekening niet overeenkomt met het bedrag volgens de Begrotingswet (S.B. 2017. No 104 d.d. 15/11/2017). Er is namelijk een foutieve telling opgenomen, want in plaats van SRD 3.100 is opgenomen SRD 3.080. Bovendien is er voor deze kostensoort in de begrotingsrekening geen reden/toelichting opgenomen voor deze onderrealisatie.

Voor de overige kostensoorten waarvan er minder dan 80% realisatie is, zijn de toelichtingen verwerkt in de begrotingsrekening 2017.

B. Programma

Tevens wenst de Rekenkamer van het ministerie te vernemen, welke inspanningen door het ministerie zijn gepleegd om de taken waarmee het ministerie belast is via deze programma's en middelen in het komend dienstjaar op een adequate wijze uit te voeren.

Bevindingen CLAD-rapport

In de opsomming hierna zijn bevindingen verwoord uit het CLAD-rapport inzake review BR 2017 met als kenmerk EPL/agn/0179/20 d.d. 07 mei 2020 over Titel II, Programma's:

- De algemene coördinatie en afstemming in het kader van de samenstelling van de begrotingsrekening ontbreekt. Er is dus geadviseerd dat er een betere afstemming en communicatie moet plaatsvinden tussen het vakministerie en de afdelingen CBB, ICT, CBD, EA, CEBUMA en eventueel andere instanties die belast zijn met de informatieverwerking c.q. verschaffing.
- De schulden worden niet bijgehouden en beheerd in het IFMIS, waardoor er geen controle plaatsvindt op de volledigheid van de middelen. Hierop is geadviseerd om het beleid voor risicomanagement voor het financieel beheer onder de loep te nemen en periodiek een risicoanalyse voor de processen rondom het financieel beheer uit te voeren.
- Het Ministerie van SOZAVO gebruikt de schaduwadministratie bij de samenstelling van de begrotingsrekening 2017 in plaats van het IFMIS.

De CLAD heeft verder aanbevelingen gedaan aan het ministerie omtrent de manier van specificatie en het opstellen van rekeningen conform de begrotingswet van 2017, volgens de stringente codes en het voorgeschreven format. Tevens heeft zij aanbevolen om het overzicht dat handelt over de betalingen van de voorgaande dienstjaren, en dat opgenomen is op de begrotingsrekeningen 2017 op een correcte wijze op te stellen.

C. Middelenbegroting

Uit het rapport van bevindingen van de CLAD kenmerk EPL/agn/0179/20 d.d. 07 mei 2020 is het volgende advies gegeven aan het ministerie, met name:
het corrigeren van de telfouten bij het totaalbedrag aan niet-belastingmiddelen. Ook worden de financiële gegevens over niet-belastingmiddelen nog niet verwerkt in het IFMIS.

6.3 Reactie ministerie op bevindingen Rekenkamer en accountantsverslag CLAD

In deze paragraaf is het resultaat opgenomen van de analyse van de bevindingen en de aanbevelingen van de CLAD van het Ministerie van SOZAVO die zijn verwerkt in het accountantsverslag met als kenmerk EPL/agn/0179/20 de dato 7 mei 2020 en dat is voorgelegd aan het ministerie voor een nadere toelichting. De reacties van de Rekenkamer en CLAD zijn hierna beschreven.

1. Het Ministerie van Financiën is de bevoegde instantie met betrekking tot het storten en of overmaken van middelen aan derden (bijvoorbeeld SZF). Echter vindt de terugkoppeling niet plaats tussen het Ministerie van Financiën en het Ministerie van Sociale Zaken en Volkshuisvesting. Ook het declareren vanuit het SZF ontbreekt, waardoor de administratieve vastlegging niet kan plaatsvinden met als gevolg dat er geen juiste weergave is van de schuldenlast van het ministerie.
2. Het ministerie van SOZAVO maakt nog gebruik van een schaduwadministratie voor de vastlegging van de begrotingsuitvoering. Deze vorm van administratie is van eminent belang, omdat het toezicht verstrekt en de nodige informatie verschaft over het financieel beheer en ook omdat het de basis vormt binnen het financieel beleid. Het IFMIS is nog steeds onder constructie, omdat het incidenteel nog manco's vertoont.
3. De specificatie en het opstellen van rekeningen conform de Begrotingswet 2017 volgens de stringente codes en het voorgeschreven format zijn intussen aangepast.
4. De begrotingscontrole over het dienstjaar 2017 met betrekking tot de vrijgegeven cijfers is intussen gewijzigd en of aangepast (zie aangehecht Bijlage 8 Gecorrigeerde begroting).
5. Wat betreft de onderrealisatie van code 612 kan worden aangegeven dat ingediende raadsvoorstellen betreffende de code niet zijn gehonoreerd in het dienstjaar 2017. Derhalve is er veel minder verevend dan geraamd.
6. De algemene coördinatie en afstemming van de informatieverwerking en -verstrekking is geoptimaliseerd tussen de verschillende instanties met name CBB, CBD, ICT, EA en CEBUMA.
7. Het bedrag van de niet-belastingmiddelen is intussen aangepast en verwerkt in het IFMIS-systeem; de verwerking heeft pas in het dienstjaar 2019 kunnen plaatsvinden, omdat het Freebalanceteam componenten in het financieel systeem moest aanpassen om de verwerking mogelijk te maken.

6.4 Verslag veldonderzoek

Begroting

Ten aanzien van de foutieve bedragen die opgenomen zijn in de BR 2017 heeft het ministerie reeds teruggekoppeld met het Ministerie van Financiën, nadat de CLAD onevenheden had gerapporteerd over de cijfers. De gecorrigeerde versie van de begrotingsrekening BR 2017 zal ook als onderliggend stuk worden meegestuurd.

Reactie op bevindingen CLAD

- De afstemming van de informatieverwerking tussen het ministerie en de afdelingen van het Ministerie van Financiën is niet optimaal. Het ministerie maakt veel gebruik van haar eigen schaduwadministratie, dan dat er gewerkt wordt met informatie uit het IFMIS. Hierop heeft het ministerie aangegeven dat zij in het dienstjaar 2017 geen rechten (bevoegdheden) hadden om in IFMIS de financiële cijfers te verwerken. Momenteel is de situatie wel veranderd; er zijn nu wel rechten en bevoegdheden toegekend in het systeem. Hiervoor zijn er wel maatregelen getroffen door het ministerie om verbeteringen aan te brengen op de werkwijze.
- De controle van de bestedingen wordt door het ministerie gecombineerd uitgevoerd met zowel het IFMIS als met hun schaduwadministratie. De functiescheidingen zijn bovendien binnen het IFMIS goed geregeld.
- Over het overzicht van betalingen over voorgaande dienstjaren is verklaard dat de cijfers niet juist en volledig zijn. De reden is dat bij het afstemmen met CBD de cijfers niet met elkaar in overeenstemming waren. Deze lijst bevat een overzicht van 2013 – 2016.
- Betalingen worden buiten het zicht van BFZ gedaan, zonder dat het ministerie hierover wordt geïnformeerd. Dit vindt vooral plaats bij de betalingen van het SZF.

Bijlage 7: Reactie Ministerie SOZAVO

16 DEC. 2021

MINISTERIE VAN SOCIALE ZAKEN EN VOLKSHUISVESTING
MINISTRY OF SOCIAL AFFAIRS & HOUSING
Waterkant 30-32 Paramaribo – Suriname
Tel: (597) 426872 of 474746
Website:www.sozavo.net
E-mail: kabdirsoza@hotmail.com / secdirsoza@gmail.com

Aan: de Secretaris van de Rekenkamer van Suriname mevr. drs. N. Vredeberg MBA
Waterkant no. 28

Ingeboekt op d.d. 27 Jan 2022 voorlichtingen en commissie Rcab

Rekenkamer van Suriname
Ontvangen d.d. 16 DEC. 2021
Volgnr. 0096.22
Dossier nr. 1111
Antw.nr.
d.d.
Par.

Onderwerp : reactie terzake rapportage
Kenmerk : D 3237 /2021
Bijlagen : 2

Paramaribo, 15 december 2021

Geachte mevrouw,

Naar aanleiding van uw schrijven met kenmerk MP/1111/va d.d. 23 november 2021 doe ik u hierbij de reactie van het Ministerie van Sociale Zaken en Volkshuisvesting toekomen.

1. De algemene coördinatie en afstemming van de informatieverwerking –en verstrekking is geoptimaliseerd tussen de verschillende instanties met name: CBB, CBD, ICT, EA en CEBUMA.

2. Het ministerie van Financiën is de bevoegde instantie met betrekking tot het storten en of overmaken van middelen aan derden (vb. SZF), echter vind de terugkoppeling niet plaats tussen het ministerie van Financiën en het ministerie van Sociale Zaken en Volkshuisvesting. Ook het deklareren vanuit het SZF ontbreekt, waardoor de administratieve vastlegging niet kan plaatsvinden met als gevolg dat er geen juiste weergave is van de schuldenlast van het ministerie.

3. Het ministerie van Sociale Zaken en Volkshuisvesting maakt gebruik van een schaduwadministratie voor de vastlegging van de begrotingsuitvoering. Deze vorm van administratie is van eminent belang, omdat het toezicht verstrekt en de nodige informatie verschaft, omtrent het financieel beheer en ook omdat het de basis vormt binnen het financieel beleid. Het IFMIS is nog steeds onder constructie, omdat het nog steeds manko's vertoont van tijd tot tijd.

4. De specificatie en het opstellen van rekeningen conform de begrotingswet 2017 volgens de stringente codes en het voorgeschreven format zijn intussen aangepast.

5. Het bedrag van de niet belastingmiddelen is intussen aangepast en verwerkt in het IFMIS systeem; de verwerking heeft pas in het dienstjaar 2019 kunnen plaatsvinden, omdat het Freebalance team componenten in het financieel syteem moest aanpassen om de verwerking mogelijk te maken.

6. De begrotingscontrole over het dienstjaar 2017 met betrekking tot de vrijgegeven cijfers, zijn intussen gewijzigd en of aangepast (zie aangehecht).

7. Wat betreft de onderrealisatie van code 612 (pag. 2) kan worden aangegeven dat ingediende raadsvoorstellen betreffende code 612 niet zijn gehonoreerd in het dienstjaar 2017. Derhalve is er veel minder verevend dan geraamd.

Hopende u te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,

De Directeur Sociale Zaken,

15/12/2019
DE DIREKTEUR
Sociale Zaken
MINISTERIE VAN SOC. ZAKEN EN VOLKSH. VEST.

Mevr. M. Sentelia LLB

Cc. Minister van Sociale Zaken en Volkshuisvesting
Dhr. U Ramsaran

Bijlage 8: Gecorrigeerde begroting

Ministerie Van Sociale zaken en Volkshuisvesting
Afdeling Begroting en Finaciele Zaken
Sektie Centrale krediet bewaking
Rapportag Dienstjaar 2017
Titel II : Programmas
Bedragen x SRD 1.000

Code	Lopende Uitgaven	I geraamd (I)	II Verevend (II)	III Verschil (I - II)	IV Voldaan (IV)	V Verschuldigd (II - IV)
0745	Child Indicators Monitoring System(CIM	3,000.00	2,110.00	890.00	-	2,110.00
2408	Zorg Vervoer	1,340.00	892.00	448.00	206.00	686.00
2409	Armoede Bestrijding	3,922.00	1,684.00	2,238.00	1,144.00	540.00
2403	A.O.V. Fonds	367,314.00	365,207.00	2,107.00	204,359.00	160,848.00
2404	Algemene Kinderbijlsag	52,287.00	52,287.00	-	52,287.00	-
2415	Financiele Bijdragen aan Mensen met een	74,572.00	54,916.00	19,656.00	37,625.00	17,291.00
2416	Financieel Bijdragen aan Sociale Zwakke	4,677.00	1,326.00	3,351.00	1,269.00	57.00
0937	Subsudies aan Overheidsinstellingen	3,500.00	2,835.00	665.00	2,476.00	359.00
0938	Subsidie aan Particuliere Sociale Instelli	6,500.00	3,502.00	2,998.00	2,713.00	789.00
1002	Sociaal Beschermings Programma	13,500.00	7,645.00	5,855.00	7,645.00	-
2414	Bijdrage in Acute Nood	50.00	23.00	27.00	23.00	-
2501	Medische Kosten tbv On- en Minvermoge	126,000.00	84,361.00	41,639.00	22,514.00	61,847.00
2502	Bijdrage aan medische Hulpmiddelen	500.00	291.00	209.00	10.00	281.00
	TOTAAL PROGRAMMA'S	657,162.00	577,079.00	80,083.00	332,271.00	244,808.00

Ministerie	*Sociale Zaken en Volkshuisvesting*
Afdeling	*Begroting en Financiele Zaken*
Sektie	*Centrale Krediet Bewaking*
Dienstjaar	*2017*
Rapport	*Uitputting/Begunstiging*
Titel III	*Middelen Begroting*

Bedragen x SRD 1.000

Code	Ontvangsten Niet Belasting Ontvangsten	I Geraamd (I)	II Ontvangen (II)	III Verschil (I-II)
	Diverse vergoedingen	16,500,000.00	1,385,300.00	15,114,700.00
53153	*Totaal Niet Belasting Ontvangsten*	**16,500,000.00**	**1,385,300.00**	**15,114,700.00**
	Donor			
52211	UNICEF	1,225,000.00	-	1,225,000.00
	Totaal Donor	**1,225,000.00**	**-**	**1,225,000.00**
	Leningen			
2259	Overige Leningen	-	-	-
	Totaal Leningen	**-**	**-**	-
	Totaal Ontvangen	**16,500,000.00**	**-**	**16,500,000.00**
	Totaal Middelenbegroting	**17,725,000.00**	**1,385,300.00**	**16,339,700.00**

7. Ministerie van Onderwijs, Wetenschap en Cultuur

7.1 Directoraat Onderwijs

7.1.1 Inleiding

De Rekenkamer heeft op 22 november 2021 over het onderzoek naar de realisatiecijfers van de BR 2017 een schrijven met kenmerk SC1112/ du no: 0339.21 verzonden naar het Ministerie van Onderwijs, Wetenschap en Cultuur (OWC), Directoraat Onderwijs. Op 16 december 2021 is het auditteam ontvangen voor een onderhoud met onder meer de directeur. Hierbij is de afspraak gemaakt met het directoraat om de reactie op de desbetreffende brief in de derde week van januari 2022 op te sturen. Echter is na diverse correspondenties de informatie van het directoraat pas ontvangen op 3 februari 2022 (brief met kenmerk NB/mp/Ag.595).

Zowel met betrekking tot de BR 2017 als het CLAD-accountantsverslag 2017 zijn de bevindingen voortgekomen uit het onderzoek in dit rapport verwerkt.

7.1.2 Begrotingsrekening 2017

Wat de overeenstemming betreft van de begrotingscijfers gepresenteerd in de Wet 15 november 2017 houdende het slot der rekening (SB 2017 no.112) met de cijfers in de financiële administratie van het directoraat, heeft het directoraat geen concreet antwoord gegeven. Het directoraat heeft van twee artikelen wel doen blijken dat de cijfers niet aansluiten op hun financiële administratie. Hierbij gaat het om Code 612 “Gebruik van Goederen en Diensten” en Code 53136 “Opbrengst boekenhuur”**,** waarvan de bevindingen verder in dit rapport zijn verwerkt.

Over de kwestie dat er een toelichting ontbreekt in de begroting van de artikelen, heeft het directoraat geen verklaring kunnen geven. Volgens de Instructie informatieverstrekking ten behoeve van de samenstelling van de Begrotingsrekening van de Centrale Begrotingsboekhouding (CBB) is de toelichting per artikel een verplichting.

A. Operationele Uitgaven

Alhoewel er geen toelichting is per artikel heeft de Rekenkamer met betrekking tot de operationele uitgaven van twee codes een nadere verklaring gevraagd:

1. Ten aanzien van Code 611 “Sociale premies” is 78% verevend van het geraamde bedrag en het directoraat gaf aan dat in 2017 geen verwerking heeft plaatsgevonden in het IFMIS.
   Er is een schaduwadministratie bijgehouden, waarvan deze niet aan het auditteam kon worden aangetoond.
2. Bij code 612 “Gebruik van Goederen en Diensten” is ook aangegeven dat er geen verwerking plaatsvond in het IFMIS, maar in een schaduwadministratie.

Tevens is voor artikelcode 612 door het waarnemend hoofd Begrotingszaken meegedeeld dat de realisatie geen 31% bedroeg. Er is aangegeven dat er niet altijd een kredietopening wordt verleend. De kredietopening van december 2017 is niet verwerkt in het systeem, omdat er een probleem ontstond bij het resetten van het computersysteem. Van de kredietopening van december is er een hardcopy overhandigd. Verder gaf het directoraat aan dat er ongeveer 80% van de SRD 50.000 is besteed voor 'regulier vervoer' en er hierdoor niet veel gerealiseerd kon worden. Het directoraat kreeg daarnaast financiële middelen op aanvraag, maar de autorisatie verliep moeizaam.

B. Programma's

Hieronder worden de reacties van het directoraat betreffende de programma's vermeld.

Een algemene opmerking door het directoraat betreffende de programma's is dat gepresenteerde bedragen niet in alle gevallen gelijk lopen met de begrotingsrekening.

1. Opmerkelijk bij het artikel 0130 "Nieuwbouw, Rehabilitatie en Renovatie van scholen en woningen" is dat het geraamde bedrag niet is aangesproken. Volgens het ministerie zijn er geen nieuwe bouwprojecten geïnitieerd, vanwege achterstanden in betalingen aan aannemers die diensten hebben geleverd in het jaar 2014.
2. Artikel 0726 "Vernieuwing onderwijsstelsel en verbetering van het onderwijs" is voor minder dan 80% gerealiseerd. Volgens het directoraat speelt bureaucratie rondom projecten een rol, waardoor werkzaamheden die onder dit artikel vallen, slechts gedeeltelijk zijn uitgevoerd.
3. Ten aanzien van artikel 940 "Stichting Dierentuin, Medische Zending en Parima" waarbij het geraamde bedrag niet is aangesproken, hebben de stichtingen volgens het directoraat geen verzoek voor subsidie ingediend.

   Bij navraag is gebleken dat Stichting Dierentuin wel een bedrag van SRD 50.000 heeft ontvangen in de vorm van subsidie die uitbetaald is via het Ministerie van Financiën. Daarbij is er een beschikking opgemaakt door het Directoraat Onderwijs[2].

   Stichting Medische Zending PHC vraagt subsidie aan via het Ministerie van Volksgezondheid[3].

   Stichting Parima heeft geen informatie aangaande subsidieaanvraag in 2017[4].
4. Gezien de artikelen 942 "Bijdrage aan huishoudens", 944 "Esoc", 2701 "Ondersteuning voor verbetering van Basisonderwijs in Suriname", 2703 "Ondersteuning voor verbetering van het Beroepsonderwijs" en 2802 "Christelijk Pedagogisch Instituut" is het geraamde bedrag niet aangesproken. Volgens het directoraat was er geen sprake van projectuitvoering vanwege gebrek aan uitvoeringscapaciteit.
5. Voor artikel 2801 "Bijzonder Nijverheidsonderwijs", waarbij het geraamde bedrag niet is aangesproken, is er geen toelichting gegeven.
6. Bij artikel 2702 "Bijzonder Lager Onderwijs" is minder gerealiseerd dan 80%, omdat er niet altijd autorisatie is verleend. Het betreft hier ouderbijdrage en materiële kosten.

---

[2] Interview directeur dhr. Altenberg, 7 februari 2022

[3] Interview Medische Zending, 7 februari 2022

[4] Interview bestuurslid dhr. Muringen, 9 februari 2022

C. Middelenbegroting

1. Bij artikel 53134 “Examen- en inschrijfgelden” is minder ontvangen dan geraamd. Door de komst van particuliere hbo-instellingen doen veel minder gegadigden mee met examens. De inschrijfgelden van alle scholen inclusief de universiteit worden op de respectieve schoolrekeningen gestort.
2. Volgens de directeur wordt er allang geen boekenhuur (Code 53136 **“**Opbrengst boekenhuur”) geïnd. Zij gaf te kennen dat zij geen kennis heeft van hoe er een bedrag van SRD 91.000 als ontvangst is geboekt voor dit artikel dat is opgenomen in de BR 2017.
3. Er is geen notering van de ontvangsten bij de leningen. Het directoraat verklaart dat voor de internationale, gefundeerde projecten de verantwoording geschiedde aan een onafhankelijk auditkantoor dat werd aangetrokken na goedkeuring van de internationale banken. Na uitleg van de CLAD heeft het directoraat besloten de ontvangsten uit de leningen wel op te nemen in de begroting.

7.1.3 CLAD-accountantsverslag bevindingen en aanbevelingen

Hierna volgt het resultaat van de analyse over de bevindingen en de aanbevelingen van de CLAD in verband met het Ministerie van Onderwijs, Wetenschap en Cultuur, die zijn verwerkt in het accountantsverslag met als kenmerk MHE/mhe/0501/19 de dato 22 november 2019. Dit resultaat is voorgelegd aan het ministerie voor een nadere toelichting. Het respons op het CLAD-accountantsverslag van het directoraat betreffende de bevindingen en aanbevelingen is in het onderstaande beschreven:

- Voor de materiële verschillen tussen de BR 2017 van het directoraat en de administratie in het IFMIS die zich zowel bij het operationele als de programma’s voordoen, heeft het directoraat geen verklaring kunnen geven.
- Het directoraat gaf te kennen dat er in beperkte mate zicht is op betalingen van de bestedingen. Het heeft aangegeven dat ze weliswaar een overzicht hebben, maar ze moeten nagaan waar deze staten zijn. De Rekenkamer heeft gedurende het onderzoek geen overzicht ter inzage ontvangen.

Verder is aangegeven dat de communicatie heel stroef gaat met het Ministerie van Financiën. Als voorbeeld is aangegeven dat een deel van de betaling via bestelbonnen plaatsvindt aan een consultant en het andere deel via het Ministerie van Financiën. Hieromtrent wordt niet door het ministerie teruggekoppeld met het directoraat betreffende de betaling, met als gevolg dat het Ministerie van OWC geen juiste cijfers heeft.

- Specifieke kennis over het proces van verantwoording en rapportage ontbreekt bij het directoraat. De directeur gaf aan dat er trainingen waren verzorgd aan medewerkers toen de IFMIS werd geïntroduceerd. Dit hield verband met het beleid voor risicomanagement voor het financieel beheer dat sterk verbeterd diende te worden, aangezien dit mede de oorzaak was van de fouten in de BR. Echter zijn sommigen van de getrainden niet meer werkzaam op het ministerie en de

instructies zijn ook niet vastgelegd. Hierdoor kunnen onder andere de nieuwe medewerkers desbetreffende werkzaamheden niet optimaal uitvoeren.

De directeur erkent dat er behoefte is aan training, en met de minister van Onderwijs, Wetenschap en Cultuur moet hierover nog gesproken worden.

- Met betrekking tot het overzicht van betalingen over voorgaande jaren dat niet voldoet aan de eisen, is aangegeven dat het directoraat er nog niet aan toe is gekomen deze op de juiste wijze te verwerken.
- Er nog geen maatregelen doorgevoerd voor wat betreft de kwestie van de administratieve organisatie en interne beheersing rondom schuldenbeheer. Er is geen zicht op betalingen waardoor de schuldpositie ook niet juist bijgewerkt kan worden door het directoraat.
- De CLAD geeft in haar rapport aan dat zij niet heeft kunnen vaststellen of alle ontvangsten en stortingen volgens de CBD-administratie in het juiste begrotingsjaar en met de juiste code zijn verantwoord, omdat het directoraat geen subadministratie en onderliggende stortingsbewijzen voor de ‘niet-belastingmiddelen’ heeft overhandigd. Het directoraat gaf aan dat de gelden gestort worden bij de CBD en de stortingsbewijzen worden afgegeven aan het Examenbureau. Het Examenbureau verzuimt de onderliggende stukken door te sturen naar het directoraat.

Het directoraat heeft aangegeven dat er nu wel afstemming plaatsvindt met de ter zake bevoegde instanties om het financieel-administratief beheer te verbeteren. In dit kader worden de aanbevelingen van de CLAD en de Rekenkamer opgevolgd.

7.2 Directoraat Cultuur

7.2.1 Inleiding

De Rekenkamer heeft op 19 november 2021 betreffende het onderzoek over de Begrotingsrekening 2017 een schrijven met kenmerk SC/1112/va no.0316.21 verzonden naar het Ministerie van Onderwijs, Wetenschap en Cultuur (OWC), Directoraat Cultuur. Er is per 13 december 2021 gereageerd op de brief. Daaropvolgend heeft het auditteam het directoraat één keer bezocht voor overige controlewerkzaamheden.

Zowel met betrekking tot de BR 2017 als het CLAD-accountantsverslag 2017 zijn de bevindingen voortgekomen uit het onderzoek, verwerkt.

Communicatieverloop

Het directoraat heeft enkele zaken aangekaart, wat ertoe heeft bijgedragen dat zij niet concreet kunnen reageren op de onderzoeksvragen van zowel de BR 2017 als het CLAD-accountantsverslag. Er zijn namelijk gesprekken gevoerd met twee ambtenaren, van wie één met de waarnemend coördinator Financieel Beheer, die pas zeven maanden aanzit en één met een medewerker van de BFZ-afdeling, die al zeven jaar in dienst is van het directoraat. Echter is aangegeven dat de toenmalige leidinggevenden in 2017 niet langer op het directoraat zijn, wat het beantwoorden van de vragen bemoeilijkt.
In de brief van 13 december 2021 heeft het directoraat aangegeven dat de langdurige stakingen[5] een behoorlijke weerslag hebben gehad op de administratie van het directoraat.

Via interviews is doorgegeven door de eerdergenoemde ambtenaren dat een groot deel van de financiële administratie (merendeels de besluiten en betaling van reçu) door de financiële afdeling van het ministerie plaatsvindt, gevestigd aan de Heerenstraat. Op het directoraat wordt dus niet gewerkt in het IFMIS.

Sedert 2019 is er door het toenmalige ministerie een andere organisatiestructuur opgesteld, waarbij onder andere de BFZ-afdeling en overige strategische afdelingen (zoals Personeelszaken) van het Directoraat Cultuur inactief zijn. Dus voor het hele ministerie fungeert er één BFZ-afdeling vanwege de langdurige staking. Momenteel worden er activiteiten uitgevoerd om in de bovengenoemde kwestie verandering te brengen, zodat het directoraat vanaf 2022 wederom zelfstandig kan opereren.

[5] Als gevolg van interne aangelegenheden die gestart is in 2017 en duurt tot en met 2020

7.2.2 Begrotingsrekening 2017

De begrotingscijfers gepresenteerd in de Wet 15 november 2017 houdende het slot der rekening (SB 2017 no.112) komen overeen met de cijfers in de financiële administratie van het directoraat.

A. Programma

Het geraamde bedrag van code 3004 “Landelijke viering nationale hoogtij- en feestdagen’ is niet aangesproken in 2017. De subsidieaanvraag voor het bedrag van SRD 15.000 ten behoeve van Stichting Amazone Markt is niet goedgekeurd, omdat de stichting zich niet heeft gehouden aan de voorwaarde om een financiële verantwoording van het vorig jaar in te dienen.

Echter heeft de Rekenkamer geen inzage kunnen krijgen in deze subsidieaanvraag, omdat volgens het directoraat de onderliggende documentatie ontbreekt.

7.2.3 CLAD-accountantsverslag betreffende bevindingen en aanbevelinge

Hierna volgt het resultaat van de analyse met betrekking tot de bevindingen en de aanbevelingen van de CLAD van het Ministerie van Onderwijs, Wetenschap en Cultuur die zijn verwerkt in het accountantsverslag met als kenmerk MHE/mhe/0501/19 de dato 22 november 2019. Dit resultaat is voorgelegd aan het ministerie voor een nadere toelichting. Het respons op het CLAD-accountantsverslag van het directoraat betreffende de bevindingen en aanbevelingen is in het onderstaande beschreven.

- Wat het beleid betreft omtrent risicomanagement heeft het directoraat aangegeven dat er geen maatregelen zijn getroffen om deze bevinding te verbeteren.
- Het directoraat heeft nog geen maatregelen doorgevoerd in de kwestie administratieve organisatie en interne beheersing rondom schuldenbeheer. Er is hierbij geen zicht op betalingen, waardoor het directoraat de schuldpositie niet op de juiste manier kan bijwerken.
- Ook de daarbij behorende aanbevelingen van de CLAD zijn niet geïmplementeerd, namelijk aanpassing instructie van CBB betreffende de voorafgaande dienstjaren en adequate bewaking van de schuldpositie.

Bijlage 9 Reactie Directoraat Cultuur

MINISTERIE VAN ONDERWIJS, WETENSCHAP EN CULTUUR
Directoraat Cultuur

Van Roseveltkade 3 (ing. Grote Combéweg 23)
Paramaribo, Suriname
Tel: (597) 426033
Email: sec.dcultuur@gmail.com

Dossier nr. 111A
Antw.nr.
d.d.
Par.

Paramaribo, 13 december 2021

Rekenkamer van Suriname
De Secretaris
Mw. drs. N.H. Vredeberg, MBA

Betreft: informatie over de begrotingsrekening 2017 en respons op het terzake CLAD Accountantsverslag

Geachte mw. Vredeberg,

Uw schrijven d.d. 19 november 2021 met als kenmerk SC/1112/va is in goede orde ontvangen. Hierbij wordt bevestigd dat de cijfers gepresenteerd in het slot der rekeningen conform BR 2017 van het directoraat Cultuur zijn ingediend.

Vanwege het ontbreken aan documentatie, kan ik u terzake de subsidieaanvraag van de stichting Amazone Markt geen informatie c.q. antwoord geven.

Vermeldenswaard is dat de langdurige stakingen een behoorlijke weerslag hebben gehad op de administratie van het directoraat. Desalniettemin kunt u ervan verzekerd zijn dat de aangedragen aanbevelingen doorgevoerd zullen worden.

Hopende u voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,

Directeur Cultuur,

DIRECTORAAT CULTUUR

-R. DAAN-

8. Ministerie van Volksgezondheid

8.1 Inleiding

De Rekenkamer van Suriname heeft op 23 november 2021 in een brief no. 0351.21 betreffende het onderzoek over de Begrotingsrekening 2017 haar bevindingen aan het Ministerie van Volksgezondheid bekendgemaakt. Op grond van de Wet Rekenkamer Suriname 2019 (S.B. 2019 no. 102) heeft de Rekenkamer de ontvangen Begrotingsrekening (BR) over het dienstjaar 2017 van het Ministerie van Volksgezondheid (VG) beoordeeld.

Tevens heeft de Rekenkamer gebruikgemaakt van het CLAD-accountantsverslag no. MVN/jgf/0480/19 d.d. 14 november 2019 van het Ministerie van Volksgezondheid.

Communicatieverloop

De Rekenkamer moet bekennen dat dit onderzoek een stuntelig en stroef verloop heeft gehad. Na de vele telefonische communicaties en een rappelschrijven d.d. 5 januari 2022 no. 0002.22 is er uiteindelijk voor 27 januari 2022 een afspraak gemaakt. Helaas heeft deze afspraak, door omstandigheden op het ministerie, geen voortgang gehad. Het auditteam dat al ter plaatse was voor de afspraak, heeft voor vertrek de nodige vragenlijst achtergelaten. Aangezien de gemailde antwoorden niet voldoende waren onderbouwd, heeft de Rekenkamer bij navraag ook gebruikgemaakt van het controledossier van Volksgezondheid BR 2017 van de CLAD. Ondanks dit alles, is het gewenste resultaat niet bereikt.

8.2 Begrotingsrekening 2017

De begrotingscijfers gepresenteerd in de Wet van 15 november 2017 houdende het slot der rekening (Begrotingsrekening) van de uitgaven en ontvangsten over het dienstjaar 2017 (S.B. 2017 no. 115) betreffende het Ministerie van Volksgezondheid komen overeen met de cijfers in de financiële administratie van het ministerie. Volgens de aangegeven maatstaf zijn de volgende artikelen gecontroleerd, waarbij het ministerie in de gelegenheid is gesteld om middels een vragenlijst nadere toelichting te geven met onderbouwing op enkele onduidelijkheden.

A. Operationele Uitgaven

Kapitaaluitgaven code 620 Inventaris

In de toelichting is aangegeven dat er minder verevend (SRD 60.000) is dan geraamd (SRD 213.000), vanwege het volgende:

- De meeste bedrijven accepteerden geen bestelbonnen.
- Middelen ten behoeve van kapitaaluitgaven werden niet vrijgegeven.

Naar aanleiding van de toelichting heeft de Rekenkamer een gedetailleerde uiteenzetting van het verevende bedrag ad SRD 60.000 opgevraagd.

Reactie ministerie

"Er was SRD 60.299,64 vrijgemaakt voor betaling aan Digicel voor mobile advertising ten behoeve van het Bureau Openbare Gezondheidszorg Suriname op de code 62006 (Netwerken). Verder zijn er geen middelen meer vrijgegeven op code 620 voor het ministerie voor 2017."

Bevinding

Voor de betaling aan Digicel voor mobile advertising is code 62006 "Netwerken" (kapitaaluitgaven) gebruikt in plaats van 61226 "Advertenties & Bekendmakingen", die onder de Lopende Uitgaven code 612 "Gebruik van goederen en diensten" valt. Tevens wordt er hierbij verwezen naar de toelichting in de begrotingsrekening waar aangegeven is dat er voor kapitaaluitgaven geen middelen zijn vrijgegeven.

B. Programma's

Ten aanzien van artikel 3101 Afbouw regeling medische uitzending lokale opbouwvoorzieningen (OvH) wordt het volgende aangegeven.
Er is minder verevend (SRD 31.828.000) dan geraamd (SRD 45.600.000), omdat het ministerie de declaraties voor de maanden november en december 2017 van het Academisch Ziekenhuis Paramaribo en Stichting Staatsziekenhuis Fonds (SZF) niet heeft ontvangen voor het opmaken van de autorisaties ten laste van de begroting van 2017.
Aan het ministerie is nadere toelichting gevraagd over het feit of de declaraties inmiddels zijn ontvangen en of de autorisaties zijn opgemaakt.

Reactie ministerie

De declaraties van het AZP van de maanden november en december 2017 zijn in het dienstjaar 2018 ontvangen en opgemaakt. Met betrekking tot SZF heeft het ministerie de declaraties van november en december 2017 nog niet ontvangen.

Bevindingen

Via inzage van documenten van de CLAD blijkt dat voor het programma "Afbouw regeling medische uitzending lokale opbouwvoorzieningen" SRD 30.865.113,- gerealiseerd is en SRD 12.488.013,- voldaan is door de Centrale Betaaldienst (CBD).

Ten aanzien van artikel 3105 Bestrijding van chronische niet-overdraagbare aandoeningen wordt het volgende opgemerkt: er is minder verevend (SRD 877.000) dan geraamd (SRD 4.900.000) vanwege het feit dat er geen autorisatie is verleend op de aanvraag van One Stop Shop in Paramaribo en Nickerie.

Reactie ministerie:

In het dienstjaar 2017 is een missive voor een bedrag SRD 4.195.000,- ter ondersteuning van de voortgang van de One Stop Shop in Paramaribo en Nickerie ontvangen. Er was voor dit bedrag autorisatie aangevraagd bij het Ministerie van Financiën, maar die is niet verleend.

Bevinding

Volgens de begroting zijn aan dit artikel acht projecten verbonden. Voor de One Stop Shop in Paramaribo en Nickerie is SRD 4.195.000 per missive vrijgegeven, maar niet geautoriseerd. Voor het verevende bedrag is er geen verklaring gegeven. Vermeldenswaard is dat voor het dienstjaar 2018 het bedrag SRD 4.195.000 wel is geautoriseerd voor het project.

Ten aanzien van Artikel 3108 Verbetering geestelijke gezondheidszorg en suïcidepreventie is de bevinding als volgt: het geraamde bedrag (SRD 900.000) is niet besteed, omdat het ministerie van Volksgezondheid niet beschikte over een coördinator voor het uitvoeren van projecten.
Er zijn acht projecten verbonden aan dit artikel. Twee projecten zijn gebaseerd op aanpassingen van twee wetten en zes zijn medisch gerelateerd. Aangezien de planning vermeld in de begroting van het Ministerie van Volksgezondheid is goedgekeurd in S.B. 2017 no. 115, is gevraagd naar de status van elk van deze projecten.

Reactie ministerie

“Ten aanzien van artikel 3108 verbetering geestelijke gezondheidszorg was er geen coördinator voor dit programma om het te trekken en daarom is het bedrag niet aangesproken.”

Opmerking Rekenkamer

Elk ministerie heeft de taak om middels projecten de gemeenschap te dienen. Het feit dat programma’s worden begroot en goedgekeurd, maar de uitvoer ervan toch niet kan plaatsvinden, geeft aan dat er nog een nijpend tekort is aan hoger kader binnen de overheid. Verder is er ook sprake van een ‘misplanning’ en moeten ministeries hiervoor ter verantwoording worden geroepen.

8.3 Respons ministerie op CLAD-accountantsrapport inzake haar bevindingen en aanbevelingen

Met betrekking tot de bevindingen en aanbevelingen uit het CLAD-accountantsverslag wordt hier de implementatie van maatregelen toegelicht, die het ministerie heeft genomen aan de hand van dit accountantsverslag.

De bevindingen van de CLAD zijn als volgt:

- Het overzicht van de betalingen over voorgaande jaren is niet volledig.
- Er is niet voldoende controle-informatie verstrekt met betrekking tot de schuldpositie over de voorgaande jaren.

Aanbevelingen:

- Er moet periodieke afstemming plaatsvinden met betrekking tot het bijhouden van een schaduwadministratie. Conform de instructies van CBB wordt bij de samenstelling van de begrotingsrekening gevraagd te werken met de IFMIS-informatie.
- Wat de middelen betreft, dienen deze gestort te worden op de algemene rekening van Financiën (volgens de instructies van Financiën vervat in La. F. Dir No. 5090 d.d. 07 oktober 2004).
- Voor de subsidie moet het ministerie een subsidieverklaring van een onafhankelijke accountant laten toevoegen bij zijn verantwoording. Het doel is om te bewijzen dat de middelen daadwerkelijk zijn gebruikt waarvoor ze zijn verstrekt.

Reactie ministerie

1. Ten aanzien van de schuldpositie van het ministerie is de afdeling BFZ vanaf 2021 begonnen met het opmaken van overzichten van alle betalingen per reçu vanaf het dienstjaar 2016.
2. Voor het opmaken van de begrotingsrekeningen wordt er naast gebruikmaking van het IFMIS ook een schaduwadministratie gehanteerd. De reden is dat nog niet alles duidelijk is in IFMIS.

Bevinding

Volgens de begroting zijn aan dit artikel acht projecten verbonden. Voor de One Stop Shop in Paramaribo en Nickerie is SRD 4.195.000 per missive vrijgegeven, maar niet geautoriseerd. Voor het verevende bedrag is geen verklaring gegeven. Vermeldenswaard is dat voor het dienstjaar 2018 het bedrag van SRD 4.195.000 geautoriseerd is voor het project.

Artikel 3108 Verbetering geestelijke gezondheidszorg en suïcidepreventie

Het geraamde bedrag (SRD. 900.000) is niet besteed, omdat het Ministerie van Volksgezondheid niet beschikte over een coördinator voor het uitvoeren van projecten.

Er zijn acht projecten verbonden aan dit artikel. Twee projecten zijn aanpassingen van een wet en zes zijn medisch gerelateerd. Gezien de goedkeuring van de planning vermeld in de begroting van het Ministerie van Volksgezondheid (S.B. 2017 no. 115) wil de Rekenkamer weten wat de status is van elk van deze projecten.

Reactie ministerie

Ten aanzien van artikel 3108 Verbetering geestelijke gezondheidszorg was er geen coördinator voor dit programma om het te trekken, daarom is het bedrag aangesproken.

9. Ministerie van Openbare Werken

9.1 Directoraat Civieltechnische Werken

9.1.1 Inleiding

De Rekenkamer heeft op 23 november 2021 betreffende het onderzoek van de Begrotingsrekening 2017 een schrijven met kenmerk EB/1114/du no. 0349.21 verzonden naar het Directoraat Civieltechnische Werken (CTW) van het Ministerie van Openbare Werken (OW). De Rekenkamer ontving hierop reactie van het directoraat middels het schrijven d.d. 1 december 2021 met als kenmerk SS/ODA/WM/Ag. no. 3182. Daaropvolgend heeft het auditteam het directoraat één keer bezocht voor het verrichten van controlewerkzaamheden. De communicatie heeft verder digitaal plaatsgevonden.

Zowel met betrekking tot de BR 2017 als het CLAD-accountantsverslag 2017 zijn de bevindingen voortgekomen uit het onderzoek in dit rapport verwerkt.

9.1.2 Begrotingsrekening 2017

De begrotingscijfers zoals gepresenteerd in de Wet van 15 november 2017 houdende het slot der rekening (SB 2017 no.107) komen overeen met de cijfers in de financiële administratie van het directoraat.

A. Operationele Uitgaven

De Rekenkamer heeft geconstateerd dat in de BR 2017 van het directoraat CTW, de mate van realisatie van bovenstaande posten voldoende is toegelicht.

Reactie directoraat

Bij titel I "Operationele Uitgaven" (tabel I) dient het verevende bedrag bij code 611 “Sociale Premies” SRD 3.092.181,62 te zijn in stede van SRD 3.105.000. Hierdoor is het verschil SRD 1.007.818,38 in stede van SRD 995.000,-.

Bij code 612 “Gebruik van goederen en diensten” dient het verevende bedrag SRD 8.949.023,49 te zijn in stede van SRD 4.880.000,-. Hierdoor wordt het verschil SRD 2.900.976,51 in plaats van SRD. 6.970.000,-.

De bovenstaande correcties zijn middels een schrijven d.d. 15 februari 2021 refr. nr. SS/ODA/WM/ag.no. 219 reeds aangeboden aan de CLAD. Het betreffende schrijven is als bijlage 10 in dit rapport opgenomen.

De Rekenkamer heeft op aanvraag inzage gekregen in enkele overzichten (uit de schaduwadministratie) met betrekking tot de code 610 “Lonen en Salarissen”, 611 “Sociale Premies” en 612 “ Gebruik van goederen en diensten”, die volgens het directoraat aantonen dat er sprake is van afwijkende bedragen tussen de schaduw-administratie van het directoraat, het IFMIS en Cebuma.

De oorzaak van de ontstane verschillen kan niet afdoende verklaard worden door het directoraat CTW.

B. Programma’s

Bij de artikelsgewijze toelichting met betrekking tot Artikel 0143 “Onderhoud verkeerstechnische voorzieningen”, is aangegeven dat bij de afdeling Verkeer het geraamde bedrag van SRD 43.000,- voor de post Elektra (betaling stroomrekening verkeerslichten) niet is aangesproken, aangezien voor de betaling een ander artikel is belast.

- Met betrekking tot Programma 0143 “Onderhoud verkeerstechnische voorzieningen” heeft het directoraat het volgende verklaard: “*De bevindingen van de Rekenkamer inzake programma (artikel) "0143 “Onderhoud verkeerstechnische voorzieningen" (pag. 03), waarbij door de Rekenkamer wordt gevraagd welk artikel is belast, mag aangegeven worden dat het in deze gaat om de code 612 “Gebruik van goederen en diensten bij de Operationele Uitgaven.”*

De verklaring van het directoraat betreffende het belasten van de Operationele Uitgaven code 612 “Gebruik van goederen en diensten ten behoeve van Programma” en 0143 “Onderhoud verkeerstechnische voorzieningen*“.*

“Met betrekking tot het begrotingsartikel 0143 “Onderhoud verkeerstechnische voorzieningen”, kan worden aangegeven dat het voor elektra (betaling stroomrekening verkeerslichten) mogelijk is om code 612 "Gebruik van Goederen en Diensten" te belasten.”

- Bij de artikelsgewijze toelichting met betrekking tot Artikel 0405 “Verkeersvoorzieningen Afdeling Verkeer” is het volgende aangegeven. Het leveren en aanbrengen van verkeersmeubilair, verkeersafhankelijke VRI-installaties, elektronische apparatuur op diverse locaties met verhoogd ongevallenrisico en in het kader van verkeersmanagement voor de doorstroming, geleiding van communicatie en geleiding van het verkeer, is aangegeven dat het geraamde bedrag niet is aangesproken, aangezien de werkzaamheden zijn afgerond in februari 2018.

De verklaring van het directoraat met betrekking tot de datum van de aanvang van de werkzaamheden is het volgende: *“Aangegeven kan worden dat met de werkzaamheden op 08 februari 2017 een aanvang is gemaakt. Vanwege enorme vertragingen zijdens de aannemer zijn de werkzaamheden vertraagd uitgevoerd, waardoor de begroting over dienstjaar 2017 niet is belast.”*

De reactie van het directoraat op de vraag van de Rekenkamer om inzage te verkrijgen in de documentatie betreffende de aanvang van de werkzaamheden op 8 februari 2017, alsook de correspondentie tussen

het Ministerie van OW en de aannemer (betreffende de enorme vertragingen zijdens de aannemer) is als volgt:
”*De afdeling BFZ is meer belast met het financiële werk. Voor een verklaring met betrekking tot de toelichting omtrent de aanvang van de werkzaamheden op 08 februari 2017, moet de afdeling terugkoppelen met de Technische afdeling. Alle documenten worden op de Technische afdeling gearchiveerd.”*
Per rapportagedatum is het gevraagde niet ontvangen van het directoraat.

De Rekenkamer heeft verder geconstateerd dat in de BR 2017 van het directoraat de mate van realisatie van de overige posten voldoende is toegelicht.

C. Middelenbegroting

Als reden voor de enorm hoge realisatie van 4.650% met betrekking tot code 53110 “Opbrengst verkoop roerende goederen”, is in de BR 2017 vermeld: “*Er is meer ontvangen dan geraamd, aangezien er meer karkassen in 2017 zijn verkocht door de afdeling Autowerkplaats, dan was verwacht*.”

9.1.3 Analyse bevindingen CLAD

Het resultaat van de analyse met betrekking tot de bevindingen van de CLAD, dat is voorgelegd aan het directoraat voor een nadere toelichting, is in het onderstaande beschreven.

De belangrijkste bevindingen uit het onderzoek van de CLAD betreffende de begrotingsrekening 2017 voor het Directoraat CTW zijn:

Code 610 ”Lonen en Salarissen" van "TITEL I Operationele Uitgaven" is ten opzichte van de informatie verstrekt door de afdeling CEBUMA (maandoverzicht bezoldiging per ministerie) voor een te laag bedrag verantwoord. Het bedrag opgenomen in de begrotingsrekening voor code 610 is SRD 4.991.000 te laag; van code 611 “Sociale premies’ is SRD 13.000 te hoog.

1. De geraamde bedragen van de programma's zijn, met uitzondering van code 3201 ”Vuilophaal en Verwerking”, onjuist opgenomen in het IFMIS. De bedragen komen niet overeen met die van de Begrotingswet 2017 (S.B. no. 107 d.d. 15 november 2017).

   De afdeling Financiële Zaken heeft echter ook geen correcties doorgevoerd in het IFMIS.

2. De cijfers in de kolommen "Verevend" en "Voldaan" in de begrotingsrekening en de administratie in het CKB-set verschillen van die in het IFMIS.

“Voor wat betreft bevinding nr. 1 ‘De post…hoog’, deelde het directoraat CTW mee dat er alsnog een gecorrigeerde Begrotingsrekening 2017 zal worden opgemaakt, aangezien na de rapportage van de CLAD het directoraat te weten is gekomen dat er verkeerde bedragen zijn opgenomen.”

Noot Rekenkamer: Het directoraat is bezig (per rapportagedatum) met de samenstelling van de aangepaste Begrotingsrekening 2017, en deze zal dan na afronding aan de Centrale Begrotings-boekhouding (CBB) worden aangeboden.

Ten aanzien van de bevindingen nr. 2 en 3 is aangegeven dat daar waar er onduidelijkheden/ tekortkomingen zijn, er overleg gepleegd wordt met het Ministerie van Financiën en Planning.

Overige bevindingen

Vanwege de onduidelijkheden die zijn geconstateerd met betrekking tot de output van de financiële data, waarbij er geen afdoende verklaringen gegeven (kunnen) worden, heeft de Rekenkamer ter verificatie de auditee enkele vragen voorgehouden betreffende het gebruik van het systeem c.q. de verwerking van data in het financieel systeem. Het resultaat hiervan is in het onderstaande beschreven.

- De verklaring van het directoraat met betrekking tot de exacte afsluiting van de financiële administratie over het dienstjaar 2017 is de volgende: "*Het verbinden van bestelbonnen geschiedt tot en met 31 december van het desbetreffend dienstjaar. De verevening van bestelbonnen heeft plaatsgevonden tot en met 31 maart 2018. Voor informatie betreffende "Voldaan" is het directoraat afhankelijk van de verkregen informatie van CBD (áls de informatie wordt verkregen). Bij "Voldaan" wordt er hoofdzakelijk gelet op de transactiedatum, want daaraan is het te zien wanneer een bepaalde aannemer is betaald. Voorheen was dat niet mogelijk, maar vanaf het 3e kwartaal in 2021 is er een inkijkfunctie in het IFMIS. Hierdoor kan worden nagegaan wanneer de betaling heeft plaatsgevonden".*

- De verklaring van het directoraat met betrekking tot de afdeling/functionaris die belast is met het invoeren van de geraamde bedragen in het IFMIS luidt als volgt: "*Het huidig hoofd van de afdeling Financiële en Comptabele Zaken (FCZ) heeft aangegeven dat de geraamde bedragen niet door de afdeling FCZ zijn ingevoerd, maar conform de begrotingswet in het IFMIS zijn ingevoerd door de afdeling Begrotingszaken in samenwerking met de afdeling Thesaurie Inspectie van het Ministerie van Financiën en Planning.* In het reactieschrijven aan de CLAD is trouwens ook vaker aangehaald dat de geraamde bedragen in het IFMIS niet zijn ingevoerd door afdeling FCZ.

- De verklaring van het directoraat betreffende het ontbreken van de mogelijkheid om in het IFMIS de lonen en salarissen van contractanten en tijdelijk personeel in te voeren, luidt als volgt: "*Pas in het dienstjaar 2020 werd de Module Payroll geïmplementeerd in Free-Balance. Daarvoor was het niet mogelijk, waardoor bedragen foutief werden opgenomen."*

- De verklaring van het directoraat omtrent de controlewerkzaamheden die de afdeling IC in het dienstjaar 2017 heeft uitgevoerd in relatie tot de financiële afdeling is: "*De werkzaamheden die de afdeling IC in het dienstjaar 2017 heeft uitgevoerd, betreffen kascontrole en af en toe presentiecontrole."*

Bijlage 10: Schrijven Directoraat CTW aan de CLAD betreffende te corrigeren cijfers in de BR 2017

MINISTERIE VAN OPENBARE WERKEN
DIRECTORAAT CIVIELTECHNISCHE WERKEN
Mr. Jagernath Lachmonstraat no. 167
Paramaribo-Suriname
Tel: 464088

219

Paramaribo, 15 februari 2021

Aan: De waarnemend directeur
Centrale Landsaccountantsdienst
S.L. Brunings, MSc.
Alhier

Ons Refr: SS/ODA/WM/Ag.no.

Betreft: Reactie op conceptaccountantsverslag inzake controle Begrotingsrekening 2017 Directoraat Civieltechnische Werken

Geachte heer Brunings,

Naar aanleiding van door u aangeboden ***conceptaccountantsverslag inzake controle Begrotingsrekening 2017*** van het Directoraat ***Civieltechnische Werken*** met als kenmerk MSE/dge/0016/21 doe ik u hierbij een reactie toekomen.

1. Op pagina 1 is bij bevinding 1.1 voor het directoraat Civieltechnische Werken voor de post "code 610 Lonen en salarissen" van "titel 1 Operationele uitgaven" aangegeven dat ten opzichte van de informatie verstrekt door CEBUMA (maandoverzicht bezoldiging per ministerie) een te laag bedrag is verantwoord. Het bedrag opgenomen in de begrotingsrekening voor code 610 is SRD. 4.991.000,- te laag verantwoord en van code 611 'Sociale premies" is SRD 13.000,- te hoog verantwoord.
   Als reactie wordt hierbij aangegeven dat na afstemming met de loonadministratie, de recapitulatie van de loonstaten over het dienstjaar 2017 zijn opgevraagd en vergeleken met onze schaduw administratie Centrale Krediet bewaking systeem (CKB-set). Na vergelijking is gebleken dat bij code 610 "Lonen en salarissen" het daadwerkelijk bedrag SRD. 32.015.261,43 is in stede van SRD. 30.679.000,00 en bij code 611 "Sociale Premies" het daadwerkelijk bedrag SRD. 3.092.181,62 is in stede van SRD. 3.105.472,96.

2. Op pagina 1 is bij bevinding 1.2 voor het directoraat Civieltechnische Werken aangegeven dat de geraamde bedragen van de programma's, met uitzondering van code 3201 "Vuilophaal en -Verwerking" onjuist zijn opgenomen in het IFMIS. De bedragen

komen niet overeen met die van de begrotingswet 2017 (S.B. No.107 d.d. 15 november 2017).
Als reactie wordt hierbij aangegeven dat de geraamde bedragen in het IFMIS niet zijn ingevoerd door afdeling FCZ.

3. Op pagina 3 is bij alinea 3 aangegeven dat bij het directoraat Civieltechnische Werken het sub programma code 0136: 'Aanleg/verbetering wegen' een totaal bedrag van SRD. 13.594.000 meer is verevend dan het geraamd bedrag. zonder dat de Nationale Assemblee is gekend. Hierdoor is in strijd gehandeld met artikel 4 van het Comptabiliteitsbesluit.

   In reactie hierop wordt hierbij het volgende gesteld:
   In de Begrotingswet 2017 is aan "Overige ontvangen leningen" een totaalbedrag van SRD. 706.000.000,- geraamd. Er is een totaalbedrag van SRD. 679.109.000,- ontvangen aan "Overige ontvangen leningen". Op basis hiervan kan worden gesteld dat er geen overschrijding heeft plaatsgevonden, aangezien het totaalbedrag aan "overige ontvangen leningen" ad. SRD 697.109.000,- het geraamd bedrag ad. SRD 706.000.000,- niet heeft overschreden.

4. Op pagina 7 is bij **III.1 "Leiding"** aangegeven dat mevrouw W. Mangre-Soerdien, BSc. hoofd was van afdeling Financiële- en Comptabele zaken vanaf 01-11-2017.

   Als reactie wordt hierbij aangegeven dat mevrouw W. Mangre-Soerdien, BSc. als waarnemend hoofd gediend heeft bij de afdeling Financiële- en Comptabele zaken vanaf 08-11-2017 tot 01-03-2018.

5. Op pagina 7 is bij de toelichting van tabel 2 "**Verschillen tussen begrotingsrekening, CKB-set en CEBUMA output**" aangegeven dat de verschillen tussen de begrotingsrekening en de CKB-set bij code 610 en 611 in kolom 4 van tabel 2 volgens het hoofd Financiële en Comptabele Zaken (FCZ)
   betrekking hebben op de foutieve bedragen in de begrotingsrekening. Het negatief verschil ad SRD 4.991.000,- tussen de begrotingsrekening en de CEBUMA output in kolom 6 van tabel 2 heeft volgens het hoofd FCZ betrekking op lonen en salarissen van contractanten en het tijdelijk personeel en verblijfkosten ad SRD 4.069.000,-, die niet verantwoord zijn in de begrotingsrekening. Volgens de "Chart of Accounts" moeten deze uitgaven gecodeerd worden onder 612 " Gebruik van goederen en diensten". Het verschil ad SRD 922.000,- is niet verklaard door het hoofd FCZ.
   Als reactie wordt hierbij het volgende aangegeven:
   Na vergelijking van de cijfers van de begrotingsrekening 2017 met de recapitulatie van de loonstaten is geconstateerd dat er foutieve bedragen zijn opgenomen in de begrotingsrekening 2017 bij code 610, 611 en 612. De wijziging van de bedragen van de bovengenoemde codes wordt hieronder weergegeven:
   a. Bij code 610 is het daadwerkelijke bedrag SRD. 32.015.261,43 in stede van SRD. 30.679.000,-.
   b. Bij code 611 is het daadwerkelijke bedrag SRD. 3.092.181,62 in stede van

SRD. 3.105.000,-.

c. Bij code 612 is het daadwerkelijke bedrag SRD 8.949.023,49 in stede van SRD 4.880.000,-.

In de begrotingsrekening 2017 is in kolom "verevend" bij code 612 een bedrag van SRD. 4.880.000,- opgenomen. Correct is gesteld dat de afdeling FCZ in deze verzuimd heeft om de bedragen van lonen en salarissen van contractanten en tijdelijk personeel op te nemen.
Als reden voor het verzuim kan worden aangegeven dat in het dienstjaar 2017 het niet mogelijk was om in het IFMIS de lonen en salarissen van contractanten en tijdelijk personeel in te voeren.
Het bedrag van code 612 zoals vermeld in de begrotingsrekening 2017, is gegenereerd uit het Begroting Management Rapport van IFMIS.

6. Op pagina 9 is aangegeven dat volgens verklaring van het hoofd FCZ zijn de geraamde bedragen niet door het directoraat in het IFMIS ingevoerd.

Als reactie hierop wordt aangegeven dat de geraamde bedragen niet door de afdeling FCZ in het IFMIS worden ingevoerd. Tevens kan vermeld worden dat de geraamde bedragen opgenomen in de begrotingsrekening 2017, gehaald zijn uit de Begrotingswet van 15 november 2017.

De aanbevelingen door uw instantie wordt door het directoraat ter harte genomen.

De Directeur van het Directoraat Civieltechnische Werken,

Dhr. S. Soman BSc.

9.2 Directoraat Transport en Communicatie

9.2.1 Inleiding

De Rekenkamer heeft op 23 november 2021 betreffende het onderzoek een schrijven met kenmerk EB/1114/du no.348.21 verzonden naar het Directoraat Transport en Communicatie van het Ministerie van Openbare Werken (OW). De Rekenkamer heeft echter geen reactie ontvangen op voornoemd schrijven. Daaropvolgend heeft het auditteam het directoraat één keer bezocht voor het verrichten van controle-werkzaamheden. De communicatie heeft verder digitaal plaatsgevonden.

Zowel met betrekking tot de BR 2017 als het CLAD-accountantsverslag 2017 zijn de bevindingen voortgekomen uit het onderzoek, in dit rapport verwerkt.

.

9.2.2 Begrotingsrekening 2017

Het Directoraat Transport en Communicatie heeft aangegeven dat zij niet kunnen aangeven of de begrotingscijfers gepresenteerd in de Wet 15 november 2017 houdende het slot der rekening (SB 2017 no.101) overeenkomen met de cijfers in de financiële administratie van het directoraat. De reden is dat zij geen informatie hebben omtrent de data die ten grondslag liggen aan de samenstelling van de BR 2017.

A. Operationele Uitgaven

Ten aanzien van de artikelen 612 “Gebruik van goederen en diensten” en 616 “Sociale uitkeringen” is er respectievelijk 57% en 12% verevend van het geraamde bedrag. De verklaring van het directoraat voor het feit dat er minder verevend is dan geraamd, is dat de financiële middelen niet optimaal beschikbaar waren. De Rekenkamer heeft geconstateerd dat in de BR 2017 van het directoraat de mate van realisatie van betreffende posten voldoende is toegelicht.

B. Programma’s

De Rekenkamer heeft geconstateerd dat de mate van realisatie van 49% van artikel 0959 “Subsidie Scheepvaart Maatschappij Suriname” en 0% van de artikelen 0977 “Subsidie bus- en bootvergunninghouders” en 0409 ”Aankoop ILS”, in de BR 2017 voldoende zijn toegelicht.
Het directoraat heeft op de vraag van de Rekenkamer of de instructies met betrekking tot het verlenen van subsidie aan de N.V. Nationaal Vervoersbedrijf en de N.V Scheepvaart Maatschappij Suriname in het dienstjaar zijn gehanteerd, verklaard dat “*er geen financiële verantwoording werd aangetroffen en dat de reden zal zijn dat in de betreffende periode er dus geen subsidie verstrekt was. Ook hebben de bedrijven in 2018 geen dividend gestort. N.V. Havenbeheer heeft in 2019 dividend afgedragen.”*

C. Middelenbegroting

De mate van realisatie van de artikelen 53016 “Opbrengsten Parastatalen”, 53204 “Opbrengst autobusvergunning” en 2219 “Overige binnenlandse leningen” bedraagt respectievelijk 0%, 129% en 0%. De Rekenkamer heeft geconstateerd dat de artikelen 53016 “Opbrengsten Parastatalen” en 53204 “Opbrengst autobusvergunning” niet voldoende zijn toegelicht en zij heeft het directoraat gevraagd een nadere toelichting te geven.

Reactie directoraat

Met betrekking tot artikel 53016 heeft het directoraat namelijk in de BR 2017 als toelichting gegeven: “Overmakingen c.q. betalingen gedaan door buitenlandse maatschappijen in US-dollars vanaf 3 mei 2016 volgens de Centrale Bank van Suriname verder zijn overgemaakt op een aparte bankrekening van het Ministerie van Financiën en dat de Luchtvaardienst geen informatie heeft van overmakingen gedaan op laatst genoemde bankrekening. Er is geen duidelijk beeld van wat er daadwerkelijk is ontvangen, waardoor er geen verklaring kan worden gegeven van de werkelijke ontvangsten ten opzichte van de begrote ontvangsten.”

Het directoraat heeft aan de Rekenkamer het volgende verklaard*: “dat er een achterstand was die verwerkt zou moeten worden. Helaas hebben zij geen toegang tot deze informatie en hierdoor kan niet worden aangegeven wat de status is. Zowel op 29 januari 2020 als oktober 2020 is er een schrijven gestuurd naar het Ministerie van Financiën, maar tot heden is er geen informatie ontvangen.*

Het overzicht betreffende de opbrengsten van de Luchtvaartdienst over het dienstjaar 2019 is correct, maar de informatie die hieromtrent is opgenomen in de BR 2019 is niet juist. Het directoraat is thans bezig hierin correctie aan te brengen. De werkzaamheden daartoe zijn nog in volle gang, vandaar dat op dit moment de gevraagde informatie niet kan worden opgestuurd”.

De Rekenkamer heeft om een specificatie gevraagd van het bedrag dat als ontvangsten is verantwoord in de BR, maar heeft de gevraagde specificatie echter niet ontvangen.

Met betrekking tot artikel 53204 “Opbrengst autobusvergunning” heeft het directoraat aangegeven dat er “*meer is ontvangen dan geraamd”, omdat het directoraat naast de reguliere inkomsten uit traject-gelden, ook bij vervanging van bussen kosten in rekening heeft gebracht voor een bedrag van SRD 200,- per vervanging. De vervanging houdt in dat wanneer bushouders hun defecte bussen wensen te vervangen, zij het ministerie/directoraat om toestemming dienen te vragen. Bij de aanvraag voor vervanging dient de bushouder dan de kosten te betalen die SRD 200,- per bus bedragen.*

Het aantal busvergunningenhouders dat zijn bussen vervangen heeft, bedraagt 290 zodat de opbrengst die hieraan gekoppeld is dus 290 x SRD 200,- = SRD 58.000 bedraagt. Uit de reguliere trajectgelden heeft het directoraat in 2019 SRD 200.000 ontvangen. In totaal is ontvangen SRD 258.000”.

9.2.3 Respons directoraat op bevindingen en aanbevelingen accountantsverslag CLAD

De Rekenkamer heeft tevens gebruikgemaakt van het accountantsverslag van de Centrale Landsaccountantsdienst (CLAD) inzake de bevindingen van de verrichte controle op de begrotingsrekening over het dienstjaar 2017 van het directoraat. De belangrijkste bevindingen uit het onderzoek van de CLAD voor de begrotingsrekening 2017 bij het Directoraat Transport en Communicatie zijn als volgt:

- De vereveningen en voldane bedragen van de operationele uitgaven met name de lonen/salarissen en sociale premies in de begrotingsrekening zijn onjuist.
- De totaaltelling van het programma "Subsidie en bijdragen" in de kolom "Geraamd" in de goedgekeurde begroting, gepubliceerd in het S.B. van 15 november 2017, No. 107T&C, is rekenkundig onjuist.
- Het geraamde bedrag van programma code 0960 "Subsidie Stichting Toerisme Suriname" is nihil in de Begrotingswet van 15 november 2017 (SB No. 107), alsook in de BR 2017, waarbij het verevende bedrag in de BR eveneens nihil bedraagt. In de schaduwadministratie is echter voor dit programma als verevend bedrag SRD 1.106.050,- opgenomen. Tevens komt het totaal verevende bedrag ad SRD heb 38.716.000,- van de programma's dat in de BR 2017 is opgenomen, niet overeen met het bedrag volgens het IFMIS ad SRD 734.000. Deze bevindingen zijn voorgelegd aan het hoofd Begroting en Financiële Zaken van het directoraat, maar de CLAD heeft geen schriftelijke verklaringen ontvangen per rapportagedatum.
- Bij de niet-belastingmiddelen maken de "Air navigation charges" (overvliegopbrengsten), die door de Luchtvaartdienst worden gegenereerd, het grootste deel uit met een geraamde bedrag van SRD 28.966.000. De realisatie is echter niet opgenomen in de begrotingsrekening, omdat deze middelen op een rekening bij het Ministerie van Financiën worden gestort en het Ministerie van OWT&C geen inzage heeft in deze ontvangsten.
- Het IFMIS, dat de basis zou moeten zijn voor de informatieverschaffing aan het uitvoerend, tactisch en strategisch management van het directoraat, functioneert niet optimaal. . De directoraten maken over het algemeen gebruik van een schaduwadministratie.
- De beginstanden in elk volgend dienstjaar, volgend op het lopende begrotingsjaar ontbreken in het overzicht "Betalingen over voorgaande dienstjaren". Wij hebben geen voldoende en geschikte controle-informatie kunnen verkrijgen omtrent de schuldpositie over de voorgaande jaren, omdat een deugdelijke crediteurenadministratie niet beschikbaar is.

Aanbevelingen CLAD voor subsidieverstrekking

De voorwaarden zoals opgenomen in de aangetroffen beschikkingen die gecontroleerd zijn,dienen scherper geformuleerd te worden door:

- de bestedingen met betrekking tot de verleende subsidie door een onafhankelijke accountant te laten controleren en deze te voorzien van een subsidieverklaring;
- het uitvoeren van een rechtmatigheidscontrole door het directoraat;
- het verstrekken van een format aan de subsidieontvangende instanties voor de wijze waarop moet worden gerapporteerd over de bestedingen ten laste van de verstrekte subsidie.

De verklaringen die de Rekenkamer heeft ontvangen van het directoraat met betrekkingen tot de bovenstaande bevindingen van de CLAD, zijn als volgt:

- Ten aanzien van de geconstateerde tekortkomingen in de BR 2017 met betrekking tot “Lonen en Salarissen” en “Subsidies en bijdragen” is aangegeven dat door de verhuizingen het functioneren van het ICT-systeem niet optimaal was, waardoor niet de juiste gegevens voorhanden waren. Nu het IFMIS weer optimaal functioneert, zijn de juiste gegevens beschikbaar.
- Ten aanzien van de geconstateerde verschillen met betrekking tot de geraamde en de verevende bedragen is door het directoraat aangegeven dat er destijds geen subsidie verstrekt werd en Stichting Toerisme Suriname viel toen onder het Ministerie van Handel en Industrie. Om die reden is er geen informatie beschikbaar op het Ministerie van Openbare Werken, Directoraat Transport en Communicatie. Middels een schrijven gedateerd 26 juli 2021 van de toenmalige minister van Openbare Werken, Transport en Communicatie is aan N.V. Havenbeheer gevraagd om de jaarverslagen van 2018 en 2019 op te sturen, echter zonder het gewenste resultaat. Het directoraat geeft aan dat zij hebben vernomen dat er vanaf 2016 geen jaarverslagen meer zijn opgemaakt.
- Met betrekking tot het ontbreken van de crediteurenadministratie is aan de Rekenkamer medegedeeld dat die in het vervolg zal worden bijgehouden, zodat de schuldpositie van het ministerie betreffende voorgaande jaren inzichtelijk kan worden gemaakt.

9.3 Directoraat Openbaar Groen

9.3.1 Inleiding

De Rekenkamer heeft op 26 november 2021 betreffende het onderzoek van de Begrotingsrekening 2017 een schrijven met kenmerk EB/1109/va no. 0356.21 verzonden naar het Directoraat Openbaar Groen (OG) van het Ministerie van OW. De Rekenkamer heeft echter geen reactie ontvangen op voornoemd schrijven. Daaropvolgend heeft het auditteam het directoraat één keer bezocht voor het verrichten van controle-werkzaamheden. De communicatie heeft verder digitaal plaatsgevonden.

Zowel met betrekking tot de BR 2017 als het CLAD-accountantsverslag 2017 zijn de bevindingen voortgekomen uit het onderzoek in dit rapport verwerkt.

9.3.2 Begrotingsrekening 2017

De geraamde begrotingscijfers van de Operationele Uitgaven alsook de Programma's, zoals gepresenteerd in de Wet van 15 november 2017 houdende het slot der rekening (SB 2017 no.107), komen niet overeen met de cijfers in de financiële administratie van het directoraat.

A. Operationele Uitgaven

De Rekenkamer heeft geconstateerd dat in de BR 2017 van het Directoraat OG de mate van realisatie van bovenstaande posten voldoende is toegelicht.

<u>Verschil raming begrotingsrekening en begroting</u>

Tijdens haar controlewerkzaamheden heeft de Rekenkamer geconstateerd dat de geraamde cijfers in de Begroting 2017 en de BR 2017 van de Operationele Uitgaven niet op elkaar aansluiten. In tabel 9.1 is een weergave van de geconstateerde verschillen.

Tabel 9.1: Geconstateerde verschillen met betrekking tot de geraamde cijfers (bedragen x SRD 1.000)

Code	Lopende uitgaven	1	2	3=(1-2)
		Geraamde BR 2017	Geraamde Begroting	Verschil
610	Lonen en Salarissen	42.490	41.500	990
611	Sociale Premies	4.200	3.680	520
612	Gebruik van Goederen en Diensten	3.500	4.000	(500)
616	Sociale Uitkeringen	10	5	5
	Totaal Lopende Uitgaven	**50.200**	**49.185**	**1.015**
	Totaal Operationele uitgaven	**50.200**	**49.185**	**1.015**

Bron: BR 2017 Directoraat OG

B. Programma's

In de tabel 9.2 zijn de verschillen tussen de geraamde en de verevende bedragen weergegeven. De Rekenkamer heeft geconstateerd dat in de BR 2017 van het directoraat, de mate van realisatie van de posten voldoende is toegelicht.

Verschil raming begrotingsrekening en begroting

De Rekenkamer heeft geconstateerd dat de geraamde cijfers uit de Begroting 2017 en de BR 2017 van de Programma's niet aansluiten op elkaar. Tabel 9.2 is een weergave van de geconstateerde verschillen.

Tabel 9.2: Geconstateerde verschillen met betrekking tot de geraamde bedragen

Code	Programma	1	2	3 =(1-2)
		Geraamde BR 2017	Geraamde Begroting	Verschil
	Programma: Infrastructurele werken			
144	Ophalen van dichtbegroeide lozingen	620	350	270
	Subtotaal	**620**	**350**	**270**
	Programma: Afvalbeheer en verwerking			
3202	Het opruimen van illegale vuilstortplaatsen en het ophalen van groot vuil	950	1.000	(50)
	Subtotaal	**950**	**1.000**	**(50)**
	Programma: Milieu stadsverfraaiing			
3301	Het maaien van parken en pleinen, alsmede bermen en talud van secundaire en tertiaire trenzen	800	1.000	(200)
	Subtotaal	**800**	**1.000**	**(200)**
	Totaal Programma's	**2.370**	**2.350**	**20**

Bron: BR 2017 Directoraat OG

In het accountantsverslag van de CLAD inzake de bevindingen van de controle op de begrotingsrekening over het dienstjaar 2017 van het ministerie is een verklaring opgenomen betreffende de geconstateerde verschillen in relatie tot de Operationele Uitgaven en de Programma's.

De verklaring luidt als volgt: "*Volgens het hoofd van de afdeling BFZ zijn de geraamde bedragen conform de Begrotingswet opgenomen in het eerste exemplaar van de conceptbegrotingsrekening dat het directoraat op 10 april 2018 per e-mail naar de afdeling CBB van het Ministerie van Financiën heeft opgestuurd. Wij hebben ook kennis hiervan genomen en de juistheid van de bewering vastgesteld. Het directoraat heeft geen terugkoppeling op de conceptbegrotingsrekening ontvangen van de afdeling CBB, waardoor het directoraat niet hierop heeft kunnen reageren. Vanwege het uitblijven van de nodige terugkoppeling vanuit de afdeling CBB op het eerste exemplaar van de conceptbegrotingsrekening heeft het directoraat de afwijkingen niet kunnen corrigeren.*"

De verklaring van het directoraat naar aanleiding van het bovenstaande is hierna weergegeven.

- De verklaring van het directoraat aangaande het verwerken van de nodige correcties naar aanleiding van de controlebevindingen van de CLAD en de verklaring dat de nodige

terugkoppeling vanuit de afdeling CBB op het eerste exemplaar van de conceptbegrotingsrekening is uitgebleven, waardoor de afwijkingen niet zijn gecorrigeerd, is als volgt: *"De raming zoals opgenomen in de ingediende begrotingsrekening 2017 door Openbaar Groen is correct. De raming is opgebracht conform de goedgekeurde Nota van wijziging 2017". Het hoofd BFZ heeft aangegeven dat er ook achteraf geen feedback is ontvangen op de conceptbegrotingsrekening van de afdeling CBB.*

De Rekenkamer heeft gedurende de controle te kennen gegeven inzage te wensen in het begeleidend schrijven d.d. 10 april 2018, behorend bij de digitale verzending van het eerste exemplaar van de conceptbegrotingsrekening naar de afdeling CBB van het Ministerie van Financiën. Hoewel het hoofd van de afdeling BFZ had aangegeven dit schrijven te zullen opzoeken en het vervolgens aan de Rekenkamer zou doen toekomen, heeft de betreffende verzending niet plaatsgevonden.

- De verklaring van het directoraat op de constatering dat Programma 3302 "Stadsverfraaiingsprojecten en groenvoorziening" niet in de BR 2017 is opgenomen, maar wel in de begroting van het directoraat vermeld staat voor een bedrag ad SRD 35.000,- is: "*De raming zoals opgenomen door Openbaar Groen is conform de goedgekeurde Nota van wijziging 2017. Het programma 3302 "Stadsverfraaiingsprojecten en groenvoorziening" is mede opgenomen in de begrotingsrekening 2017 zoals opgemaakt door het directoraat en ook verantwoord."*

Het directoraat OG heeft de Rekenkamer de juiste data *(de goedgekeurde Nota van Wijziging*) met betrekking tot de Operationele Uitgaven en de Programma's alsook de realisatie van deze begrotingstitels digitaal toegestuurd de dato 07 januari 2022. De betreffende cijfers zijn in de tabellen 9.3 t/m 9.7 weergegeven.

Tabel 9.3: Titel 1 Operationele Uitgaven (bedragen *SRD 1.000)

		1	11	111	1V	V
		Geraamd 2017	Verevend	Verschil	Voldaan	Verschuldigd
code	Lopende uitgaven	1	11	(1-11)	(1V)	(11-1V)
610	Lonen en salarisen	41.500	34.565	6.935	34.565	-
611	Sociale premies	3.680	3.102	578	3.102	-
612	Gebruik van goederen en diensten	4.000	550	3.450	550	-
616	Sociale uitkeringen	5	2	3	1	1
	Totaal lopende uitgaven 2017	**49.185**	**38.219**	**10.966**	**38.218**	**1**
	Kapitaal uitgaven					
620	Inventaris	-	-	-	-	-
621	Transportmiddelen	1.000	-	-	-	-
	Tot kapitaal uitg.	1.000	-	-	-	-
	Totaal operationele uitgaven	**50.185**	**38.219**	**10.966**	**38.218**	**1**

Bron: Directoraat Openbaar Groen

Tabel 9..4: Lopende Uitgaven

		Geraamd	Verevend	Verschil	Realisatie in %
code	Lopende uitgaven	1	2	3=(1-2)	4=(2/1)
610	Lonen en salarisen	41.500	34.565	6.935	83%
611	Sociale premies	3.680	3.102	578	84%
612	Gebruik van goederen en diensten	4.000	550	3.450	14%
616	Sociale uitkeringen	5	2	3	40%

Bron: Directoraat Openbaar Groen

Tabel 9 5: Kapitaaluitgaven

		Geraamd	Verevend	Verschil	Realisatie in %
code	Kapitaal uitgaven	1	2	3=(1-2)	4=(2/1)
620	Inventaris	-	-	-	
621	Transportmiddelen	1.000	-	1.000	0%

Bron: Directoraat Openbaar Groen

Tabel 9.6: Titel II Programma's

		1	11	111	1V	V
Code	Programmas:	Geraamd 2017	Verevend	Verschil	Voldaan	Verschuldigd
		1	11	(1-11)	(1V)	(11-1V)
0144	Ophalen van dicht begroeide lozingen	350	145	205	145	0
3202	Het opruimen van illegale vuilstortplaatsen en het ophalen van groot vuil	1000	212	788	212	0
3301	Het maaien van parken en pleinen, alsmede bermen en talud van secundaire en tertiaire trenzen	1000	376	624	376	0
3302	Stads verfraaiingsprojecten en groenvoorziening	35	34	1	34	0
3304	Nationale schoonmaakacties en overige milieuprojekten	0	0	0	0	0
	Totaal programma's	**2.385,00**	**767,00**	**1.618,00**	**767,00**	-
	Totaal gehele dienst	**52.570**	**38.986**	**12.584**	**38.985**	**1**

Bron: Directoraat Openbaar Groen

Tabel 9.7: Titel II Programma's

Code	Programma's	Geraamd	Verevend	Verschil	Realisatie in %
		1	11	(1-11)	4=(2/1)
0144	Ophalen van dicht begroeide lozingen	350	145	205	41%
3202	Het opruimen van illegale vuilstortplaatsen en het ophalen van groot vuil	1000	212	788	21%
3301	Het maaien van parken en pleinen, alsmede bermen en talud van secundaire en tertiaire trenzen	1000	376	624	38%
3302	Stads verfraaiingsprojecten en groenvoorziening	35	34	1	97%
	Totaal programma's	**2385**	**767**	**1618**	32%

Bron: Directoraat Openbaar Groen

C. Middelenbegroting

Voorts heeft de Rekenkamer geconstateerd dat in de BR 2017 van het Directoraat OG de mate van realisatie van de bovenstaande post voldoende is toegelicht.

De verklaring van het Directoraat OG luidt: *De raming en de verevening van de Middelenbegroting zijn correct.*

9.3.3 Analyse bevindingen CLAD

Het resultaat van de analyse met betrekking tot de bevindingen van de CLAD dat is voorgelegd aan het directoraat voor een nadere toelichting, is in het onderstaande beschreven. De belangrijkste bevindingen uit het onderzoek van de CLAD betreffende de begrotingsrekening 2017 voor het Directoraat OG zijn:

1. De geraamde bedragen zijn onjuist in de begrotingsrekening opgenomen. De bedragen komen niet overeen met de goedgekeurde begroting gepubliceerd in hetStaatsblad van 15 november 2017, No. 107. De verklaring van het directoraat: *"De geraamde bedragen zijn juist."*
2. In de begrotingsrekening zijn de programma's niet volledig verantwoord. Programma 3302 "Stadsverfraaiingsprojecten en groenvoorziening" is niet in de begrotingsrekening opgenomen. De verklaring van het directoraat: *"De programma's zijn in de ingediende begrotingsrekening wel volledig verantwoord door Openbaar Groen."Programmacode 3302 was wel verantwoord in het eerste exemplaar van de concept BR 2017".*
3. De CLAD heeft vastgesteld dat het verbinden en verevenen van verplichtingen betreffende de uitgevoerde projecten conform de instructies van het Ministerie van Financiën inzake "Vereiste documenten kredietaanvragen" (brief van 28 juni 2012, kenmerk: La. F. No. 5141 en de brief met als kenmerk La. F. No. 3711), in het IFMIS hebben plaatsgevonden. Tevens is vastgesteld dat het directoraat op grond van de hiervoor genoemde instructies bij elke declaratie, achteraf, autorisatie heeft aangevraagd.

De Rekenkamer heeft aangegeven inzage te wensen in de documentatie waaruit blijkt dat het directoraat bij elke declaratie, achteraf, autorisatie heeft aangevraagd. Het directoraat

heeft hierop aangegeven *"dat het veel werk is, maar dat getracht zal worden om het overzicht bij de afdeling Project Monitoring en Administratie op het Hoofdkantoor op te vragen".*
De Rekenkamer heeft echter de gevraagde inzage niet gekregen per rapportagedatum.

4. De verevende en de voldane bedragen van de Lonen en Salarissen en van de Sociale Premies die verwerkt zijn in het IFMIS verschillen met de bedragen die zijn opgenomen in de BR 2017. Het is voor het directoraat onduidelijk door wie deze informatie in het IFMIS is verwerkt. De verklaring van het directoraat is: *Volgens het hoofd BFZ heeft het IFMIS mogelijkerwijs de gegevens over de periode van één maand niet verwerkt. Doordat de data niet is verwerkt, is het dan ook niet goedgekeurd en kan er niet worden aangegeven wie de betreffende data heeft ingevoerd. Tevens is het niet mogelijk om achteraf een correctie aan te brengen in het systeem."*
5. Het IFMIS, dat de basis zou moeten zijn voor de informatieverschaffing aan het uitvoerend, tactisch en strategisch management van het directoraat, functioneert niet optimaal. De directoraten maken over het algemeen gebruik van een schaduwadministratie.

   De verklaring van het directoraat is als volgt: "Het directoraat bevestigt dat de *financiële verantwoording wordt bijgehouden in IFMIS en de schaduwadministratie."*
6. De beginstanden in elk volgend dienstjaar, volgend op het lopende begrotingsjaar ontbreken in het overzicht "Betalingen over voorgaande dienstjaren". Wij hebben onvoldoende en geschikte controle-informatie kunnen verkrijgen omtrent de schuldpositie over de voorgaande jaren, omdat een deugdelijke crediteurenadministratie niet beschikbaar is.
   De verklaring van het directoraat is: *"De beginstanden van het rapport voorgaande dienstjaren zijn steeds opgenomen. Voor het directoraat is niet duidelijk wat bedoeld wordt met de laatste bevinding van de CLAD."*

Met betrekking tot maatregelen die zijn getroffen naar aanleiding van de bovengenoemde bevindingen teneinde de geconstateerde fouten/tekortkomingen op te heffen, heeft het directoraat het volgende verklaard: "*Vanuit het CBB heeft het directoraat nooit een terugkoppeling op de begrotingsrekening 2017 ontvangen. Dat is ook de reden dat niet is gereageerd op de aangehaalde misstanden vanuit de CBB."*

9.4 Directoraat Bouwkundige Werken en Dienstverlening

9.4.1 Inleiding

De Rekenkamer heeft op 23 november 2021 betreffende het onderzoek van de Begrotingsrekening 2017 een schrijven met kenmerk EB/1114/va no. 0350.21 dat verzonden is naar het Directoraat Bouwkundige Werken en Dienstverlening (BWD) van het Ministerie van OW, gecontroleerd. De Rekenkamer heeft echter geen reactie ontvangen op voornoemd schrijven. Daaropvolgend heeft het auditteam het directoraat één keer bezocht voor het verrichten van controlewerkzaamheden. De communicatie heeft verder digitaal plaatsgevonden.

Zowel met betrekking tot de BR 2017 als het CLAD-accountantsverslag 2017 zijn de bevindingen voortgekomen uit het onderzoek in dit rapport verwerkt.

9.4.2 Begrotingsrekening 2017

De begrotingscijfers zoals gepresenteerd in de Wet van 15 november 2017 houdende het slot der rekening (SB 2017 no.107) komen overeen met de cijfers in de financiële administratie van het directoraat.

A. Operationele Uitgaven

De Rekenkamer heeft geconstateerd dat in de BR 2017 van het directoraat de mate van realisatie van de posten van de Operationele Uitgaven voldoende is toegelicht.

De CLAD heeft geconstateerd dat van de Operationele uitgaven die geraamd zijn voor SRD 17.692.000 en waarvan SRD 13.245.000 is verevend, nihil bedrag is voldaan. De verklaring van het directoraat is als volgt: "Voorheen *werd in het werkprogramma Freebalance alleen aangegeven of de bedragen voldaan waren. Dit hield in dat er afhandeling had plaatsgevonden, maar men kon dus niet concluderen of het bedrag werkelijk was uitbetaald. Maar men ging ervan uit dat het bedrag betaald was en dit was de reden waarom de voldane bedragen op 0 gesteld werden. In het werkprogramma van het IFMIS is er recentelijk een verbetering ingevoerd, waarbij wel gekeken kan worden of er daadwerkelijk betaald is."*

De CLAD heeft verder vergelijkingen gemaakt tussen de BR 2017 en het IFMIS, de BR 2017 en de recapitulatiestaten van CEBUMA en tussen de BR 2017 en de CKB-set. Hierbij zijn er verschillen geconstateerd, waarvoor het directoraat verklaringen heeft gegeven.

- Bij de vergelijking van de verevende en de voldane bedragen tussen de BR 2017 en het IFMIS heeft de CLAD bij de codes 610 "Lonen en Salarissen" en 611 "Sociale Premies" verschillen geconstateerd van respectievelijk SRD 3.314.000 en SRD 445.000. Het hoofd BFZ heeft aan de CLAD verklaard dat "*de medewerkers van de afdeling FCZ op instructie van Financiën geen bestelbonnen voor deze codes moesten aanmaken in het IFMIS. Dit geldt ook voor code 612 voor betaling van contracten (Code 61203 noot Rekenkamer)*.

Er zijn verschillen in de kolom “Voldaan” in de BR bij de codes 612 “Verbruik van goederen en diensten” en code 616 “Sociale uitkeringen”, namelijk dat de voldaan bedragen in de BR 2017 nihil zijn.

De verklaring van het directoraat aan de CLAD is dat *“het hoofd FCZ de betaalinformatie niet uit het IFMIS heeft overgenomen. Het is voor hem onduidelijk uit welke IFMIS-rapportage de betaalinformatie moet worden afgelezen”.*

- Bij de vergelijking van de BR 2017 met de recapitulatielijsten van CEBUMA heeft de CLAD een verschil geconstateerd van SRD 1.471.000. Het blijkt dat de salarissen niet in het IFMIS worden verwerkt. De verklaring van het directoraat is: “*De recapitulatie-lijsten van het CEBUMA (SRD11.780.000) zijn inclusief de code 610 en 612. De CLAD heeft geen rekening gehouden met code 612 - contractanten, waarvoor ook lonen en salarissen worden uitbetaald. Het bedrag van SRD 10.309.000 betreft slechts code 610.”*
- Bij de vergelijking van de BR 2017 met de CKB-set heeft de CLAD geconstateerd dat in de BR 2017 met betrekking tot code 612 “Gebruik van goederen en diensten”, het verevende bedrag SRD 1.880.000 bedraagt en in de CKB-set is het bedrag SRD 2.013.000. Er is dus SRD 133.000 minder verantwoord. De verklaring van het hoofd FCZ is dat *“de verevende bedragen over de periode januari 2018 tot en met maart 2018 niet zijn verantwoord in de begrotingsrekening. In de begrotingsrekening is per omissie het gerealiseerde bedrag ad SRD 1.880.000 over de periode 1 januari 2017 tot en met 31 december 2017 opgenomen. Het verevende bedrag moet SRD 2.013.000 zijn”.*

B. Programma’s

<u>Code 134 - Volkswoningbouw</u>

In de toelichting van de BR 2017 heeft het directoraat aangegeven dat het geraamde bedrag niet is aangesproken, vanwege gewijzigde prioriteiten en beleidsinzichten van de toenmalige leiding van het ministerie van Openbare Werken, Transport en Communicatie. Volgens de bevindingen van de CLAD blijkt echter dat er wel sprake is geweest van verevening en wel SRD 9.369.000 ten laste van code 52100 “Chinadonatie” en SRD 58.201.000 ten laste van code 55010 “Overige ontvangen leningen”.
De verklaring van het directoraat wat de reden is dat het verevende bedrag niet is opgenomen in de BR is als volgt: “*Het bedrag dat is opgenomen in de middelenbegroting moest in feite onder code 134 “Volkswoningbouw” worden opgenomen als te zijn het verevend bedrag. Dit is echter niet gebeurd.*”

Aan de CLAD is de volgende verklaring gegeven: *"Met betrekking tot code134 “Volkswoningbouw” betreft de toelichtings- en de overheidsbijdrage op deze post, dit na aanwijzing van de Centrale Begrotings-boekhouding.*

De Rekenkamer heeft geconstateerd dat in de BR 2017 van het directoraat, de mate van realisatie van bovenstaande posten verder voldoende is toegelicht.

<u>Overige bevindingen CLAD met betrekking tot de programma’s</u>

Van het verevende bedrag van de programma's is SRD 0 voldaan. De verklaring van het directoraat aan de CLAD is als volgt: "*In de rapportage uit het IFMIS zijn bedragen wel opgenomen in de kolom "Voldaan". Hiermee wordt bedoeld dat de stukken zijn afgehandeld door de CBD. Uit het IFMIS kunnen wij niet achterhalen of de leveranciers werkelijk zijn uitbetaald, vandaar dat in de kolom "Voldaan" SRD 0 is opgenomen."*

C. Middelenbegroting

De Rekenkamer heeft geconstateerd dat in de BR 2017 van het directoraat BWD, de mate van realisatie van bovenstaande artikelen voldoende is toegelicht, met uitzondering van Code 54001 "China ontvangen leningen t.b.v. ziekenhuis Wanica". De toelichting in de BR 2017 is als volgt: "*Zijnde het directoraat BWD is er over die code Middel geen informatie beschikbaa*r."

De verklaring van het directoraat aan de Rekenkamer waarom er geen informatie beschikbaar is, luidt als volgt: "*Het bedrag van de code 54001 "China ontvangen leningen t.b.v. ziekenhuis Wanica" valt onder een schenking. De ontvangst van de lening is in natura en niet in geld.* Wij hebben *alleen de beschikking over declaraties. Informatie over de geldmiddelen die wel ontvangen zijn, zijn te vinden bij de CBD."*

9.4.3 Respons directoraat op bevindingen accountantsverslag CLAD

De belangrijkste bevindingen van de CLAD met betrekking tot het onderzoek van de begrotingsrekening 2017 bij het Directoraat BWD zijn als volgt:

- Voor het dienstjaar 2017 zijn de operationele uitgaven geraamd en verevend voor respectievelijk SRD 17.692.000 en SRD 13.245.000. Van het verevende bedrag is SRD 0 als voldaan verantwoord.
- Het directoraat heeft de besteding van de ontvangen leningen en donormiddelen niet opgenomen bij Programma met code 134 -"Volkswoningbouw". Er is ook geen toelichting hieromtrent in de begrotingsrekening opgenomen.
- Het directoraat maakt geen gebruik van de gegevens uit het IFMIS om de begrotingsrekening samen te stellen. De voldane bedragen voor de operationele uitgaven zijn voor nihil opgenomen in de begrotingsrekening.
- Het IFMIS functioneert niet optimaal. Het directoraat maakt gebruik van een schaduw-administratie.

De verklaringen die de Rekenkamer heeft ontvangen van het directoraat met betrekkingen tot de bovenstaande bevindingen van de CLAD, zijn als volgt:

- In Freebalance werd voorheen alleen aangegeven dat de betalingen voldaan waren. Er was geen zekerheid of de betaling daadwerkelijk was voldaan en dit was de reden dat de voldane bedragen op SRD 0 werden gesteld.

- In het IFMIS is er recentelijk een verbetering aangebracht, waarbij het directoraat nu wel kan nagaan of er daadwerkelijk betaald is.
- Het directoraat heeft recentelijk het vorengenoemd CLAD-rapport ontvangen. Alle aangehaalde bevindingen uit dit rapport zullen meegenomen worden en eventueel te plegen correcties zullen worden doorgevoerd.

10. Ministerie van Ruimtelijke Ordening en Milieu

10.1 Inleiding

De Rekenkamer heeft op 23 november 2021 betreffende het onderzoek naar de realisatiecijfers van de BR 2017 een schrijven met kenmerk CS/1119/du no.353.21 verzonden naar het Ministerie van Ruimtelijke Ordening en Milieu (ROM).

De Rekenkamer heeft echter geen reactie ontvangen op voornoemd schrijven. Daaropvolgend heeft het auditteam het ministerie één keer bezocht voor het verrichten van controlewerkzaamheden. De communicatie heeft verder langs de digitale weg plaatsgevonden.

Zowel met betrekking tot de BR 2017 als het CLAD-accountantsverslag 2017 zijn de bevindingen voortgekomen uit het onderzoek in dit rapport verwerkt.

10.2 Begrotingsrekening 2017

De verevende cijfers van de post 610 Lonen en Salarissen die onderdeel is van de Operationele Uitgaven, zoals gepresenteerd in de Wet van 15 november 2017, houdende het slot der rekening (SB 2017 no.107), komen niet overeen met de cijfers in de financiële administratie van het ministerie.

A. Operationele Uitgaven

De Rekenkamer heeft geconstateerd dat in de BR 2017 van het ministerie, de mate van realisatie van bovenstaande posten voldoende is toegelicht.
De verklaring van het directoraat met betrekking tot de verschillen voor de *code 610* “Lonen en Salarissen” luidt als volgt: *“In de begrotingsrekening 2017 is voor code 610 Lonen en Salarissen het verevend bedrag SRD 19.341 in stede van SRD 19.334 opgenomen. Het voldaan bedrag is wel correct. Het verschuldigd bedrag is dus ook niet correct en moet nul zijn in plaats van negatief 7.”*

Door de CLAD is geconstateerd dat het geraamde bedrag van de code 612 "Gebruik van goederen en diensten" volgens de begrotingsrekening niet in overeenstemming is met het bedrag volgens het IFMIS. Het geraamde bedrag in de begrotingsrekening verschilt met SRD 506.530 van het IFMIS. Het bedrag in het IFMIS is lager dan het bedrag in de begrotingsrekening.

Reactie ministerie

Het ministerie heeft aan de CLAD het geconstateerde verschil als volgt verklaard: “*De afdeling BFZ plaatst in de kolom 'rarning' de goedgekeurde begroting, terwijl IFMIS de geautoriseerde bedragen plaatst als geraamd, waardoor de bedragen opgenomen in IFMIS lager zijn.”*

De CLAD heeft verder geconstateerd dat de verevende bedragen in de begrotingsrekening bij de lonen en salarissen en de sociale premies verschillen van die in het IFMIS. Bij de voldane bedragen

zijn met uitzondering van de sociale uitkeringen ook verschillen geconstateerd ten opzichte van het IFMIS. Aan de CLAD is voor de geconstateerde verschillen tussen de BR 2017 en het IFMIS met betrekking tot de verevening van de posten Lonen en Salarissen en de Sociale Premies, alsook de voldane bedragen van de code Lonen en Salarissen, door de directeur als verklaring gegeven dat *"de verschillen bij Lonen en salarissen en Sociale Premies komen doordat deze nog niet in het IFMIS zijn geoperationaliseerd, waardoor die niet volledig zijn verwerkt."*

Toelichting door het ministerie: "*In 2017 was de module: Lonen en Salarissen" nog niet in gebruik in het IFMIS. De post Lonen en Salarissen wordt verwerkt door CEBUMA.*

B. Programma's

De bevindingen van de Rekenkamer met betrekking tot de programma's zijn in het onderstaande beschreven.

Artikel 0965: Stg. Jan Starke Opleidings- en Ontspanningscentrum (JSOOC).

Er is minder verevend dan geraamd, omdat de maandelijks goedgekeurde subsidie minder is dan het maandelijks aangevraagde bedrag.

Reactie ministerie

De verklaring van het ministerie voor het feit dat de maandelijks goedgekeurde subsidie minder is dan het maandelijks aangevraagd bedrag is de volgende: "*Het ministerie heeft verwezen naar de afdeling Economische aangelegenheden (EA) van het Ministerie van Financiën en Planning. De afdeling EA beoordeelt de subsidieaanvragen." Het hoofd BFZ heeft aangegeven dat "met betrekking tot de subsidie het ministerie de aanvragen ontvangt, maar dat als instructie geldt dat de aanvragen verwezen moeten worden naar het Ministerie van Financiën en Planning. De afdeling EA controleert de inkomsten en gaat na wat er kan worden uitgegeven met de inkomsten die worden gegenereerd. Het verschil wordt dan goedgekeurd."*

De Stichting JSOOC heeft over de maanden januari en juli 2017 subsidie toegewezen gekregen (de beschikkingen zijn aanwezig) en voor de overige maanden, met uitzondering van september, heeft het ministerie via de kredietopening de Stichting JSOOC voorzien van financiële middelen. In de maand september heeft de stichting geen subsidie ontvangen.

Artikel 0966: Stg. Natuurbehoud Suriname, Stinasu.

Er is minder verevend dan geraamd, vanwege het feit dat de subsidieaanvragen over het tweede en het vierde kwartaal niet zijn goedgekeurd.

Reactie ministerie

De verklaring van het ministerie voor het feit dat de subsidieaanvragen over het tweede en het vierde kwartaal niet zijn goedgekeurd, is: "*Dezelfde verklaring geldt zoals eerder is aangehaald*."

Voor STINASU zijn er twee aanvragen goedgekeurd.

De Rekenkamer heeft inzage gekregen in de betreffende beschikkingen.

C. Middelenbegroting

Artikel 53017 Landtaxen, akkergelden, huren, erfrechten, recognitie en grondhuur

Er is minder ontvangen dan geraamd, vanwege het volgende: bij de begrotingssamenstelling 2017 was er rekening gehouden met de verhoogde grondhuurtarieven. Deze zijn echter niet goedgekeurd.

Reactie ministerie

De verklaring van het ministerie met betrekking tot de huidige stand van zaken van de grondhuurtarieven is: *"De grondhuurtarieven zijn in een Staatsbesluit vastgesteld. Om dat te kunnen verhogen/wijzigen moet het SB gewijzigd worden. En dat is nog geen feit. Er ligt een concept wijziging staatsbesluit grondhuurvergoeding bij de Staatsraad ter advies. Op basis van het advies van de Staatsraad kan de President het SB goedkeuren."*

Artikel 53303 Retributie op hout

Er is meer ontvangen dan geraamd, vanwege een hogere realisatie van de rondhoutproductie en de stijging van de wisselkoers van de Centrale Bank van Suriname. De geraamde rondhoutproductie voor 2017 was 700.000 m^3, terwijl de gerealiseerde rondhoutproductie 870.000 m^3 was. Er is 170.000 m^3 meer rondhout geproduceerd dan geraamd. Het retributietarief is vastgesteld in US-dollar en de inning vindt plaats in de tegenwaarde (de Surinaamse dollar) op basis van de wisselkoers van de Centrale Bank van Suriname.

De verklaring van het ministerie voor het feit dat in de middelenbegroting met betrekking tot de betreffende post het ontvangen bedrag lager is dan het geraamde bedrag, is als volgt: *"In de finale BR 2017 is in de toelichting aangegeven dat met betrekking tot code 53303 "Retributie op hout", er minder is ontvangen dan geraamd, vanwege de verrekende exploitatiekosten. "*

Onderstaand een uiteenzetting van de werkelijke ontvangsten minus verrekend bedrag.

De werkelijke ontvangsten 2017:	SRD 38.251.311
Verrekend exploitatiekosten 2017:	SRD 24.474.141
Werkelijke afdracht aan de staat 2017:	**SRD 13.777.170.**

De Rekenkamer heeft verder geconstateerd dat de mate van realisatie van Artikel 53102 "Opbrengst verkoop onroerende goederen" en artikel 53153 "Diverse vergoedingen" voldoende zijn toegelicht.

Er is evenwel sprake van afwijkende codes voor de post "Diverse vergoedingen" in de BR 2017 en de begroting van het ministerie. In de begroting heeft de betreffende post als code 53153 en in de BR 2017 is als code 53423 vermeld.

Reactie ministerie

De verklaring van het ministerie luidt: "*Het betreft een type fout. Het moet zijn code 53153; diverse vergoedingen."*

Overzicht betalingen over voorgaande dienstjaren conform artikel 32 Comptabiliteitswet

De Rekenkamer heeft geconstateerd dat het overzicht van betalingen over voorgaande dienstjaren aanwezig is in de BR 2017 van het directoraat. Op basis van het betreffende overzicht dat conform artikel 32 van de Comptabiliteitswet is opgemaakt, kan echter niet worden vastgesteld wat de schuldpositie van het directoraat is per ultimo december 2017.

De CLAD heeft vastgesteld dat “deze staat niet juist wordt opgesteld”. De instructie van de afdeling CBB van 29 januari 2018, kenmerk La F CBB no. SR/lk/18/24 ten aanzien van deze staat zal ook aangepast moeten worden. In deze staat moeten slechts het saldo van de verschuldigde bedragen per ultimo het dienstjaar en de betaling of vrijval wegens verjaring van het afgesloten dienstjaar (in dit geval het dienstjaar 2017) opgenomen worden, waarna het nieuwe saldo van de verschuldigde bedragen wordt becijferd. Aan de hand van de opgestelde begrotingsrekeningen 2013 tot en met 2016 is vastgesteld dat bij kostensoorten/ beleidsmaatregelen, waarbij na afsluiting van het betreffende dienstjaar de verschuldigde bedragen (gedeeltelijk) zijn voldaan of verjaard, wel een saldo wordt becijferd, maar dat dit saldo niet wordt overgeheveld naar de staat van het volgende dienstjaar en dat alle betalingen wederom in de staat worden opgenomen.

10.3 Respons directoraat op bevindingen en aanbevelingen CLAD

Het resultaat van de analyse met betrekking tot de bevindingen en aanbevelingen van de CLAD, die zijn verwerkt in het accountantsverslag met als kenmerk MJS/aml/0006/20 de dato 09 januari 2020 en dat is voorgelegd aan het ministerie voor een nadere toelichting, is in het onderstaande beschreven. De belangrijkste bevindingen van de CLAD zijn:

- Het beheer van de subsidiemiddelen vindt niet op de juiste wijze plaats, waardoor er geen zekerheid kan worden verkregen over de juistheid en rechtmatigheid van de bestedingen.
- Binnen het ministerie dient het beleid ten aanzien van risicomanagement voor het financieel beheer sterk verbeterd te worden.
- Bij de gebruikers van het IFMIS is er veel onduidelijkheid over de werking en de output.
- De administratieve organisatie en interne beheersing rondom het schuldenbeheer functioneren niet effectief. Het ministerie heeft geen crediteurenadministratie, waardoor het beheer van de schulden niet op adequate wijze kan plaatsvinden. Doordat er ook geen zicht is op alle betalingen kan de schuldpositie ook niet juist worden bijgewerkt.
- Het overzicht van betalingen van schuldposities van voorgaande dienstjaren is niet juist opgesteld.
- Door het Ministerie van RGB worden er geen controles uitgevoerd om te beoordelen of de afdrachten van de retributies voor de houtkap juist en volledig hebben plaatsgevonden. Tevens wordt de juistheid van de verrekende apparaatslasten niet gecontroleerd.

- Er zijn geen (stringente) voorwaarden bij subsidieverstrekking, waaronder een subsidieverklaring van een onafhankelijke accountant waaruit blijkt dat de middelen zijn gebruikt voor het doel waarvoor ze zijn verstrekt.
- Er is geen toezicht door het vakministerie op de rechtmatige besteding van de verstrekte subsidies.
- Er is geen (standaard) format voor de wijze waarop moet worden gerapporteerd over de bestedingen ten laste van de subsidie.
- Er is geen subsidievaststelling na indiening van de verantwoording door de subsidieontvanger en eventuele verrekening.

Aanbevelingen CLAD

De CLAD geeft de volgende aanbevelingen:

- in samenwerking met de CLAD en de afdeling Interne Controle van het Ministerie van RGB een auditplan uitwerken voor de controle van retributies voor houtkap en de verrekeningsmethodiek voor de apparaatslasten;
- het overzicht van betalingen van schuldposities van voorgaande dienstjaren bij het samenstellen van de begrotingsrekening over 2018 correct op te stellen met behulp van de begrotingsrekeningen 2014 tot en met 2017 en de aanbevelingen op te volgen die hiervoor zijn gegeven voor het bijhouden van de administratie van de verschuldigde bedragen;
- uitvoering van periodieke risicoanalyses voor de processen rondom het financieel beheer;
  Op basis van de risicoanalyse dient een auditplan ontwikkeld te worden, waaruit blijkt welke afdelingen, met welke frequentie en diepgang, financiële audits moeten uitvoeren;
- het verstrekken van subsidies op basis van (stringente) voorwaarden met betrekking tot prestatievaststelling en rapportage;
  Een belangrijk onderdeel van de prestatievaststelling is de voorwaarde om een goedkeurende subsidieverklaring van een onafhankelijke accountant te kunnen overleggen. Uit de subsidieverklaring moet blijken of de uitgaven ten laste van de subsidie rechtmatig en conform de voorwaarden hebben plaatsgevonden.
- in overleg met de CLAD een controleprotocol opstellen voor de controle van de bestedingen van de subsidiemiddelen en overige bestedingen;
  Ook kunnen de afdelingen Financiële Zaken (FZ) en Interne Controle van het ministerie door de CLAD begeleid worden bij het uitvoeren van de controles van de bestedingen.
- het opstellen van een (standaard) format voor de wijze waarop (tussentijds) moet worden gerapporteerd over de bestedingen ten laste van de subsidie;
- op basis van de (tussentijdse) rapportages en uitkomsten van de controles de subsidie vaststellen. Een eventuele verrekening moet eveneens plaatsvinden.

De Rekenkamer heeft de bovenstaande bevindingen reeds in een eerder door haar uitgevoerd onderzoek, en wel in het eerste kwartaal van 2021, waarbij bedoelde bevindingen relevant waren, voorgelegd aan het

ministerie. Het ministerie heeft de Rekenkamer daarna zijn reactie, verwerkt in het schrijven GBB 21-415 d.d. 18 maart 2021, doen toekomen.
De Rekenkamer is thans tijdens dit onderzoek tevens nagegaan wat de huidige stand van zaken is met betrekking tot de eerder gegeven verklaringen. De verklaringen van het ministerie zijn als volgt:

- Aanvragen van subsidies worden doorgaans getoetst aan de richtlijnen die zijn gegeven door het Ministerie van Financiën en Planning. De verantwoording van de periode voorafgaand aan de subsidieaanvraag dient als bijlage bij de subsidieaanvraag. Vervolgens wordt de beschikking opgemaakt. De subsidie mag, op instructie van het Ministerie van Financiën, slechts besteed worden ten behoeve van lonen en salarissen. Vanaf 2018 tot en met 2020 zijn er geen subsidies meer opgenomen in de begroting van het Ministerie van RGB, omdat de instanties zichzelf konden bedruipen.

Aantekening Rekenkamer

De Rekenkamer heeft het ministerie gevraagd om inzage in het document betreffende de instructie van het Ministerie van Financiën over de wijze van besteding van de ontvangen subsidie. De Rekenkamer heeft het betreffende document nog niet ontvangen per rapportagedatum. Het hoofd BFZ heeft aangegeven dat dit document op dit moment niet te vinden is en betwijfelt of er wel een vastlegging is van de betreffende instructies. Het hoofd BFZ heeft verder verklaard dat volgens de coördinator van het Ministerie van RGB er nu wel sprake is van een verandering met betrekking tot de subsidiebesteding en dat er thans ook subsidie wordt verstrekt ten behoeve van de exploitatiekosten.
De jaarrekeningen van JSOOC en STINASU over de afgelopen vijf jaren worden samengesteld. Na afronding zullen deze jaarrekeningen onderworpen worden aan een accountantscontrole. Inmiddels is bij JSOOC het financieel administratief programma Quickbooks, dat reeds in gebruik is bij STINASU, geïntroduceerd.

Het ministerie heeft hieromtrent de huidige stand van zaken doorgegeven en deze is als volgt:
Het is niet bekend in welke fase de samenstelling van de jaarrekeningen verkeert en ook niet of er reeds sprake is van accountantscontrole. Het hoofd BFZ heeft de Rekenkamer verwezen naar de directeur van JSOOC. Het programma Quickbooks is reeds in gebruik. Met betrekking tot de controle op de besteding van de subsidie door de subsidieontvanger geeft het hoofd BFZ aan dat de financiële afdeling geen controle verricht op de besteding van de subsidie door de subsidieontvanger. De controle wordt gedaan door de afdeling Interne Controle.

Aantekening Rekenkamer

De verklaring met betrekking tot de controle door de afdeling IC op de besteding van de subsidie door de subsidieontvanger staat lijnrecht tegenover de bevinding van de CLAD dat er geen toezicht is door het vakministerie op de rechtmatige besteding van de verstrekte subsidies. De Rekenkamer heeft geen rapportage waaruit blijkt dat de afdeling IC de betreffende controle inderdaad verricht.

Een van de belangrijke elementen van AO is het beschrijven van de processen. Niet alle financiële processen zijn beschreven en de risico's zijn niet vastgelegd. Thans worden de processen van de afdeling BFZ en het onderdirectoraat Grondbeleid beschreven.

Het ministerie heeft hieromtrent de huidige stand van zaken doorgegeven, en deze is als volgt: De financiële processen zijn nog niet beschreven. Er is nog geen verandering. Ook de risico's zijn nog niet vastgelegd. De vastlegging van de processen van de afdeling BFZ en het onderdirectoraat Grondbeleid zijn nog niet afgerond.

Het ministerie maakt gebruik van regels/procedures/instructies van de centrale overheid (Min Fin, OW en BiZa) bij aankopen, afschrijvingen van vaste activa en personeelsgerelateerde uitgaven.

Het ministerie heeft hieromtrent de huidige stand van zaken doorgegeven, en deze is als volgt:
De afdeling IC houdt toezicht op de naleving.

Aantekening Rekenkamer

De Rekenkamer heeft de verklaring met betrekking tot het houden van toezicht op de naleving van de bedoelde instructies door de afdeling IC niet geverifieerd in dit onderzoek.
Het ministerie ervaart ook de onduidelijkheden met betrekking tot de IFMIS-rapportages. De geraamde bedragen in de BR komen niet overeen met de ramingen volgens de IFMIS-rapportage. In IFMIS staan in de kolom "Geraamd" de geautoriseerde bedragen vermeld en niet de geraamde bedragen conform de begroting.
Het ministerie heeft hieromtrent de huidige stand van zaken doorgegeven, en deze is als volgt: "Er is wel teruggekoppeld met de afdeling Thesaurie Inspectie. Er wordt vaak genoeg contact gemaakt met het Free Balance team (telefonisch of per e-mail) om onduidelijkheden te bespreken."

Cruciale rapportages kunnen niet worden opgevraagd. *7*

Het ministerie heeft hieromtrent de huidige stand van zaken doorgegeven, en deze is als volgt:
De belangrijkste rapportage betreft de storting van de gelden voor de leverancier. Deze benodigde informatie kan echter niet gegenereerd worden door het IFMIS. Voldane bedragen zijn niet zichtbaar in het IFMIS, maar worden aangegeven als openstaand hoewel de betaling reeds heeft plaatsgevonden. Het ministerie moet dan bij het Ministerie van Financiën terecht om de juiste informatie te verkrijgen.
Onlangs is een nieuwe manager aangesteld bij het Ministerie van Financiën en Planning voor het IFMIS, en bovenvermelde geconstateerde onduidelijkheden c.q. tekortkomingen van IFMIS zullen onder haar aandacht worden gebracht.

Het ministerie heeft hieromtrent de huidige stand van zaken doorgegeven, en deze is als volgt:
De geconstateerde onduidelijkheden en tekortkomingen betreffende het IFMIS zijn reeds onder de aandacht gebracht van de betreffende manager. Zodra er een tekortkoming is geconstateerd, wordt er contact gemaakt met betrokkene. Het contact geschiedt schriftelijk of telefonisch of soms via e-mail.

Er wordt in de schaduwadministratie (in Excel) een overzicht bijgehouden per leverancier. In dit overzicht wordt vermeld de verbonden, de verevende en de gerealiseerde bedragen. Dit overzicht wordt verzonden naar de Centrale Betaaldienst, zodat deze de betaling kan verrichten.

De voldane bedragen (rapportages over stortingen) kunnen opgevraagd worden bij de CBD, omdat het IFMIS deze informatie niet in detail kan verschaffen. Het ligt in de bedoeling om per 1 april 2022 de CBD te vragen om periodiek rapportages op te sturen van de bedragen die zijn voldaan.

Het ministerie heeft hieromtrent de huidige stand van zaken doorgegeven, en deze is als volgt:
Het ministerie heeft de bedoelde periodieke rapportages niet opgevraagd.
Voor een transparante bedrijfsvoering bij de Stichting Bosbeheer en Bostoezicht (SBB) zijn thans enkele maatregelen getroffen waaronder het aanstellen van een nieuwe directeur en een nieuw stichtingsbestuur. Tevens zijn door het ministerie, in samenwerking met het Kabinet van de President, verhoogde controlemaatregelen in het vooruitzicht gesteld. Er is een interdepartementale vliegende brigade ingesteld vanuit het Kabinet van de President om de inkomsten uit de houtkap te optimaliseren. Er is aan de CLAD gevraagd om een onderzoek in te stellen naar aanleiding van de discrepanties in de bosbouwstatistieken.

Het ministerie heeft hieromtrent de huidige stand van zaken doorgegeven, en deze is als volgt:
De resultaten van het onderzoek door de CLAD zijn nog niet bekend. Het onderzoek is nog gaande.
Er wordt overwogen om de CLAD assistentie te vragen bij het ontwikkelen van een protocol om het risico van onrechtmatig gebruik van overheidsmiddelen te minimaliseren.

Het ministerie heeft hieromtrent de huidige stand van zaken doorgegeven, en deze is als volgt:
Het betreffende onderwerp is wel besproken met de CLAD, maar er is tot nu toe nog geen resultaat. De afdeling IC zou hierover meer informatie kunnen verstrekken.
SBB ontvangt namens de staat diverse rechten namelijk retributie, exploratievergoeding, concessierecht en keuringsloon. De apparaatslasten van SBB worden verrekend met deze inkomsten.

Aantekening Rekenkamer

De Rekenkamer heeft gevraagd om een overzicht van de betreffende verrekening, maar heeft het betreffende document echter nog niet ontvangen per rapportagedatum.

Overige bevindingen CLAD

Wij hebben geen voldoende en geschikte controle-informatie kunnen verkrijgen omtrent de schuldpositie over de voorgaande jaren, omdat een deugdelijke schuldenadministratie niet beschikbaar is.
De verklaring van het ministerie is als volgt:
"Aan CLAD werd gevraagd wat ze bedoelen met schulden. Er zijn schulden in soorten. Bijvoorbeeld: er is al een reçu aanwezig, maar er is nog niet gestort. Er is daaromtrent geen informatie beschikbaar. De Centrale Betaaldienst is verantwoordelijk voor de betaling. Maar er zijn ook schulden, waarbij er nog raadsvoorstellen opgemaakt moeten worden, zeg maar schulden zonder reçu. Er zijn ook schulden, waarbij diensten verricht zijn en raadsvoorstellen nog niet zijn opgemaakt of de goedkeuring is er wel,

maar de middelen nog niet. Wanneer het ministerie een vonnis heeft ontvangen, vertegenwoordigt dat ook een schuld. Dwangbevelen zijn ook schulden.

De CLAD adviseert om bij het bepalen van de onderwerpen die in de Begrotingsrekening opgenomen dienen te worden, het stelsel van verslaggeving van de IPSAS (Internationale verslaggevingsstandaarden voor de publieke sector) als uitgangspunt te hanteren.

De verklaring van het ministerie is als volgt:
Het ministerie ontvangt de instructies omtrent de samenstelling van de begrotingsrekening van de CBB. Het ministerie werkt dus conform de uitgevaardigde richtlijnen van het Ministerie van Financiën.
Voor de verschillen tussen de voldane bedragen opgenomen in de begrotingsrekening en het IFMIS is er van het ministerie de volgende verklaring ontvangen: “Uit tabel 5 blijkt dat er verschillen zijn geconstateerd voor code 0965 en code 0966. Het verschil ligt bij L.B. en AOV. Voor de subsidies worden er twee bestelbonnen/reçu's opgemaakt met name een voor de stichting (de werkelijke subsidie) en een voor de Dienst der Belastingen (voor Loonbelasting en AOV.). BFZ heeft bedragen van beide reçu's opgenomen als te zijn voldaan (Subsidie en Loonbelasting/AOV.). Na verificatie is gebleken dat reçu's van de Dienst der Belastingen niet zijn voldaan."

De toelichting door het ministerie is als volgt: *“Voor Subsidies moeten er twee bestelbonnen opgemaakt worden. Een voor het nettobedrag (Lonen en salarissen) en een voor AOV & Loonbelastingen. De Lonen en belastingen zijn in het systeem niet voldaan en daarin zit het verschil. Er moet geen correctie gepleegd worden, het moet bijgewerkt worden. Als het is voldaan dan kan het achteraf wel bijgewerkt worden. Als het eenmaal is afgesloten, wordt het niet meer bekeken, alleen als het wordt gevraagd.”*

Rekenkamer van Suriname
A: Waterkant 28
T: 473759/ 472854
E: rekenkamer@rekenkamer.gov.sr
F: 425177
W: www.rekenkamer.sr